

SINTEZA
obiecțiilor și propunerilor (recomandărilor) la proiectul de lege *privind protejarea monumentelor istorice*
(număr unic 363/MC/2026)

Nr. d/o	Participantul la avizare, consultare publică, expertizare	Nr. pct.	Conținutul obiecției, propunerii, recomandării, concluziei	Argumentarea autorului proiectului
CONSULTARE PREALABILĂ				
1.	Ministerul Finanțelor Aviz prealabil nr. 07/1-03/22/214 din 23.02.2026 (intrare MC nr. 1175 din 23.02.2026)	De ordin conceptual	Ministerul Finanțelor apreciază efortul Ministerului Culturii în elaborarea unei legi noi în contextul consolidării sistemului național de protejare a monumentelor istorice și integrării acestora în politicile de dezvoltare durabilă. Totodată, atenționăm că, în prezent, domeniul de protejare a monumentelor este fragmentat și reglementat în mai multe legi, precum: Legea privind ocrotirea monumentelor nr.1530/1993, Legea culturii nr.413/1999, Legea monumentelor de for public nr.192/2011, Legea privind Fondul național al culturii nr.12/2024. Drept urmare, întru a evita dispersarea prevederilor legale ce țin de monumentele istorice, considerăm oportun de a examina posibilitatea unificării bazei normative prin elaborarea unui singur act normativ, care va integra toate prevederile cu privire la acest domeniu.	Se ia act

	De ordin conceptual, referitor la lacunele privind respectarea cadrului normativ în promovarea actelor normative	Potrivit autorului, implementarea proiectului de lege va avea impact financiar asupra bugetului care nu este prezentat conform cerințelor stabilite de actele normative. Astfel, constatăm că Nota de fundamentare nu este însoțită de fișa financiară. În acest context, subliniem că în baza art.17 alin.(11) din Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr.181/2014, Ministerul Finanțelor este în drept să restituie proiectul fără avizare. Subsidiar, în conformitate cu Programul Național de Aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană pentru anii 2025-2029, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.306/2025, proiectul de lege urma să fie adoptat în martie 2026. Astfel, implementarea acesteia ar urma să aibă loc deja în anul curent, ceea ce contravine art.17 alin.(2) din Legea nr.181/2014, luând în considerare lipsa surselor de finanțare a măsurilor prevăzute în proiect.	Se acceptă parțial Ministerul Culturii a elaborat fișa financiară pentru organizarea și funcționarea Instituției Publice Institutul Patrimoniului Cultural, iar datele relevante au fost incluse în Nota de fundamentare. Totodată, în paralel, a fost elaborat și promovat proiectul hotărârii de Guvern cu privire la organizarea și funcționarea Instituției Publice Institutul Patrimoniului Cultural. Adoptarea proiectului de lege nu presupune, în mod automat, realizarea imediată a tuturor acțiunilor în anul curent. Prevederile acestuia urmează să intre în vigoare la o dată ulterioară, iar implementarea măsurilor cu impact bugetar se va realiza etapizat și în limita alocațiilor aprobate prin legea bugetară anuală.
--	---	--	---

De ordin conceptual, referitor la lacunele privind depășirea cadrului normativ în domeniul finanțelor publice	Proiectul de lege reglementează crearea Fondului național al patrimoniului cultural (în continuare – Fond), care reieșind din sursele de finanțare, urmează a fi constituit ca un fond special. Prin urmare, în partea ce ține de instituirea acestuia, comunicăm că propunerea respectivă nu se susține, reieșind din următoarele argumente: - cadrul normativ în vigoare nu prevede reglementări distincte privind fondurile speciale, deoarece prin crearea acestora se încalcă principiul universalității bugetului, reglementat de art.8 din Legea nr.181/2014. În plus, existența fondurilor speciale creează impedimente în procesul de planificare strategică și de stabilire a priorităților, precum și afectează disciplina bugetară, ceea ce poate constitui un risc pentru sustenabilitatea bugetului; - sursele de formare ale Fondului, prevăzute la art.51 alin.(3) lit.(e)-(l) au caracter variabil și imprevizibil, fiind dificil de a fi estimate la etapa de planificare și, de asemenea, de a fi administrate. Concomitent, vă informăm că administrarea veniturilor propuse drept surse pentru constituirea acestui fond, urmează a fi realizată de instituția bugetară responsabilă de gestionarea acestuia. Astfel, instituția bugetară care va administra veniturile Fondului va avea obligativitatea de a asigura colectarea, evidența și restituirea acestor tipuri de venituri, precum și corectitudinea calculării și încasării acestora. - prin art. 6 alin.(1) din Legea nr.142/2025 pentru modificarea Legii nr.12/2024 privind Fondul național al culturii, au fost extinse domeniile de intervenție finanțate din mijloacele Fondului, prin posibilitatea alocării mijloacelor financiare pentru protejarea și ocrotirea monumentelor, după cum urmează: g) programe de susținere pentru elaborarea studiilor de fezabilitate și pentru proiectarea intervențiilor asupra monumentelor;	Se acceptă parțial În urma obiecțiilor formulate, conceptul Fondului a fost revizuit, iar în proiectul revizuit acesta este reglementat la art. 52. Acesta nu mai este reglementat ca fond special, ci ca mecanism financiar bugetar constituit în cadrul bugetului de stat, prin bugetul Ministerului Culturii, finanțat exclusiv din alocații aprobate anual prin legea bugetului de stat. Totodată, au fost excluse prevederile privind constituirea Fondului din surse variabile și atribuirea competențelor de administrare Serviciului Fiscal de Stat, pentru a asigura conformitatea cu cadrul normativ în domeniul finanțelor publice și cu principiul universalității bugetului. Instituirea Fondului rămâne justificată prin necesitatea unui mecanism dedicat finanțării activităților de protejare a patrimoniului cultural. În acest context, se remarcă faptul că, la nivelul altor sectoare, au fost acceptate mecanisme financiare distincte, inclusiv pentru domenii sau componente sectoriale mai restrânse. De exemplu, prin Legea nr. 329 din 29.12.2025 a fost instituit Fondul național de dezvoltare a sistemului de documente normative în construcții. În aceste condiții, nu se justifică pe deplin respingerea unui mecanism financiar dedicat unui domeniu de interes public de asemenea amploare, cum este protejarea patrimoniului cultural. Fondul propus are caracter bugetar, funcționează în limita alocațiilor aprobate și nu creează obligații financiare suplimentare în afara cadrului bugetar anual, asigurând
--	---	---

h) programe de susținere pentru efectuarea intervențiilor asupra monumentelor; i) programe de susținere pentru identificarea, cercetarea, documentarea, inventarierea, stabilirea zonei de protecție, prevenirea distrugerii sau mutilării, digitalizarea și promovarea monumentelor. În acest sens, nu sunt aduse argumente plauzibile privind necesitatea creării unui Fond special separat, care prevede intervenții similare în domeniul patrimoniului național. De asemenea, prin proiectul de lege, în sarcina Serviciului Fiscal de Stat (în continuare – SFS) se stabilesc noi atribuții de administrare (într-un mod similar celui pentru administrarea impozitelor și taxelor, conform legislației fiscale) a unor plăți specifice care vor constitui surse de venit ale Fondului (art.51 alin.(5)). În acest sens, subliniem că, în conformitate cu prevederile art.132 din Codul fiscal nr.1163/1997, sarcina de bază a SFS constă în asigurarea administrării fiscale, prin crearea condițiilor necesare pentru conformarea contribuabililor la respectarea legislației, aplicarea uniformă a politicii și reglementărilor în domeniul fiscal. Subsecvent, potrivit prevederilor art.1324 alin.2) din Codul fiscal, SFS îndeplinește funcția de administrare, conform legii, a impozitelor, taxelor și altor venituri la bugetul public național date în competența sa, inclusiv expunerea poziției oficiale a SFS referitoare la aplicarea legislației fiscale. Adicional, menționăm că, în conformitate cu prevederile pct.1.1 din Modul de achitare și evidență a plăților la bugetul public național prin sistemul trezorerial al Ministerului Finanțelor în anul 2026, aprobat în Anexă la Ordinul ministrului finanțelor nr.149/2025, încasările la bugetele componente ale bugetului public național constituie totalitatea impozitelor, taxelor, contribuțiilor și primelor de asigurare obligatorie, precum și alte	totodată transparența și controlul utilizării resurselor publice.
---	--

		încasări stabilite prin legile/deciziile bugetare anuale. Prin prisma normelor legale citate supra, plățile obligatorii (contribuțiile) în Fond, conform proiectului de lege, nu constituie venituri ale bugetului public național, or administrarea plăților specificate exced competența SFS. Drept urmare, se consideră inoportun promovarea prevederilor stipulate în proiectul de lege și atribuirea competenței de administrare de către SFS a unor plăți, care nu constituie venituri la bugetul public național și care vor reveni Institutului Patrimoniului Cultural (art.51 alin.(1).) În acest sens, prevederile art.51 urmează a fi excluse în totalitate, cu efectuarea modificărilor corespunzătoare în tot setul de materiale.	
--	--	--	--

De ordin conceptual, referitor la lacunele pe aspecte fiscale.

Codul fiscal al Republicii Moldova nr.1163/1997 (în continuare - Cod) constituie actul normativ-cadru în materie de impozite și taxe, stabilind, potrivit art.1 alin.(1), principiile generale ale impozitării în Republica Moldova, statutul juridic al contribuabililor, al SFS și al altor participanți la relațiile reglementate de legislația fiscală, principiile de determinare a obiectului impunerii.

Elementele esențiale ale impozitelor și taxelor – inclusiv subiecții, obiectul impunerii, cotele, scutirile și facilitățile – țin de domeniul reglementării fiscale și sunt guvernate de principiul legalității fiscale. În consecință, instituirea sau modificarea scutirilor de impozite și taxe poate fi realizată doar prin intervenții directe și explicate în legislația fiscală, respectiv prin modificarea Codului, și nu prin acte normative sectoriale. Introducerea unor scutiri fiscale într-o lege, cu obiect principal - protecția monumentelor istorice, ar crea o reglementare paralelă cu risc sporit de incoerență normativă și dificultăți în aplicare.

Suplimentar, acordarea de scutiri de impozit pe bunurile imobiliare și de taxe locale are impact direct asupra veniturilor bugetelor unităților administrativ-teritoriale. Orice diminuare a bazei fiscale locale trebuie analizată în corelație cu principiile autonomiei financiare a autorităților publice locale și cu necesitatea asigurării echilibrului bugetar.

Totodată, atribuirea printr-o lege specială a unei competențe suplimentare autorităților administrației publice locale de nivelul I de a stabili măsuri de suport fiscal, în afara cadrului general stabilit de Cod, ar genera suprapuneri normative și riscul unei practici neuniforme la nivel național. Competența de stabilire a cotelor taxelor locale și de acordare a eventualelor facilități fiscale este deja reglementată în mod exhaustiv de legislația fiscală, în limitele și condițiile expres prevăzute de aceasta. Crearea unei competențe

Se acceptă

În vederea asigurării conformității cu cadrul normativ fiscal și evitării paralelismelor normative, normele proiectului de lege care vizau instituirea unor măsuri stimulative cu caracter fiscal au fost excluse din proiect.

„paralele” într-o lege sectorială ar putea conduce la interpretări divergente și la un tratament fiscal diferențiat și nejustificat al contribuabililor.

De asemenea, se menționează că regimul scutirilor de impozit aplicabil monumentelor istorice este deja reglementat de Cod. Astfel, potrivit art.283 alin.(4) lit. e) din Cod, sunt scutiți de impozitul pe bunurile imobiliare (terenuri, loturi de pământ) proprietarii și beneficiarii ale căror terenuri și loturi sunt ocupate de instituții de cultură, artă, cinematografie, învățământ, ocrotire a sănătății, de complexe sportive și de agrement (cu excepția celor ocupate de instituțiile balneare), precum și de monumente ale naturii, istoriei și culturii, a căror finanțare se realizează din bugetul de stat sau din mijloacele sindicatelor. În aceste condiții, introducerea unor scutiri suplimentare prin proiectul de lege ar conduce la dublarea reglementărilor existente în materie fiscală.

Totodată, art.296 din Cod reglementează expres scutirea de taxe locale și înlesnirile ce pot fi acordate de autoritatea administrației publice locale, prevăzând că aceasta, cu condiția efectuării modificărilor corespunzătoare în bugetul local, are dreptul, dar nu și obligația, să acorde scutiri suplimentare față de cele prevăzute la art.295, amânări la plata taxelor locale sau înlesniri pentru categoriile social-vulnerabile ale populației.

Prin urmare, cadrul legal existent conferă autorităților administrației publice locale o competență discreționară în acest domeniu, exercitată în funcție de prioritățile locale și de capacitatea bugetară, fără a fi necesară instituirea prin lege sectorială a unor facilități fiscale cu caracter obligatoriu.

În contextul celor expuse, normele proiectului de lege ce vizează adoptarea unor măsuri stimulative cu

	caracter fiscal urmează a fi excluse din proiectul de lege, în mod corespunzător.	
La proiectul de lege <i>Proiectul de lege se va ajusta, ținând cont de obiecțiile de ordin conceptual.</i> Art. 4 lit. a)	La art.4 se propune de exclus lit. a), deoarece acest enunț poartă un caracter declarativ și nu reprezintă un principiu general pentru domeniul reglementat. Sau, după caz, acesta trebuie definit clar pentru a nu confunda/limita „garantarea de către stat” cu mecanisme financiare de aplicare.	Se acceptă Urmare a modificărilor operate, art. 4 lit. a) a fost reformulat
Art. 5.	- după noțiunea „peisaj cultural” de completat cu o noțiune „Programul național de restaurare a monumentelor istorice (în continuare - Programul național de restaurare)” este documentul care conține lista monumentelor istorice aflate în proprietate publică, propuse pentru lucrări de conservare și/sau restaurare, însoțită de termenele și de repartizarea resurselor financiare pe obiecte;” cu excluderea concomitentă a alin.(4) din art.10; - la noțiunea „protejare” cuvintele „financiar, fiscal și” de exclus, ținând cont de obiecțiile expuse de ordin conceptual, precum și având în vedere că „măsuri cu caracter financiar” și „măsuri cu caracter fiscal” nu sunt definite în Legea nr.181/2014 și în Codul fiscal. Mai mult, facilitățile fiscale nu pot reprezenta subiect de reglementare a proiectului de lege prezentat.	Se acceptă Modificările au fost operate
Art. 10 alin. (1)	la alin.(1) propoziția a doua, cuvântul „elaborează” de substituit cu cuvântul „aprobă”, iar la final de completat cu textul „ , Programul național de restaurare”	Se acceptă parțial Cuvântul a fost substituit, iar textul „, Programul național de restaurare” nu a fost completat la finalul alineatului, întrucât acesta reprezintă un program de stat, iar referirea la programele de stat este deja prevăzută în partea introductivă a alineatului.
Art. 10 alin. (2)-(3)	alin.(2)-(3) de exclus, întrucât documentele de politici publice sunt definite prin Hotărârea Guvernului cu privire la planificarea strategică nr.386/2020	Se acceptă Alin.(2)-(3) au fost excluse

Art. 10 alin. (5)	alin.(5) de exclus, cu includerea concomitentă la art.35 alin.(2) lit. e). Suplimentar, de dezvoltat ideea privind condițiile de executare a lucrărilor finanțate	Se acceptă parțial Alin. (5) a fost reformulat, urmare a modificărilor operate a devenit alin. (2)
Art. 10 alin. (6)	alin.(6) de exclus, deoarece dublează prevederile art.35 alin.(2) lit. c)-e) privind aprobarea documentelor de politici;	Se acceptă Alin. (6) a fost exclus
Art. 10 alin. (7)	alin.(7) de exclus, deoarece prima propoziție dublează alin.(1), iar conținutul propoziției a doua nu coincide cu titlul articolului. Subsidiar, finanțarea programelor din contul bugetelor autorităților publice locale (în continuare – APL) este reglementată la art.50.	Se acceptă Art. 10 alin (7) a fost exclus
Art. 12 alin. (1) Art. 14 Art. 15	Potrivit prevederilor art.12 alin.(1), monumentele istorice pot aparține domeniului public sau privat al statului, al unităților administrativ-teritoriale (în continuare – UAT) de nivelul I și II, al UTA Găgăuzia, ori pot fi proprietatea persoanelor fizice sau juridice de drept privat. Respectiv, art.14-15 reglementează circuitul civil al monumentelor istorice aflate în proprietate publică, precum și a celor aflate în proprietate privată, cu norme privind dreptul de preemțiune asupra monumentelor. Drept urmare, atenționam că în proiect nu se regăsesc norme ce ar reglementa circuitul civil al monumentelor istorice care aparțin domeniului privat al statului sau UAT (ambele nivele și UTA Găgăuzia) și s-ar impune completarea proiectului cu completări clare în acest sens.	Se acceptă Completările au fost operate. Art. 12 a devenit art. 13, cu renumerotarea corespunzătoare a articolelor ulterioare.
Art. 16 Art. 23-25	Art.16 statuează că localitățile istorice (centre istorice urbane și rurale) sunt administrate prin intermediul unor subdiviziuni sau structuri specializate, create în acest scop de către autoritatea administrației publice locale în cadrul aparatului primăriei, gestionarea cărora se bazează pe prevederile Planului de management al localității	Se acceptă parțial Prevederile au fost revizuite, iar art. 16 a fost reformulat, devenind art. 17, în vederea clarificării modului de organizare și a eliminării caracterului imperativ privind crearea unor structuri noi. În redacția revizuită, administrarea localităților istorice

istorice. Obligatorivitatea normelor în cauză va genera un impact financiar asupra APL, care nu este reflectat în Nota de fundamentare. Mai mult, sursele de acoperire a costurilor implicate (sursele de finanțare) nu sunt stabilite în corespundere cu prevederile art.131 alin.(6) din Constituția Republicii Moldova. Mai mult ca atât, reieșind din prevederile art.6 din Legea privind descentralizarea administrativă nr.435/2006, atribuirea competenței date APL poate fi tratată ca și o delegare de competențe efectuată de către Parlament, la propunerea Guvernului. Delegarea de competențe este însoțită obligatoriu de asigurarea resurselor financiare necesare și suficiente realizării acestora și această delegare este efectivă doar din momentul în care a avut loc transferul resurselor financiare și materiale necesare și suficiente realizării acestora. În consecință, impactul financiar asupra APL ar putea necesita acoperirea din bugetul de stat. Reglementări similare se regăsesc și la art.23-25 (notarea în registrul bunurilor imobile, inventarierea, însemnul distinctiv), cu impact financiar asupra APL, prin obligativitatea normelor juridice prevăzute, dar fără acoperire financiară efectivă către bugetele locale.

se realizează de către autoritățile administrației publice locale prin intermediul subdiviziunilor existente din cadrul aparatului acestora, potrivit competențelor stabilite de legislația privind administrația publică locală. Astfel, nu se instituie obligația de creare a unor structuri noi și nu se generează costuri bugetare suplimentare. Totodată, prevederile nu constituie o delegare de competențe în sensul Legii nr. 435/2006, ci reglementează modul de exercitare a unor atribuții deja existente. Implementarea se va realiza în limita resurselor disponibile și a alocațiilor aprobate prin bugetele autorităților administrației publice locale.

Prevederile referitoare la notare au fost menținute, întrucât nu instituie obligații noi cu impact financiar asupra autorităților administrației publice locale, ci dezvoltă mecanisme deja reglementate de legislația în vigoare. Astfel, art. 24 din proiect (anterior art. 23) reglementează notarea statutului de protecție în registrul bunurilor imobile în condițiile legislației cadastrale. Potrivit Legii nr. 1543/1998 cadastrului bunurilor imobile (art. 46⁹ și art. 46¹⁰), notarea se efectuează la cererea autorității competente, iar costurile aferente sunt suportate de autoritatea solicitantă. Prin urmare, prevederile nu generează impact financiar suplimentar, ci asigură corelarea și clarificarea regimului juridic aplicabil monumentelor istorice în cadrul sistemului cadastral existent.

Totodată, prevederile art. 25–26 (anterior art. 24-25) nu instituie obligații noi pentru

		autoritățile administrației publice locale, ci dezvoltă atribuții deja prevăzute de Legea nr. 1530/1993 privind ocrotirea monumentelor, care stabilește competențe ale APL în domeniul evidenței, gestionării, protejării și finanțării măsurilor privind monumentele istorice.
Art. 17 alin. (1)	la alin.(1) cuvintele „la propunerea Guvernului, prin lege adoptată de Parlament, inclusiv prin legi speciale” de substituit cu cuvintele „conform legii speciale”	Se acceptă Cuvintele au fost excluse, totodată art. 17 a devenit art. 18
Art. 17 alin. (3)	la alin.(3) cuvintele „prin hotărâre de Guvern, la propunerea Ministerului Culturii” de substituit cu cuvintele „de Guvern”	Se acceptă Modificarea a fost operată
Art. 18 alin (3)	- la alin.(3) la prima propoziție, de exclus cuvintele „ , la propunerea Guvernului, în baza proiectului elaborat de Ministerul Culturii”, iar la propoziția a doua, după cuvintele „se aprobă” de completat cu cuvintele „ , cu avizul Ministerului Culturii,” și de exclus cuvintele „ , în baza proiectului elaborat de subdiviziunile structurale responsabile de domeniul patrimoniului cultural, avizat de Ministerul Culturii”	Se acceptă Modificările au fost operate. Art. 18 a devenit art. 19
Art. 18 alin. (4)	- alin.(4) de expus în următoarea redacție: „(4) Registrul național și registrele locale, în caz de necesitate, se actualizează conform procedurilor similare celor pentru aprobare.”	Se acceptă Modificarea a fost operată
Art. 19 alin. (1) Art. 21 alin. (2) Art. 21 alin. (3) Art. 21 alin. (6)	- la alin.(1) de exclus cuvintele „din oficiu”. Obiecția valabilă și la art.21 alin.(2). Totodată, nu este clar dacă procedura privind includerea bunurilor în Registrul național poate fi inițiată și la propunerea APL de nivelul întâi. Obiecția valabilă și în cazul registrelor locale, prevăzute la alin.(6), precum și în cazurile clasărilor de urgență, stipulate la art.21 alin.(3); - la alin.(6) de exclus cuvintele „ , în baza avizului pozitiv al Ministerului Culturii”.	Se acceptă Modificările au fost operate. Art. 19 a devenit art. 20, iar art. 21 a devenit art. 22

Art. 23 alin. (2) Art. 24 alin. (3)	Art.23 alin.(2) statuează că notarea în registrul bunurilor imobile se efectuează la solicitarea autorităților publice locale competente teritorial, pentru bunurile înscrise în registrele locale ale monumentelor istorice. Totodată, potrivit art.18 alin.(3), registrul local al monumentelor istorice este deținut de către APL de nivelul al doilea. Drept urmare, nu este clar cine face notarea în registrul bunurilor imobile și suportă cheltuielile, APL de nivelul întâi unde este amplasat monumentul istoric sau APL de nivelul al doilea în calitate de deținător al registrului. Considerăm imperativ clarificarea acestei ambiguități de interpretare pentru a evita eventuale conflicte de competență între nivelurile APL. Similar, atenționăm că o astfel de reglementare ambiguă se regăsește și la art.24 alin.(3).	Se acceptă Prevederile au fost revizuite pentru eliminarea ambiguității. Astfel, se stabilește expres că notarea se efectuează la solicitarea autorității executive a APL de nivelul II, în calitate de deținător al registrului local, care inițiază procedura și suportă costurile aferente, în condițiile legislației cadastrale. Art. 23 a devenit art. 24, iar art. 24 a devenit art. 25
Art. 24 alin. (5) Art. 24 alin. (7)-(9)	La art.24 alin.(9), cuvintele „realizează din bugetul alocat anual” de substituit cu textul „efectuează în limita bugetului”. Totodată, cu titlu de recomandare, considerăm oportun excluderea alin.(5) și alin. (7)-(9) și incorporarea acestora în Regulamentul aprobat de Guvern.	Se acceptă Cuvintele au fost substituite. Art. 24 a devenit art. 25
Capitolul V Art. 35	Titlul Capitolului V și al art.35 de revizuit, luând în considerare că, conform Constituției Republicii Moldova, Parlamentul este organul reprezentativ suprem al poporului Republicii Moldova.	Se acceptă Titlurile au fost revizuite. Art. 35 a devenit art. 36
Art. 35 alin. (2) lit. f)	La art.35, alin.(2) lit. f) va avea următorul cuprins: „f) acordarea sprijinului financiar pentru implementarea Programului național de restaurare.”. Menționăm că, din punct de vedere a bugetării și a sensului economic al cheltuielilor, subvenția nerambursabilă nu se încadrează la noțiunea subvenția stabilită prin Clasificația bugetară, aprobată prin Ordinul ministrului finanțelor nr.208/2015.	Se acceptă Modificarea a fost operată

Art. 36 alin. (2)	La art.36 se propun următoarele modificări: - la alin.(2) cuvintele „Instituțiile și organismele naționale de specialitate” de substituit cu cuvintele „Autoritățile, instituțiile și alte organe”	Se acceptă parțial Modificarea a fost operată. Art. 36 a devenit art. 37
Art. 36 alin. (3) lit. b)	- la alin.(3) se propun următoarele: - la lit. b) textul „face propuneri pentru includerea în proiectul bugetului de stat a sumelor necesare în vederea finanțării acestora” de substituit cu textul „prezintă propuneri pentru elaborarea Cadrului bugetar pe termen mediu și a proiectului legii bugetului de stat”	Se acceptă Modificarea a fost operată
Art. 36 alin. (3) lit. d)	- la lit. d) la final de completat cu cuvintele „ , precum și nomenclatorul și mărimea tarifelor la serviciile prestate contra plată;”	Se acceptă Modificarea a fost operată
Art. 36 alin. (3) lit. g)	- lit. g) de exclus, întrucât crearea Fondului nu se susține, argumentările fiind expuse la obiecții de ordin conceptual.	Nu se acceptă Instituirea Fondului se menține, argumentarea fiind prezentată mai sus.
Art. 37 alin. (1)	La art.37: - la alin.(1) cuvintele „o instituție publică” de substituit cu cuvintele „o instituție bugetară”, iar cuvintele „din venituri proprii provenite din activități specifice domeniului de competență” de substituit cu „mijloace provenite din alte surse conform legislației”. Potrivit Legii nr.181/2014, modificată prin Legea nr.327/2025, începând cu 01.01.2027 instituția publică finanțată din buget va fi considerată ca instituție bugetară și, respectiv, gestionarea finanțelor publice va fi efectuată conform principiilor, regulilor și procedurilor stabilite prin legea de bază în domeniul finanțelor publice;	Se acceptă Modificările au fost operate. Art. 37 a devenit art. 38
Art. 37 alin. (3)	- la alin.(3) cuvântul „statut” de substituit cu cuvântul „regulament”	Se acceptă Modificarea a fost operată
Art. 37 alin. (4)	- alin.(4) de expus în următoarea redacție: „(4) Institutul poate presta contra plată servicii conexe atribuțiilor sale.”	Se acceptă Modificarea a fost operată

Art. 38 alin. (4) lit. i)	La art.38 alin.(4) lit. i) cuvintele „din fonduri publice alocate de Ministerul Culturii” de substituit cu cuvintele „în limita alocațiilor prevăzute în acest scop în bugetul Ministerului Culturii”.	Se acceptă Modificarea a fost operate. Art. 38 a devenit art. 39
Art. 39 alin. (6)	Art.39 prevede statutul Consiliului Național al Monumentelor Istorice – un organism de specialitate fără personalitate juridică, care exercită rolul de autoritate științifico-metodică în domeniul protejării monumentelor istorice și funcționează pe lângă Ministerului Culturii, numărul de unități de personal, atribuțiile, remunerarea. În același timp, potrivit prevederilor Regulamentului cu privire la organizarea și funcționarea Consiliului Național al Monumentelor Istorice, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.116/2025, Consiliul este un organ consultativ, fără personalitate juridică, care activează pe lângă Ministerul Culturii și reprezintă autoritatea științifico-metodică în domeniul protejării monumentelor cu remunerarea lunară pentru participarea la ședințele Consiliului. Astfel, statutul de organism de specialitate nu este recunoscut în actele normative naționale, de regulă, se utilizează – organ consultativ/colegial. Totodată, constatăm că Nota de fundamentare nu explică necesitatea funcționării permanente a Consiliului și, respectiv, retribuirea membrilor acestora și impactul asupra bugetului în cazul dat. În această ordine de idei, statutul urmează să fie revizuit cu precizarea redacției propuse la art.36 alin.(2). Suplimentar, la art.39 alin.(6) urmează să fie menționat concret actul normativ în baza căruia va fi efectuată remunerarea. Astfel, doar după ajustarea prevederilor prenotate, Ministerul Finanțelor poate să se expună asupra necesității reglementării remunerării membrilor Consiliului în proiectul vizat.	Se acceptă parțial Prevederile au fost revizuite, iar art. 39 a fost reformulat, devenind art. 40, în vederea alinierii terminologiei și conținutului cu cadrul normativ existent, în special cu Hotărârea Guvernului nr. 116/2025 cu privire la organizarea și funcționarea Consiliului Național al Monumentelor Istorice. În redacția revizuită, Consiliul este definit ca organ consultativ, fără personalitate juridică, iar prevederile privind organizarea, funcționarea și remunerarea membrilor au fost corelate expres cu actul normativ în vigoare. Astfel, proiectul nu introduce reglementări noi privind remunerarea, aceasta fiind realizată în conformitate cu Hotărârea Guvernului nr. 116/2025 și în limita alocațiilor bugetare aprobate. Prin urmare, prevederile au fost ajustate în sensul solicitărilor formulate, fără a genera impact financiar suplimentar..

Capitolul VI	Menționăm că, potrivit reglementărilor Legii privind administrația publică locală nr.436/2006, la nivel de orice UAT, inclusiv cea cu statut juridic special (UTA Găgăuzia), în cadrul autorităților administrației publice locale se cuprind autoritățile deliberative (consiliile locale/comunale/orășenești/municipale/raionale și Adunarea Populară) și autoritățile executive (primarii, președinții de raion, Guvernator și Comitetul executiv). Din acest considerent, pentru a exclude orice interpretare eronată a prevederilor prezentului Capitol sau eventuale ambiguități (în special în contextul art.42 privind atribuțiile primarului, care, în calitate de autoritate executivă, face parte din categoria APL de nivelul I, prevăzută la art.41), este imperios necesară instituirea unor reglementări distincte pentru autoritățile deliberative și respectiv, executive, diferențiate pentru APL de nivelul I și II (inclusiv cu statut special), pentru fiecare autoritate în parte.	Se ia act
Art. 40 alin. (1) lit. f)	La art.40 alin.(1) lit. f) cuvintele „naționale și” de exclus, iar cuvintele „și pot acorda subvenții nerambursabile din” de substituit cu cuvintele „în limita alocațiilor prevăzute în acest scop în”.	Se acceptă Art. 40 a devenit art. 41, iar modificările au fost operate la lit. f) și lit. g)
Art. 41 lit. f)	La art.41 lit. f) de exclus cuvintele „bugetare ori fiscale speciale”, ținând cont de obiecțiile expuse de ordin conceptual.	Se acceptă Art. 41 a devenit art. 42
Art. 43 lit. e)	La art.43: - la lit. e) cuvântul „elaborează” de substituit cu cuvântul „aprobă”	Se acceptă Modificarea a fost operată. Art. 43 a devenit art. 44
Art. 43 lit. f)	- la lit. f) cuvintele „de atragere a finanțărilor naționale și” de exclus, ca fiind neconforme cadrului normativ aferent finanțelor publice.	Se acceptă

Art. 48 alin. (5)	La art.48 alin.(5) textul „Sumele încasate ca urmare a hotărârii judecătorești” de substituit cu textul „Plățile achitate cu titlu de reparare a prejudiciului cauzat monumentului”.	Se acceptă Modificarea a fost operată Art. 48 a devenit art. 49
Art. 49 alin. (2)	- la alin.(2) de exclus cuvintele „naționale sau”, cuvintele „și prin” de substituit cu cuvântul „din”, iar cuvintele „alte forme legale de finanțare externă” de substituit cu cuvintele „alte surse prevăzute de legislație”.	Se acceptă Modificările au fost operate. Art. 49 a devenit art.50
Art. 49 alin. (3)	- alin.(3) de exclus ca urmare a modificărilor propuse la alin.(4)	Se acceptă
Art. 49 alin. (4) Art. 49 alin. (5)	- alin.(4) de expus în două aliniate distincte cu următorul cuprins: „(4) Finanțarea Programului național de restaurare poate fi acoperită parțial sau total din bugetul de stat în limita alocațiilor aprobate în acest scop în legea bugetară anuală. (5) Finanțarea lucrărilor aferente elaborării studiilor tehnice, documentațiilor de proiect, precum și, după caz, a lucrărilor de conservare, consolidare, restaurare sau reabilitare a monumentelor istorice efectuate de autoritățile administrației publice locale, UTA Găgăuzia, în condițiile prezentei legi, se acoperă parțial sau total din bugetele locale în limita alocațiilor aprobate în acest scop.”.; - alin.(5) va deveni alin.(6). Drept urmare, art.52 de exclus, iar prevederile alin.(2) din acest articol de încorporat la art.49 în calitate de alin.(7). Subsidiar, se propune la art.49 de prevăzut ca finanțarea activităților de protejare a monumentelor istorice se efectuează din contul Fondului național al culturii, cu indicarea direcțiilor de utilizare.	Se acceptă parțial Alin. (4) a devenit alin. (3), iar alin. (5) a devenit alin. (4) Art. 52 a fost menținut, în proiectul revizuit devenind art. 53, întrucât reglementează distinct acoperirea costurilor lucrărilor asupra monumentelor istorice incluse în programe aprobate prin hotărâri ale Guvernului. Totodată, propunerea privind finanțarea din contul Fondului național al culturii nu a fost preluată, întrucât proiectul revizuit menține crearea Fondului dedicat patrimoniului cultural.
Art. 50 alin. (1) Art. 50 alin. (2)	La art.50 alin.(1)-(2) de comasat într-un alineat cu următorul cuprins: „Autoritățile administrației publice centrale și locale, UTA Găgăuzia, prevăd în bugetele	Se acceptă Art. 50 a devenit art. 51

	proprii alocații destinate protejării monumentelor istorice aflate în proprietatea, administrarea sau gestiunea lor economică”.	
Art. 51	Art.51 de exclus, în contextul obiecțiilor expuse de ordin conceptual.	Nu se acceptă Instituirea Fondului se menține, argumentarea fiind prezentată mai sus. Art. 51 a devenit art. 52.
Art. 53	Art. 53 de asemenea urmează a fi exclus, ținând cont de obiecțiile expuse de ordin conceptual. Mai mult ca atât, scutirile de impozite, reducerea taxelor pentru monumentele istorice pot fi asimilate unor venituri ratate legate de implementarea politicilor publice în accepțiunea reglementărilor art.10 alin.(11) din Legea nr.397/2003 privind finanțele publice locale, fapt pentru care APL pot solicita transferuri de compensare. În general, potrivit art.10 alin.(3) din Legea nr.436/2006, autoritățile administrației publice centrale nu pot să stabilească ori să impună competențe autorităților publice locale fără o evaluare prealabilă a impactului financiar pe care aceste competențe le-ar putea genera, fără o consultare a autorităților publice locale de nivelul corespunzător și fără ca colectivitățile locale să fie asigurate cu mijloacele financiare necesare. Astfel, facilitățile fiscale nu pot reprezenta subiect de reglementare a proiectului de lege examinat. Subsecvent, atenționăm că nu este clară sursa de achitare a dobânzilor aferente creditelor rambursabile menționate la alin.(7) din art.53, iar un risc înalt de neperformanță în recuperarea acestor credite va genera prejudicii statutului, cu un impact direct asupra bugetului de stat.	Se acceptă
Art. 58 alin. (2)	Cu titlu de recomandare, la art.58 alin.(2) cuvintele „de plată a acestor costuri” se propune de substituit cu cuvintele „acoperirii prejudiciului”.	Se acceptă parțial Art. 58 a fost reformulat ținându-se cont de recomandare. Art. 58 a devenit art. 57

Art. 59 alin. (1)	- la alin.(1) referitor la intrarea în vigoare a art.37 alin.(3) lit. d) de corelat cu termenul care va fi stabilit, ca urmare a adoptării legii cu privire la modificarea unor acte normative (cadrul normativ conex legii privind instituțiile publice) – proiectul este înregistrat în Parlament sub nr.166 din 14.05.2025 și aprobat în prima lectură la 22.05.2025;	Se ia act Art.59 a devenit art.58
Art. 59 alin. (2)	- la alin.(2) după cuvintele „se aplică etapizat” este preferabil de completat cu un termen limită, întru evitarea perioadei îndelungate de implementare a art.37, iar cuvântul „Statutului” de substituit cu cuvântului „Regulamentului”, în contextul propunerii la art.37 alin.(3) din proiect;	Se acceptă Modificările au fost operate
Art. 59 alin. (3)	- alin.(3) de exclus.	Nu se acceptă Prevederea referitoare la Fond a fost menținută, fiind inclusă în forma revizuită la alin. (2).
Art. 60 alin. (2)	La art.60 alin.(2): - dispoziția se va expune în următorul cuprins: „Guvernul, în termen de 12 luni de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova :”	Se acceptă Modificarea a fost operată Art. 60 a devenit art. 59
Art. 60 alin. (2) lit. c)	- lit. c) de exclus.	Se acceptă parțial Prevederea „c) va prezenta Parlamentului proiectul legii cu privire la Fondul național al patrimoniului cultural” a fost exclusă, iar instituirea Fondului se realizează prin hotărâre a Guvernului. Art. 60 a devenit art. 59

	La Nota de fundamentare	Nota de fundamentare se va ajusta, ținând cont de obiecțiile expuse la proiect. Potrivit compartimentului 4.2 implementarea proiectului de lege implică costuri directe și indirecte, după cum urmează: - 5.545,3 mii lei pentru fortificarea/reorganizarea Agenției de Inspectare a Monumentelor, dintre care 1.500,0 mii lei reprezintă cheltuieli pentru asigurarea condițiilor de muncă și dotarea Agenției cu echipamente necesare activității de bază. În acest sens, constatăm că nu sunt aduse argumente plauzibile privind necesitatea acestor procurări, precum și nu este indicată sursa de acoperire a cheltuielilor respective. Totodată, cheltuielile salariale au fost estimate în volum de 2.750.8 mii lei, dintre care 915,2 mii lei nu au sursă de acoperire. Menționăm că Ministerul Finanțelor și-a expus opinia prin demersul nr.07/1-03/9/106 din 3 februarie curent (număr unic 33/MC/2026), care urmează a fi luată în considerare la ajustarea Notei de fundamentare la proiectul de lege; - 1.000,0 mii lei pentru Sistemul Informațional „Inventarul Monumentelor”, costuri acoperite din bugetul de stat; - 10.000,0 mii lei - fortificarea Institutului Patrimoniului Cultural, reprezintă costuri neacoperite. În acest sens, menționăm că argumentul autorului că la etapa elaborării Cadrului bugetar pe termen mediu pentru anii 2026-2028 au fost solicitate mijloace financiare, în volum de 13.650,0 mii lei, nu asigură și nu reprezintă sursă de finanțare a măsurii date. Mai mult ca atât, autorul nu oferă informații detaliate asupra calculelor confirmative aferente costurilor estimate. Drept urmare, comunicăm că promovarea prevederilor, care presupun un impact financiar impunător, fără fundamentarea corespunzătoare a acestuia și fără asigurarea surselor de finanțare,	Se acceptă Prevederile privind reorganizarea Agenției de Inspectare a Monumentelor au fost excluse din Nota de fundamentare, întrucât proiectul de hotărâre a Guvernului aferent este promovat separat și deja se află în promovare la Guvern. Proiectul de lege prevede doar modificarea denumirii instituției în Inspectoratul Național al Monumentelor. În ceea ce privește Institutul Patrimoniului Cultural, cheltuielile aferente sunt reflectate în Nota de fundamentare, iar proiectul hotărârii de Guvern privind organizarea și funcționarea acestuia, împreună cu Nota de fundamentare și fișa financiară, au fost transmise Cancelariei de Stat pentru înregistrare.
--	-------------------------	--	--

		poate conduce la adoptarea unui act normativ lipsit de acoperire financiară, care încalcă principiul de sustenabilitate financiară. Astfel, în contextul finanțării prudente a cheltuielilor publice, considerăm necesar ca Ministerul Culturii să efectueze o analiză amplă a resurselor publice alocate domeniului culturii, în scopul asigurării distribuirii alocațiilor pentru realizarea eficientă a măsurilor prenotate. În concluzie, Ministerul Finanțelor își exprimă deschiderea în examinarea repetată a proiectului legii, doar după considerarea observațiilor și propunerilor formulate.	
--	--	---	--

AVIZARE

Agenția Geodezie, Cartografie și Cadastru Aviz nr. 36/01- 06/584 din 28.04.2026	Art. 8 alin. (3)	În art. 8 alin. (3) din proiectul de lege este prevăzut următorul text: „Drept referință pentru stabilirea traseelor exacte ale hotarelor monumentelor istorice menționate la alin. (2) servește drept bază analiza planurilor istorice ale acestor proprietăți și a materialelor de arhivă, ținând cont de necesitatea asigurării integrității monumentului...”. Formularea utilizată ridică unele probleme de tehnică legislativă și claritate juridică. Expresia „servește drept bază analiza” este una greoaie și improprie stilului normativ. Normele legislative trebuie să fie formulate într-un limbaj clar, concis și imperativ, evitând construcțiile redundante sau indirecte. În același timp, utilizarea sintagmei „drept referință” cumulată cu „servește drept bază” generează o redundanță terminologică, afectând claritatea și eleganța textului normativ. În vederea corectării acestor deficiențe și alinierii textului la exigențele tehnicii legislative, se propune reformularea alineatului, după cum urmează: „La stabilirea traseelor exacte ale hotarelor monumentelor istorice menționate la alin. (2) se utilizează analiza planurilor istorice ale acestor proprietăți, a materialelor de arhivă și a altor surse documentare relevante, ținând cont de necesitatea asigurării integrității monumentului, prin includerea în	Se acceptă Art. 8 alin (3) a fost reformulat conform propunerii
---	-------------------------	---	---

		acest hotar a tuturor componentelor (teren, elemente construite, spații verzi), existente și dispărute, care reflectă etapele de dezvoltare istorică a acestuia, în conformitate cu normele metodologice aprobate de Ministerul Culturii.”. Această formulare elimină construcțiile greoaie și redundante, cu păstrarea conținutului normativ, exprimat într-o manieră mai riguroasă și coerentă.	
Art. 8 alin. (4)	În art. 8 alin. (4) recomandăm revizuirea frazei a doua din alineat, referitoare la registrul bunurilor imobile, or traseele nu se înscriu în registrul bunurilor imobile. În registrul bunurilor imobile se notează calitatea de monument, precum și faptul că un imobil se află în zona de protecție a monumentului. Respectiv, cuvintele „și în registrul bunurilor imobile” urmează a fi excluse. Notăm că, evidența traseelor hotarelor monumentelor istorice, poate fi ținută într-un sistem informațional creat și administrat de Ministerul Culturii sau, ca alternativă, datele despre traseele respective pot fi plasate pe geoportalul tematic al Agenției Geodezie, Cartografie și Cadastru (geodata.gov.md).	Se acceptă parțial Art. 8 a fost ajustat prin excluderea referinței la înscrierea traseelor hotarelor monumentelor istorice în registrul bunurilor imobile, întrucât aceste trasee nu se înscriu ca atare în registrul respectiv. Evidența hotarelor se va ține în dosarul monumentului istoric și în Sistemul informațional „Inventarul monumentelor”, iar în registrul bunurilor imobile se vor efectua doar notările prevăzute de legislația cadastrală, inclusiv statutul de monument și, după caz, amplasarea în zona de protecție.	
Art. 9 alin. (6)	Subsidiar, art. 9, alin. (6), de asemenea, urmează a fi revăzut, or nu există „documentație cadastrală a localității”, respectiv, cuvintele „documentația cadastrală” se vor exclude. Totodată, se va revizui alin. (8) din același art. 9, fiindcă în documentația cadastrală nu se marchează zona de protecție. Zonele de protecție a monumentelor urmează a fi deținute, ca date geospațiale, de către o autoritate responsabilă de protejarea monumentelor. Ulterior, urmează integrarea acestora în Infrastructura națională de date spațiale (potrivit art.16 al Legii nr.254/2016), publicarea acestora (potrivit HG nr.254/2018) pe platforma centralizată pentru gestionarea și partajarea informațiilor geografice și a seturilor de date spațiale produse de entitățile publice (geodata.gov.md), unde pot fi vizualizate, suprapuse cu alte seturi de date	Se acceptă parțial Art. 9 alin. (6) și (8) au fost ajustate prin excluderea referințelor la „documentația cadastrală”. Zonele de protecție și hotarele acestora urmează a fi evidențiate în Sistemul informațional „Inventarul monumentelor” și integrate în documentațiile de urbanism și amenajare a teritoriului, precum și în infrastructura națională de date spațiale, în condițiile cadrului normativ aplicabil. În registrul bunurilor imobile se notează doar informațiile prevăzute de legislația cadastrală, inclusiv calitatea de monument și, după caz, amplasarea totală sau parțială a bunului imobil în zona de protecție.	

	spațiale, inclusiv cu datele cadastrale și utilizate în procesul decizional.	
Art. 10 alin. (3)	În art. 10 alin. (3) textul „Bunurile de patrimoniu cultural imobil” recomandăm a fi substituit cu textul „Bunurile imobile patrimoniu cultural”. Subsecvent, în art. 10 din proiectul de lege și următoarele, cu referire la noțiunea utilizată de „bun imobil”, menționăm că, potrivit art. 459 alin. (2) Cod civil, bun imobil se consideră terenul înregistrat cu număr cadastral distinct. Respectiv, în cazul în care în proiect se au în vedere clădirile sau alte construcții, este necesar de a utiliza aceste noțiuni. Pentru asigurarea clarității și preciziei juridice a normei și evitarea interpretărilor ambigue, în contextul în care noțiunea de „bunuri” poate include atât bunuri mobile, cât și imobile, cât și pentru menținerea coerenței terminologice pe întreg parcursul actului normativ, se recomandă revizuirea întregului text al proiectului, astfel încât, în toate cazurile în care termenul „bun”/„bunuri” se referă la bunuri imobile, să fie utilizată sintagma completă „bun imobil”/„bunuri imobile”.	Nu se acceptă Sintagma „patrimoniu cultural imobil - bun de patrimoniu cultural imobil”, ca și sintagmele „patrimoniu cultural mobil - bun de patrimoniu cultural mobil”, „patrimoniu cultural imaterial - bun de patrimoniu cultural imaterial” se referă la terminologia specializată, acceptată în limba română pentru domeniul patrimoniului cultural. Art. 10 alin. (3) a devenit art. 10 alin. (4)
Art. 11 alin. (1)	În art. 11 alin. (1) urmează a fi efectuate rectificări. În registrul bunurilor imobile, bunurile și drepturile se înregistrează în baza actelor emise de autorități, conform art. 447 Cod civil. Potrivit art. 416 Cod civil, dacă un drept, act sau fapt a fost înregistrat într-un registru public, se prezumă că el există, cât timp nu a fost radiat sau modificat în condițiile legii. Totodată, legea prevede instituția rectificării, temeiurile și procedura radierii înscrierilor din registrul bunurilor imobile, art. 438, 439 Cod civil, art. 38 Legea cadastrului bunurilor imobile nr. 1543/1998. Astfel, nu poate fi acceptată abordarea precum că înscrierea este nulă de drept, or, nulitatea urmează a fi stabilită de instanța de judecată în fiecare caz concret. Mai mult decât atât, nu considerăm corectă abordarea precum că,	Se acceptă parțial Textul art. 11 alin. (1) a fost ajustat în vederea corelării cu prevederile legislației civile și cadastrale privind efectele înscrierilor în registrul bunurilor imobile, precum și procedura de rectificare sau radiere a acestora. Formula potrivit căreia înscrierea în registrul bunurilor imobile este „nulă de drept” a fost exclusă. Totodată, se menține interdicția edificării sau înregistrării unor construcții noi pe terenul monumentului istoric demolat. În cazul în care asemenea construcții au fost înregistrate, se vor întreprinde măsurile necesare pentru contestarea actelor care au stat la baza

	înscrierea în registru, este nulă de drept, atâta timp cât însăși actul care a stat la baza înregistrării nu este anulat.	înregistrării și pentru rectificarea sau radierea înscrierilor, în condițiile legii.
Art. 14 alin. (3)	În art. 14 alin. (3) în textul „divizarea, separarea ori comasarea cadastrală a monumentului istoric” este necesară excluderea cuvântului „cadastrală”, deoarece acest text nu corespunde prevederilor Legii nr. 354/2004 cu privire la formarea bunurilor imobile. Potrivit prevederilor art. 9 din legea menționată, separarea, divizarea, comasarea bunurilor imobile sunt căile de formare a bunurilor imobile. Prin urmare, recomandăm substituirea textului „se înregistrează în documentele cadastrale” cu textul „se realizează”.	Se acceptă parțial. Textul art. 14 alin. (3) a fost reformulat în vederea corelării terminologice cu Legea nr. 354/2004 cu privire la formarea bunurilor imobile, prin excluderea cuvântului „cadastrală”. Totodată, pentru a menține mecanismul de protecție aplicabil monumentelor istorice, norma va prevedea expres că operațiunile respective se efectuează numai în baza avizului pozitiv al Ministerului Culturii.
Art. 16	În art. 16 din proiect este reglementat dreptul de preemțiune al statului, care se exercită în termen de 60 de zile de la notificarea intenției de vânzare. Deși soluția este corectă în principiu, norma prezintă o lacună importantă. Proiectul nu stabilește consecințele juridice a nerespectării termenului de către autoritatea publică. Astfel, nu este clar dacă lipsa unui răspuns în termen echivalează cu renunțarea la dreptul de preemțiune sau dacă blochează tranzacția. Această omisiune afectează securitatea circuitului civil și poate genera litigii privind valabilitatea contractelor de vânzare încheiate după expirarea termenului. Pentru înlăturarea acestor neclarități, se propune completarea art. 16 cu o prevedere expresă, după cum urmează: „În cazul în care Ministerul Culturii nu comunică, în termenul prevăzut, intenția de exercitare a dreptului de preemțiune, acesta se consideră neexercitat.”	Se acceptă Articolul 16 a fost completat cu un nou alineat, cu renumerotarea ulterioară a alineatelor. Totodată, fostul alin. (6), devenit alin. (7) ca urmare a renumerotării, a fost reformulat pentru clarificarea cazurilor în care actele juridice privind înstrăinarea monumentelor istorice sau a părților lor componente sunt nule de drept.
Art. 25	Datele privind monumentele istorice reprezintă, prin natura lor, date spațiale relevante, compatibile și interoperabile cu alte seturi de date gestionate la nivel național (urbanism, cadastru, infrastructură etc.). În acest context, se consideră necesară completarea art. 25 cu un alineat nou, cu următorul cuprins:	Se acceptă parțial Articolul 25 a fost completat cu un alineat nou, după alin. (6), cu renumerotarea ulterioară a alineatelor, prin care se stabilește că datele gestionate prin S.I. „Inventarul monumentelor” se creează, se administrează,

	„Datele din S.I. „Inventarul monumentelor” se creează, se administrează și se furnizează cu respectarea cerințelor de interoperabilitate, asigurând integrarea acestora în infrastructura națională de date spațiale.” Includerea acestei prevederi este recomandabilă pentru conformitatea proiectului cu cadrul normativ existent, asigurarea interoperabilității și accesului datelor.	se actualizează și se furnizează cu respectarea cerințelor de interoperabilitate și armonizare aplicabile seturilor și serviciilor de date spațiale, în condițiile legii. Formularea propusă în aviz a fost ajustată redacțional, prin excluderea sintagmei privind „integrarea acestora în infrastructura națională de date spațiale”, pentru a evita instituirea unei obligații tehnice imediate, fără detalierea etapelor, responsabilităților instituționale și resurselor necesare implementării.
Art. 28 alin. (4)	Recomandăm revizuirea textului din art. 28 alin. (4) din proiect, deoarece cadrul normativ național nu utilizează noțiunea de „parcelă cadastrală”.	Se acceptă Articolul 28 alin. (4) a fost revizuit prin excluderea cuv. „cadastrală”.
Art. 45 alin. (2)	În art. 45 al proiectului considerăm necesară revizuirea alin. (2). Concesiunea nu se aplică bunurilor proprietate privată, contractul de concesiune este un contract administrativ (de văzut Legea nr. 121/2018 cu privire la concesiunile de lucrări și concesiunile de servicii, Codul administrativ).	Se acceptă Articolul 45 alin. (2) a fost revizuit prin excluderea referinței la concesionarea imobilelor aflate în proprietate privată. Iar lit. b) și c) au fost ajustate corespunzător prin substituirea termenului „concesionar” cu „titular al dreptului de folosință”. Art. 45 a devenit art. 44.
Art. 46 alin. (4)	La art. 46 alin. (4) din proiect urmează a fi exclus textul „și se consemnează în dosarul cadastral al acestuia de către autoritatea competentă în domeniul cadastrului bunurilor imobile;” pe motiv că, în dosarul cadastral, nu se fac consemnări, dosarul cadastral include documente, nu înscrisuri, necesare ținerii cadastrului bunurilor imobile. Obligația de protejare a monumentului este o obligație prevăzută de lege, fiind obligatorie pentru proprietar și terți în virtutea legii, fără vreo consemnare sau înscrisuri. Menționăm că, potrivit legii, în Registrul bunurilor imobile se notează calitatea de monument la bunului. Respectiv, odată ce s-a atribuit această calitate de monument al bunului, toate obligațiile prevăzute de lege în legătură cu acest fapt	Se acceptă parțial Textul art. 46 alin. (4) lit. c) a fost ajustat prin excluderea referinței la înscrierea Obligației de protejare în registrul bunurilor imobile. Obligația de protejare rămâne o obligație legală aferentă imobilului, potrivit prezentei legi. Art. 46 a devenit art. 45.

		sunt opozabile prin această înscriere, or nimeni nu ar putea invoca necunoașterea calității de monument.	
Ministerul Afacerilor Externe Aviz nr. DI/3/041-4821 din 28.04.2026	Art. 15	În conformitate cu practica internațională, se recomandă completarea art. 15 din proiectul de Lege cu un alin. nou, care să prevadă posibilitatea transmiterii dreptului de proprietate asupra monumentelor istorice către un alt stat în baza tratatelor internaționale, cu respectarea tuturor cerințelor legale de protejare și menținere a monumentelor istorice în cauză.	Nu se acceptă Propunerea privind completarea art. 15 cu posibilitatea transmiterii dreptului de proprietate asupra monumentelor istorice aflate în proprietate publică către un alt stat nu se acceptă, întrucât ar institui o derogare de la regimul juridic al inalienabilității, imprescriptibilității și insesizabilității acestor bunuri. Practica europeană relevantă confirmă, de regulă, menținerea monumentelor istorice aflate în proprietate publică în patrimoniul public al statului sau al unităților administrativ-teritoriale, iar cooperarea internațională poate fi realizată prin instrumente juridice care nu implică transferul dreptului de proprietate, inclusiv acorduri de cooperare, administrare, folosință, restaurare, finanțare sau alte forme permise de legislația aplicabilă.
	Art. 37 alin. (3) lit. q)	La art. 37, alin. (3), lit. q), termenul „acorduri internaționale” urmează să fie substituit cu termenul generic „tratate internaționale” prevăzut în Legea nr. 595/1999 privind tratatele internaționale ale Republicii Moldova. În același sens, în denumirea cap. X, termenul „convențiilor internaționale” va fi înlocuit cu termenul generic „tratatelor internaționale”.	Se acceptă Modificarea a fost operată. Alin. (3) lit. q) a devenit alin. (4) lit. p)
Centrul de Armonizare a Legislației Aviz nr. 31/02-69-4807 din 28.04.2026		Proiectul național are drept scop principal instituirea unui cadru juridic general în domeniul protejării monumentelor istorice, prin reglementarea regimului juridic al acestora, formarea și punerea în aplicare a sistemului național de protejare, precum și asigurarea condițiilor necesare pentru protejarea și punerea în	Se ia act

		valoare a monumentelor istorice ca bunuri ale moștenirii culturale și identității naționale. Proiectul urmărește, totodată, integrarea protejării monumentelor istorice în politicile naționale și locale din domeniile culturii, educației, urbanismului și amenajării teritoriului. Din punct de vedere al dreptului UE, prin prisma obiectului de reglementare, prezentul demers normativ se circumscrie reglementărilor statuate la nivelul UE, subsumate politicii europene în domeniul „Educație și Cultură” (Capitolul 26). La nivelul Uniunii Europene, domeniul patrimoniului cultural beneficiază de un cadru de politici și de instrumente cu caracter strategic, programatic ori de cooperare, care, deși nu instituie obligații de transpunere directă, configurează reperele esențiale ale acțiunii europene comune și ale acțiunii naționale conforme cu standardele europene. În această categorie se includ, în principal, următoarele acte: a) Decizia (UE) 2017/864 a Parlamentului European și a Consiliului din 17 mai 2017 privind Anul European al Patrimoniului Cultural 2018, care stabilește drept obiectiv promovarea patrimoniului cultural european ca resursă comună, consolidarea protejării, conservării, reutilizării, dezvoltării și valorificării acestuia, precum și integrarea patrimoniului cultural în politicile publice relevante; b) Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor „Spre o abordare integrată a patrimoniului cultural european” din 22 iulie 2014 (COM(2014) 477 final), care fundamentează viziunea europeană privind valorificarea patrimoniului cultural ca resursă strategică pentru o Europă durabilă;	
--	--	---	--

		c) Cadrul european de acțiune pentru patrimoniul cultural (European Framework for Action on Cultural Heritage), Document de lucru al serviciilor Comisiei (SWD(2018) 491 final) din 5 decembrie 2018, care continuă moștenirea Anului European al Patrimoniului Cultural 2018 prin patru piloni: incluziune, sustenabilitate, reziliență, parteneriate și inovație; d) Recomandarea Comisiei din 26 aprilie 2010 privind inițiativa de programare în comun a cercetării „Patrimoniul cultural și schimbările globale: o nouă provocare pentru Europa” (2010/238/UE), care încurajează cooperarea în cercetarea privind protejarea patrimoniului cultural în condițiile schimbărilor de mediu și sociale; e) Concluziile Consiliului privind patrimoniul cultural ca resursă strategică pentru o Europă durabilă (2014/C 183/08), care definesc patrimoniul cultural drept factor-cheie al dezvoltării durabile și al coeziunii sociale; f) Concluziile Consiliului privind guvernanta participativă a patrimoniului cultural (2014/C 463/01), care promovează implicarea actorilor neguvernamentali și a comunităților în gestionarea patrimoniului; g) Concluziile Consiliului Uniunii Europene privind gestionarea riscurilor în domeniul patrimoniului cultural (2020/C 186/01), care stabilesc orientări pentru protecția patrimoniului împotriva pericolelor naturale, schimbărilor climatice și dezastrelor antropice; h) Rezoluția Consiliului privind Planul de lucru al UE pentru cultură 2023–2026 (2022/C 466/01), care identifică, printre prioritățile europene, sustenabilitatea patrimoniului cultural și consolidarea rezilienței acestuia la schimbările climatice;	
--	--	--	--

		i) Concluziile Consiliului privind abordarea UE asupra patrimoniului cultural în conflicte și crize, precum și Comunicarea Comisiei „A Culture Compass for Europe” (COM(2025) 785 final) din 12 noiembrie 2025, care actualizează cadrul strategic al politicii UE în domeniul culturii și consolidează rolul patrimoniului cultural ca element esențial al rezilienței democratice europene. Examinând proiectul național prin prisma prevederilor actelor UE menționate supra, constatăm că prevederile propuse nu au ca scop transpunerea directă a legislației UE relevante domeniului, fiind prevederi cu specific național, menite să instituie, să actualizeze și să eficientizeze cadrul juridic privind protejarea monumentelor istorice în Republica Moldova. Astfel, soluțiile normative propuse se înscriu, sub aspect substanțial, în logica orientărilor strategice europene în domeniul patrimoniului cultural, pe care le reflectă în mod consecvent, după cum urmează: — art. 2 al proiectului invocă în mod expres armonizarea cadrului juridic național cu standardele și recomandările internaționale ale UNESCO, ICOMOS și Consiliului Europei, abordare convergentă cu apelul Comisiei Europene la „o abordare integrată a patrimoniului cultural european” și cu cerința complementarității acțiunilor UE cu acțiunile UNESCO și Consiliului Europei (Concluziile Consiliului 2018/C 460/10); — art. 4 al proiectului enunță, printre principiile generale ale protejării, principiul dezvoltării durabile și principiul interesului public, principii consacrate și de Concluziile Consiliului privind patrimoniul cultural ca resursă strategică pentru o Europă durabilă (2014/C 183/08); — art. 10 al proiectului, care reglementează includerea protejării monumentelor istorice în documentele de politici publice și de planificare	
--	--	--	--

		teritorială este consonant cu obiectivul de integrare transversală a patrimoniului cultural în politicile publice relevante, prevăzut de Decizia (UE) 2017/864 și de Cadrul european de acțiune pentru patrimoniul cultural (2018); — art. 21 din proiect, care instituie procedura clasării de urgență, precum și prevederile referitoare la monitorizarea stării de conservare (art. 38) reflectă orientările Concluziilor Consiliului privind gestionarea riscurilor în domeniul patrimoniului cultural (2020/C 186/01); — art. 25 și 57 ale proiectului transpun, la nivel național, obligațiile asumate de Republica Moldova în temeiul Convenției de la Haga din 14 mai 1954 pentru protecția bunurilor culturale în caz de conflict armat (inclusiv prin utilizarea însemnului „Scutul Albastru”) și prevăd primatul convențiilor internaționale în domeniul patrimoniului cultural, soluții care sunt în acord cu Concluziile Consiliului privind abordarea UE asupra patrimoniului cultural în conflicte și crize; — art. 56 al proiectului, care recunoaște drepturile organizațiilor neguvernamentale de a participa la activitățile de documentare, inventariere, monitorizare civică și promovare a transparenței în aplicarea legislației este în acord cu Concluziile Consiliului privind guvernanța participativă a patrimoniului cultural (2014/C 463/01). În concluzie, comunicăm despre lipsa de obiecții și propuneri pe marginea proiectului.	
Agencia Proprietății Publice Aviz nr. 05- 04-3065 din 28.04.2026		Lipsă de obiecții și propuneri	Se ia act

Ministerul Finanțelor Aviz nr. 05-04-3065 din 30.04.2026	La proiectul de lege Art. 4 lit. a)	În contextul modificărilor efectuate după avizarea proiectului de către Ministrul Finanțelor, înaintăm următoarele propuneri de îmbunătățire. La art. 4 lit. a) noțiunea „principiul responsabilității statutului” se propune de expus în redacția următoare: „a) Principiul responsabilității – autoritățile publice competente asigură cadrul normativ, instituțional și administrativ necesar pentru protejarea monumentelor istorice, în condițiile prezentei legi.”. La art. 10 alin. (2) textul „condițiile de acordare, utilizare și control al finanțării pentru lucrările” de substituit cu textul „condițiile de finanțare a lucrărilor”, iar după cuvintele „monumentelor istorice” de completat cu cuvintele „, corectitudinea utilizării acestora”.	Se acceptă Modificările la art. 4 lit. a) au fost operate și în conformitate cu propunerile Ministerului Educației și Cercetării
	Art. 10 alin. (2)		
	Art. 15 alin. (3) Art. 20 alin. (5) Art. 25 alin. (6) Art. 39 alin. (2) Art. 40 alin. (2)	La art. 15 alin. (3) după cuvintele „monumentele istorice” de completat cu cuvintele „aflate în proprietate publică”. Totodată, la art. 15 alin. (3), art. 20 alin. (5), art. 25 alin. (6), art. 39 alin. (2) și art. 40 alin. (2) se propune de exclus cuvintele „la propunerea Ministerului Culturii”, ca fiind inutile.	Se acceptă Modificările au fost operate Art. 39 a devenit art. 38, iar art. 40 a devenit art. 39
	Art. 16 alin. (7)	Redacția art. 16 alin. (7) se propune a fi consultată cu Agenția Proprietății Publice.	Se ia act Alineatul a fost exclus
	Art. 21 alin. (1)	La art. 21 alin. (1) cuvintele „Ordinul Ministerului Culturii” de substituit cu cuvintele „Ordinul ministrului culturii”.	Se acceptă Modificarea a fost operată
	Art. 37 alin. (2)	Ținând cont de prevederile art. 38 și art. 39, se propune de expus art. 37 alin. (2) în redacția următoare: „(2) Autoritățile/instituțiile din subordinea Ministerului Culturii care asigură implementarea politicii statului în domeniul protejării monumentelor istorice sunt:”.	Se acceptă Modificarea a fost operată, inclusiv prin preluarea propunerii formulate de Cancelaria de Stat.
	Art. 40 alin. (6)	La art. 40 alin. (6) se propune de expus în redacția următoare: „(6) Membrii Consiliului au dreptul la o remunerare lunară pentru participarea la ședințele Consiliului, din contul și în limita alocațiilor prevăzute în bugetul	Se acceptă Modificarea a fost operată, dar în altă redacție. Art. 40 a devenit art. 39

	Ministerului Culturii. Cuantumul și condițiile de remunerare se stabilesc în Regulamentul prevăzut la alin. (2).”.	
Art. 44 lit. h)	La art. 44 lit. h) cuvintele „instituțiile specializate” de substituit cu cuvintele „autoritățile/instituțiile”, în contextul propunerii la art. 37 alin. (2).	Se acceptă Modificarea a fost operată Art. 44 lit. h) a devenit art. 43 lit. i)
Art. 49 alin. (5)	La art. 49 alin. (5) reiterăm obiecția privind substituirea cuvântului „sumele” cu cuvântul „plățile”.	Se acceptă Modificarea a fost operată Art. 49 a devenit art. 48
Art. 50 alin (2)	La art. 50 se propun următoarele: - de reformulat alin. (2) în conformitate cu prevederile art. 42 din Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr. 181/2014; - de exclus alin. (3), ținând cont că potrivit prevederilor art. 52 alin. (3) lit. c) din proiect, sursa de finanțare a Programului național de restaurare este Fondul Național al patrimoniului cultural; - la alin. (4) după cuvintele „UTA Găgăuzia” de completat cu cuvintele „în condițiile prezentei legi”.	Se acceptă Articolul 50 a fost ajustat conform propunerilor. Alin. (2) a fost reformulat în vederea corelării cu art. 42 din Legea nr. 181/2014, alin. (3) a fost exclus, iar alineatul următor a fost renumerotat și completat cu sintagma „în condițiile prezentei legi”, pentru asigurarea coerenței interne a proiectului. Art. 50 a devenit art. 49
Art. 52	Cu privire la pct. 52 ce ține de crearea Fondului național al patrimoniului cultural (în continuare – Fond), menționăm următoarele. Reieșind din prevederile alin. (3) sursele de constituire a Fondului sunt alocațiile aprobate prin legea bugetului de stat. Astfel, mijloacele Fondului urmează a fi utilizate pentru finanțarea proiectelor, programelor și activităților din domeniul protejării patrimoniului cultural. În acest sens, activitățile preconizate reprezintă un program bugetar, respectiv, se impune necesitatea redenumirii Fondului în Program. De asemenea, reiterăm că, în proiectul de lege (și anume în Capitolul XII „Dispoziții finale și tranzitorii”) nu se regăsesc prevederi referitor la abrogarea art. 6 alin. (1) lit. g)-i) din Legea nr. 12/2024 privind Fondul național al culturii, care dublează prevederile art. 52 din proiect,	Se acceptă parțial Articolul 58 a fost completat, cu prevederea privind abrogarea art. 6 alin. (1) lit. g)–i) din Legea nr. 12/2024 privind Fondul național al culturii. Art. 58 a devenit art. 56 Articolul 52 (a devenit art. 51) a fost ajustat în vederea corelării Fondului național al patrimoniului cultural cu Programul național de restaurare și cu cadrul bugetar aplicabil. Art. 53 în redacția anterioară a fost exclus. Nu se acceptă propunerea de redenumire a Fondului național al patrimoniului cultural în „Program național”, întrucât art. 52 (art. 51)

	și anume domeniile de intervenție privind protejarea și ocrotirea monumentelor din mijloacele Fondului național al culturii, după cum urmează: g) programe de susținere pentru elaborarea studiilor de fezabilitate și pentru proiectarea intervențiilor asupra monumentelor; h) programe de susținere pentru efectuarea intervențiilor asupra monumentelor; i) programe de susținere pentru identificarea, cercetarea, documentarea, inventarierea, stabilirea zonei de protecție, prevenirea distrugerii sau mutilării, digitalizarea și promovarea monumentelor. Totodată, la art. 52 se propun următoarele: - la alin. (1) textul „ca mecanism financiar bugetar constituit în cadrul bugetului de stat, prin bugetul Ministerului Culturii. Institutul Patrimoniului Cultural asigură implementarea programelor finanțate din Fondul național, în coordonare cu Ministerul Culturii” de exclus; - de completat cu alineate noi cu următorul cuprins: „() Programul național este parte componentă a bugetului de stat și se aprobă prin legea anuală a bugetului de stat, în corespundere cu prevederile Legii finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr. 181/2014. () Programul național se gestionează de Ministerul Culturii, prin intermediul Institutului Patrimoniului Cultural. () Propuneri noi de proiecte mari de investiții capitale publice, înaintate spre finanțare din contul Programului național, se examinează, se evaluează și se selectează conform modului stabilit de Guvern. () Distribuirea anuală a mijloacelor alocate Programului național se efectuează de către Institutul Patrimoniul Cultural.”.	nu reglementează un program de politici publice, ci un mecanism de finanțare destinat susținerii mai multor categorii de proiecte, programe și activități în domeniul protejării patrimoniului cultural. Utilizarea noțiunii de „fond” este compatibilă cu legislația națională în domeniul culturii, inclusiv prin raportare la Fondul național al culturii, reglementat prin Legea nr. 12/2024. Aspectele privind examinarea, evaluarea și selectarea proiectelor mari de investiții capitale publice nu au fost preluate ca normă distinctă în art. 52 (art. 51), întrucât acestea sunt reglementate de cadrul normativ general aplicabil investițiilor capitale publice și urmează a fi aplicate corespunzător, după caz. Procedurile de depunere, evaluare, selectare, contractare, monitorizare, distribuire și recuperare a mijloacelor utilizate neconform vor fi detaliate în regulamentul aprobat de Guvern. Articolele au fost renumerotate.
--	--	--

Art. 53	Art. 53, care prevede „acoperirea costurilor lucrărilor..., incluse în Programul național de restaurare”, se propune de exclus, întrucât contravine prevederilor art. 52 alin. (4) lit. c) din proiect.	Se ia act Art. 53 în redacția anterioară a fost exclus
Art. 58	Art. 58 se va completa cu un alineat nou, care va abroga art. 6 alin. (1) lit. g)-i) din Legea nr. 12/2024 privind Fondul național al culturii, în contextul obiecțiilor expuse de ordin general.	Articolul 58 a fost completat cu prevederea privind abrogarea a art. 6 alin. (1) lit. g)–i) din Legea nr. 12/2024 privind Fondul național al culturii, în vederea corelării cu termenul de aplicare a art. 52 din proiect și evitării dublării domeniilor de finanțare aferente protejării monumentelor istorice. Art. 58 a devenit art. 56
La Nota de fundamentare	Nota de fundamentare se va ajusta, ținând cont de obiecțiile expuse la proiect. Totodată, constatăm că autorul nu a luat în considerare obiecția expusă în demersul Ministerului Finanțelor, nr. 07/1-03/22/214 din 23 februarie curent, privind prezentarea calculelor estimative pentru punerea în aplicare a actului normativ, și anume pentru implementarea Programului, care pot avea un impact impunător asupra bugetului de stat. Drept urmare, reiterăm că adoptarea unui act normativ lipsit de acoperire financiară încalcă principiul de sustenabilitate financiară. Mai mult, în contextul capacităților instituționale reduse ale Institutului Patrimoniului Cultural, care urmează să gestioneze Program, atenționăm asupra riscului de a nu dispune de instrumente necesare atât pentru realizarea programelor din cadrul Programului, cât și pentru asigurarea controlului utilizării mijloacelor alocate din bugetul de stat. Astfel, considerăm imperativă prezentarea informațiilor detaliate în acest sens. Potrivit compartimentului 4.2, implementarea proiectului de lege implică costuri directe și indirecte, după cum urmează:	Se acceptă parțial Extinderea efectivului-limită al Institutului Patrimoniului Cultural este reglementată prin proiectul hotărârii Guvernului nr. unic 364/MC/2026, prezentat separat spre avizare. Nota de fundamentare și fișa financiară aferente proiectului justifică majorarea de la 43 la 50 de unități, cele 7 unități suplimentare urmând a fi transferate de la instituțiile din subordinea Ministerului Culturii, respectiv 3 unități de la Muzeul Național de Etnografie și Istorie Naturală și 4 unități de la Muzeul Național de Istorie a Moldovei. Totodată, având în vedere că Republica Moldova pune accent pe consolidarea domeniului cercetării, în procesul de avizare a proiectului hotărârii Guvernului cu privire la organizarea și funcționarea Instituției Publice „Institutul Patrimoniului Cultural”, cu numărul unic 364/MC/2026 și urmare a ședințelor de lucru cu Ministerul Educației și Cercetării (MEC), s-a decis transmiterea calității de fondar al Instituției Publice „Institutul Patrimoniului

	- 1.000,0 mii lei pentru Sistemul Informațional „Inventarul Monumentelor”, costuri acoperite din bugetul de stat; - 11.394,5 mii lei pentru reorganizarea Institutului Patrimoniului Cultural, reprezentând costuri neacoperite în anul 2028, dintre care 10.194,5 mii lei reprezintă cheltuieli de personal. În acest sens, menționăm că argumentul autorului, potrivit căruia, la etapa elaborării Cadrului bugetar pe termen mediu pentru anii 2026-2028 au fost solicitate mijloace financiare, nu asigură și nu constituie o sursă de finanțare pentru măsura dată. Mai mult ca atât, proiectul de hotărâre cu privire la organizarea și funcționarea Instituției Publice Institutul Patrimoniului Cultural (număr unic 364/MC/2026) prezentat spre avizare, prevede extinderea efectivului-limită de personal de la 43 unități la 50 unități. În acest context, subliniem că orice majorare a numărului de unități de personal necesită a fi fundamentată printr-o analiză funcțională riguroasă, care să justifice necesitatea instituirii funcțiilor noi, inclusiv prin identificarea eventualelor funcții cu atribuții similare în cadrul altor entități sau în structura existentă, ce ar putea fi racordate la necesitățile instituției, în vederea optimizării utilizării resurselor umane în limita alocațiilor bugetare aprobate. Astfel, în contextul finanțării prudente a cheltuielilor publice, considerăm necesar ca Ministerul Culturii să efectueze o analiză amplă a resurselor publice alocate domeniului culturii, în scopul asigurării distribuirii alocațiilor pentru realizarea eficientă a măsurilor prenotate. Subsidiar, atenționăm că proiectul nu este însoțit de fișa financiară, ceea ce contravine art. 17 alin. (1¹) din Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr. 181/2014, conform căruia în lipsa acesteia, proiectul se restituie fără avizare.	Cultural” către MEC. În același timp, MEC a asigurat că domeniul patrimoniului cultural nu va fi neglijat și temele de cercetare vor fi coordonate cu MC, în funcție de necesitățile sectoriale identificate și de prioritățile politicilor publice în domeniul protejării, cercetării, conservării și valorificării patrimoniului cultural. Astfel IPC a fost exclus din proiect. Estimarea costurilor aferente organizării și funcționării Fondului național al patrimoniului cultural, inclusiv a programelor finanțate din mijloacele acestuia, va fi realizată la etapa elaborării proiectului hotărârii Guvernului privind aprobarea Regulamentului Fondului. Până la aprobarea și operaționalizarea Fondului național al patrimoniului cultural, finanțarea măsurilor aferente protejării monumentelor istorice poate fi realizată prin mecanismele existente, inclusiv prin Fondul național al culturii, în condițiile Legii nr. 12/2024. Totodată, proiectul de lege nu instituie obligații bugetare nelimitate sau imediate, întrucât mijloacele Fondului național al patrimoniului cultural urmează a fi constituite din alocații aprobate anual prin legea bugetului de stat, cu respectarea Legii finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr. 181/2014.
--	---	--

		În concluzie, Ministerul Finanțelor solicită considerarea observațiilor și propunerilor formulate.	
Congresul Autorităților Locale din Moldova Aviz nr. 141 din 30.04.2026	Art. 8 Art. 9 alin. (7)	În Articolul 8 (Hotarul monumentelor istorice (7) Planul hotarului monumentelor istorice se aprobă de către Ministerul Culturii): cuvintele „aprobă de” considerăm că necesită a se substitui cu cuvântul „notifică”. Obiecția este valabilă în mod corespunzător și pentru Art. 9 alin. (7): „Planul zonei de protecție a monumentelor istorice se aprobă de către Ministerul Culturii”. În primul rând, considerăm că ipoteza proiectului de „aprobare obligatorie a hotarelor” de către Ministerul Culturii nu este posibilă de realizat în timp util, pe motiv de formalități complexe și sofisticate în legătură cu acest proces, care depășesc vădit capacitățile administrative reale ale ministerului. Este elocventă situația delimitării proprietății publice, care a fost, în mod similar, centralizată prin Legea nr. 29/2018, fiind arogate asemenea drepturi (de veto) Agenției Proprietății Publice, și care a demonstrat, chiar și în condițiile unui proiect național de amploare („Proiectul de Înregistrare și Evaluare Funciară”, inițiat în 2018), că această centralizare a creat doar blocaje și frâne în atingerea finalității așteptate și anume delimitarea integrală a proprietății publice după apartenență și domeniu (care este în prezent departe de a fi finalizată). Totodată, considerăm că asemenea „condiții”, diminuează până la anihilare rolul autorităților administrației publice locale în administrarea proprietății unității administrativ-teritoriale, bazat pe autonomie decizională consacrată de Constituția Republicii Moldova. Rolul Ministerului Culturii în acest proces este important a fi focusat pe normele metodologice pe care le va aproba și care vor stabili detaliat procedura de stabilire a hotarelor monumentelor. În aceiași ordine de idei, considerăm necesară introducerea unei prevederi suplimentare în proiect,	Nu se acceptă Propunerea de substituie a sintagmei „se aprobă de către Ministerul Culturii” cu termenul „se notifică” nu se acceptă. Ministerul Culturii este autoritatea publică centrală de specialitate responsabilă de domeniul protejării patrimoniului cultural, iar aprobarea planului hotarului monumentului istoric și a planului zonei de protecție constituie un mecanism necesar de exercitare a controlului de specialitate asupra regimului de protecție. Planul hotarului monumentului istoric și planul zonei de protecție nu au caracter pur informativ, ci produc efecte juridice asupra regimului de protecție, documentației urbanistice și cadastrale, precum și asupra intervențiilor admisibile asupra monumentului și în zona de protecție. Prin urmare, simpla notificare nu asigură un mecanism suficient de protecție. Obiecția privind necesitatea reglementării metodologice este deja acoperită de proiect. Art. 8 alin. (3) și art. 9 alin. (5) prevăd expres că stabilirea hotarelor monumentelor istorice și delimitarea zonelor de protecție se realizează în conformitate cu normele metodologice aprobate de Ministerul Culturii.

		care să prevadă ca în urma notificării, într-un termen util, Ministerul Culturii să poată înainta propuneri și sugestii argumentate, de care, dacă nu se va ține cont, să fie notate în registrul bunurilor imobile pentru publicitate și opozabilitate, iar anularea acestora să fie posibilă doar prin hotărârea definitivă și irevocabilă a instanței de judecată.	
	Art. 9 alin. (6)	În Articolul 9 (Zona de protecție a monumentelor istorice (6) Zonele de protecție ale monumentelor și reglementările aferente se includ, în mod obligatoriu, în documentația urbanistică și cadastrală a localității, în baza avizului pozitiv emis de Ministerul Culturii). inclusiv pe baza raționamentelor sus-menționate, dar și având în vedere că Ministerul Culturii emite avize la documentația de amenajare a teritoriului și de urbanism de nivel Plan Urbanistic General, până la aprobarea acesteia, este necesară excluderea din normă a textului „, în baza avizului pozitiv emis de Ministerul Culturii”.	Nu se acceptă Sintagma „în baza avizului pozitiv emis de Ministerul Culturii” se menține. Documentația urbanistică se prezintă spre avizare Ministerului Culturii cu hotarele monumentelor istorice, zonele de protecție și reglementările aferente indicate corespunzător, iar avizul de specialitate confirmă conformitatea reflectării acestora cu regimul de protecție stabilit potrivit legii. Menținerea prevederii este necesară pentru asigurarea integrării corecte și unitare a hotarelor monumentelor istorice, a zonelor de protecție și a reglementărilor aferente în documentațiile urbanistice și cadastrale.
	Art. 10 alin. (1) Art. 42	În Articolul 10 (Includerea protejării monumentelor istorice în documente de politici publice și de planificare teritorială (1) ... În vederea asigurării protejării monumentelor istorice, se aprobă și se implementează documente de politici publice: strategii și programe de stat, inclusiv strategii și programe ale autorităților administrației publice de nivelul II, privind păstrarea, conservarea/restaurarea, reabilitarea, utilizarea și valorificarea monumentelor istorice, inclusiv măsuri de prevenire și gestionare a riscurilor care pot afecta aceste bunuri imobile): textul „nivelul II” necesită a se substitui cu textul cu următorul cuprins: „nivelul al doilea”, în conformitate cu terminologia legală consacrată de Legea nr. 436/2006 privind administrația publică locală. Obiecția este valabilă, în	Se acceptă Modificările au fost operate Art. 42 a devenit art. 41

	mod corespunzător, pentru tot textul proiectului (de ex.: „Articolul 42. Atribuțiile autorităților administrației publice locale de nivelul I” (terminologia legală „nivelul întâi”),	
Art. 11 alin. (1)	În Articolul 11 (Restricții generale în legătură cu monumentele istorice (1) ... În cazul constatării demolării unui imobil cu statut de monument istoric sau a unei părți componente a acestuia, înscrierea în registrul bunurilor imobile a unor construcții noi pe terenul monumentului istoric, altele decât imobilul reconstituit în parametrii săi fizici, exteriori și interiori, anterior demolării, este nulă de drept): după cuvântul „constatării” se propune a se completa cu textul cu următorul cuprins: „de către Inspectoratul Național al Monumentelor a”. Completarea este necesară pentru a asigura criteriile de claritate și previzibilitate ale normei, necesare conform prevederilor Legii nr. 100/2017 privind actele normative.	Se acceptă parțial Cuv „constatării” a fost exclus
Art. 11 alin. (4)	Referitor la Articolul 11 (Restricții generale în legătură cu monumentele istorice (4) În cazul constatării de Inspectoratul Național al Monumentelor a stării de abandon și lipsei de întreținere a bunurilor cu statut de monument istoric aflate în proprietate privată, se inițiază procedura de expropriere pentru cauză de utilitate publică, în conformitate cu Convenția europeană pentru protecția patrimoniului arhitectural al Europei (Granada, 3 octombrie 1985): se propune instituirea unei obligații în sarcina Inspectoratului Național al Monumentelor ca să inventarieze anual monumentele istorice de valoare națională și să determine starea de abandon și a lipsei de întreținere a bunurilor cu statut de monument istoric aflate în proprietate privată, pentru a se iniția procedurile de expropriere. Totodată, se propune instituirea unei sancțiuni pecuniare compensatorii comparabile cu valoarea prejudiciului cauzat monumentului public prin lipsa de întreținere, pe care să fie obligați să o achite	Se acceptă parțial Observația privind necesitatea verificării stării monumentelor istorice este deja acoperită prin atribuțiile Agenției de Inspectare a Monumentelor (în redacția nouă Agenția Națională a Monumentelor), prevăzute în Hotărârea Guvernului nr. 189/2026, care stabilește competența acesteia de a iniția și efectua controale/inspecții planificate și inopinate, inclusiv prin verificări la fața locului, cu documentarea rezultatelor, în condițiile legii. Aceste atribuții sunt preluate și dezvoltate la art. 38 din proiect. Propunerea privind instituirea unei sancțiuni pecuniare compensatorii nu se acceptă ca normă distinctă la art. 11, întrucât

	prin prezenta lege proprietarii monumentelor aflate în proprietate privată, înainte de expropriere. Aceste resurse financiare vor putea fi utilizate pentru repararea, conservarea, consolidarea, restaurarea sau reabilitarea monumentelor istorice expropriate aflate în starea deplorabilă.	mecanismul de evaluare și reparare a prejudiciului adus monumentelor istorice este reglementat separat în Capitolul VIII al proiectului.
Art. 13 alin. (1) Art. 15 alin. (1)	Referitor la Articolul 13 alin. (1) (Proprietatea asupra monumentelor istorice și dreptul de dispunere monumentele istorice pot aparține domeniului public sau privat al statului ori al unităților administrativ-teritoriale, inclusiv UTA Găgăuzia, sau pot fi proprietatea persoanelor fizice ori juridice de drept privat): atragem atenția că norma de la alin. (1) al art. 15 le declară domeniul public pe toate monumentele istorice aflate în proprietate publică („Articolul 15. Circuitul civil al monumentelor istorice aflate în proprietate publică (1) Monumentele istorice și părțile lor componente aflate în proprietate publică sunt inalienabile, imprescriptibile și insesizabile”). În acest sens, se propune excluderea cuvintelor „sau privat”.	Se acceptă parțial La art. 15 alin. (1) a fost ajustat
Art. 13 alin. (2)	În Articolul 13 alin. (2) (Monumentele istorice care nu au proprietar ori al căror proprietar nu este cunoscut se înregistrează în proprietatea statului, în condițiile stabilite de legislație): după cuvintele „monumentele istorice” necesită a se completa cu cuvintele „de valoare națională”. Art. 23 din Legea nr. 29/2018 privind delimitarea proprietății publice stabilește, la alin. (3), că: „Bunurile imobile, inclusiv terenurile înregistrate în registrul bunurilor imobile în folosul Republicii Moldova sau al unității administrativ-teritoriale, în lipsa documentelor care confirmă dreptul de proprietate, se supun delimitării în conformitate cu prevederile prezentei legi”. Art. 9 din aceeași lege stabilește că: „(1) De domeniul public al statului țin bunurile proprietate publică specificate în prezenta lege și în alte acte legislative, precum și alte bunuri de uz sau de interes public național. (2) De domeniul public al statului țin:	Se acceptă parțial Art. 13 alin. (2) a fost reformulat în vederea corelării cu Legea nr. 29/2018 privind delimitarea proprietății publice. Textul a fost ajustat pentru a preciza că monumentele istorice fără proprietar sau al căror proprietar nu este cunoscut se supun delimitării și se înregistrează, după caz, în proprietatea statului, în cazul monumentelor istorice deînscrise în Registrul național, sau în proprietatea unităților administrativ-teritoriale, inclusiv UTA Găgăuzia, în cazul monumentelor istorice înscrise în registrele locale.

	p) monumentele de for public cu statut național de protecție, monumentele de importanță națională ocrotite de stat și terenurile aferente ale acestora”; Prin urmare, o prezumție legală a proprietății statului asupra monumentelor istorice neînregistrate există doar în cazul celor de importanță (valoare) națională. În cazul în care nu se va completa norma criticată conform propunerii sus-menționate, aceasta va intra în coliziune cu statuările constituționale privind inviolabilitatea proprietății și a autonomiei locale, precum și cu normele invocate din Legea nr. 29/2018.	
Art. 16 alin. (4)	În Articolul 16 (Circuitul civil al monumentelor istorice aflate în proprietate privată și dreptul de preemțiune asupra acestora (4) Notificarea trebuie să conțină datele de identificare și de contact ale proprietarului sau ale reprezentantului său legal, datele de identificare și localizarea bunului imobil, dosarul cadastral al bunului, precum și oferta de vânzare. Notificarea se consideră nevalabilă în cazul în care conține informații incomplete sau inexacte): este necesară excluderea cuvântului „legal” (sau alternativ, completarea cu cuvintele „sau convențional”), totodată este necesară inserarea regulii care stipulează expres că în cazul diminuării prețului monumentului istoric proprietate privată stabilit în oferta de vânzare, notificarea se consideră de asemenea nevalabilă și proprietarul sau reprezentantul său este obligat să repete integral procedura de notificare.	Se acceptă Art. 16 a fost completat prin includerea reprezentantului convențional al proprietarului. Totodată, textul a fost completat cu prevederea potrivit căreia notificarea se consideră nevalabilă în cazul diminuării prețului indicat în oferta de vânzare sau al modificării altor condiții esențiale ale acesteia, proprietarul ori reprezentantul acestuia fiind obligat să repete integral procedura de notificare. Art. 16 alin (4) a devenit art. 16 alin. (5)
Art. 18 alin. (4)	În Articolul 18 (Rezervațiile istorico-culturale și cultural-naturale (4) În cazul localităților istorice care fac parte integrantă din Rezervații istorico culturale sau cultural-naturale, administrarea acestora din punct de vedere istoric, urbanistic și peisajer se realizează de către subdiviziunile structurale specializate ale Rezervației): cuvintele „realizează de către” necesită a se substitui cu cuvintele „coordonează cu”. Administrarea localităților istorice nu poate fi efectuată	Se acceptă Art. 18 alin. (4) a fost reformulat pentru a evita interpretarea că administrarea localităților istorice este exercitată de Rezervație în substituirea autorităților administrației publice locale. Textul a fost ajustat în sensul că măsurile privind protejarea valorilor istorice, urbanistice și peisajere ale localităților istorice incluse în

	decât de către autoritățile administrației publice locale. Orice altă prevedere legală încalcă principiile consacrate de Art. 109 din Constituția Republicii Moldova, care statuează că: „(1) Administrația publică în unitățile administrativ-teritoriale se întemeiază pe principiile autonomiei locale, ale descentralizării serviciilor publice, ale eligibilității autorităților administrației publice locale și ale consultării cetățenilor în problemele locale de interes deosebit”, „(2) Autonomia privește atât organizarea și funcționarea administrației publice locale, cât și gestiunea colectivităților pe care le reprezintă”.	Rezervații se realizează de autoritățile administrației publice locale competente, în coordonare cu subdiviziunile structurale specializate ale Rezervației.
Art. 19 alin. (6)	În Articolul 19 (Registrul național și registrele locale ale monumentelor (6) Registrele locale ale monumentelor istorice, precum și modificările, completările și actualizările acestora, se prezintă Ministerului Culturii spre evidență centralizată și se publică pe paginile web oficiale ale autorităților administrației publice locale de nivelul II, cu respectarea legislației privind accesul la informație și protecția datelor cu caracter personal): după cuvintele „se publică pe paginile web oficiale ale” necesită a se completa cu textul cu următorul cuprins: „autorităților administrației publice locale de nivelul întâi pe teritoriul administrativ al cărora sunt amplasate, precum și”.	Se acceptă Art. 19 alin. (6) a fost completat în vederea asigurării accesului public la informațiile privind monumentele istorice incluse în registrele locale, prin publicarea acestora atât pe paginile web oficiale ale autorităților administrației publice locale de nivelul al doilea, cât și, după caz, ale autorităților administrației publice locale de nivelul întâi pe teritoriul administrativ al cărora sunt amplasate monumentele istorice.
Art. 26 alin. (1)	Referitor la Articolul 26 (Însemnul distinctiv al monumentelor istorice (1) Statutul de monument istoric se marchează printr-un însemn distinctiv. Acest însemn, împreună cu inscripția informativă corespunzătoare, este amplasat de către reprezentanții autorităților administrației publice locale pe monumentele istorice singulare, respectiv la intrarea pe terenul/teritoriul ansamblurilor și siturilor, în conformitate cu normele metodologice aprobate de Ministerul Culturii. Autoritățile administrației publice locale pe teritoriul cărora sunt amplasate monumentele istorice asigură, în limitele bugetelor aprobate, finanțarea executării și	Nu se acceptă Prevederea art. 26 nu instituie o delegare integrală a unei competențe a autorității publice centrale către autoritățile administrației publice locale, în sensul art. 6 din Legea nr. 435/2006 privind descentralizarea administrativă, ci stabilește o măsură administrativă de marcarea, informare publică și protecție preventivă a monumentelor istorice amplasate pe teritoriul unității administrativ-teritoriale. Totodată,

	amplasării însemnelor distinctive, inclusiv din alte surse legal constituite): menționăm, că este necesară asigurarea finanțării executării și amplasării inscripțiilor informative pe monumentele istorice de valoare națională. În caz contrar, autoritățile administrației publice locale, fără o finanțare prealabilă în acest sens, nu vor putea asigura „executarea și amplasarea însemnelor distinctive” pe monumentele istorice respective. Art. 6. din Legea nr. 435/2006 privind descentralizarea administrativă prevede: „(1) Competențele care țin de autoritățile publice centrale pot fi delegate autorităților publice locale de nivelurile întâi și al doilea, respectându-se criteriile de eficacitate și de raționalitate economică. (2) Delegarea de competențe poate fi efectuată de Parlament, la propunerea Guvernului, pentru competențele ce țin de autoritățile publice centrale sau de consiliul local – pentru competențele autorităților administrației publice locale. (3) Delegarea de competențe ce țin de autoritățile publice centrale poate viza toate autoritățile publice locale de nivelurile întâi și al doilea (delegare generală) ori numai unele autorități publice locale. (4) Delegarea de competențe este însoțită obligatoriu de asigurarea resurselor financiare necesare și suficiente realizării acestora. (6) Delegarea de competențe este efectivă doar din momentul în care a avut loc transferul resurselor financiare și materiale necesare și suficiente”.	textul proiectului prevede expres că finanțarea executării și amplasării însemnelor distinctive se realizează de autoritățile administrației publice locale „în limitele bugetelor aprobate” și din alte surse legal constituite, fără a institui o obligație financiară absolută, imediată și necondiționată în sarcina acestora. Ministerul Culturii păstrează competența de reglementare metodologică prin aprobarea normelor privind modelul, conținutul și modul de amplasare a însemnului distinctiv, iar autoritățile administrației publice locale asigură realizarea măsurii pe teritoriul administrat, în limitele resurselor disponibile.
Art. 27 alin. (5) Art. 31 alin. (1), (3) Art. 41 alin. (3) Art. 42 Art. 43	Referitor la Articolul 27 (Cadrul general al intervențiilor asupra monumentelor istorice, asupra bunurilor situate în cadrul acestora și în zonele lor de protecție (5) Actele permissive pentru intervenții asupra monumentelor istorice și asupra imobilelor situate în zona lor de protecție (autorizația de construire, autorizația de desființare) se eliberează exclusiv în baza și cu respectarea avizului pozitiv emis de Ministerul Culturii. Actele permissive emise fără avizul	Nu se acceptă Propunerea de substituie a avizului pozitiv al Ministerului Culturii cu o procedură de notificare nu se acceptă. Avizul Ministerului Culturii nu substituie competența autorităților administrației publice locale de emitere a actelor permissive în construcții, ci constituie un act prealabil obligatoriu în cadrul

	Ministerului Culturii sau cu nerespectarea condițiilor acestuia sunt nule de drept): în cazul bunurilor imobile „situate în zona lor de protecție” este necesară o procedură de notificare a Ministerului Culturii, dar nu de avizare obligatorie prealabilă. Această normă, în redacția actuală, urmărește ca o autoritate publică centrală (Ministerul Culturii) prin imixtiune în autonomia locală, să preia, contrar competențelor proprii în domeniu care aparțin autorităților administrației publice locale, în special de la administrația publică a capitalei, dreptul de a emite acte permissive în construcții în centrul istoric al orașului (declarat cu trama stradală - monument de importanță națională, deci, integral fiind zonă de protecție). Solicităm operarea de modificări corespunzătoare, astfel încât autorizarea construcțiilor situate în zonele de protecție ale monumentelor istorice să fie precedate de notificarea Ministerului Culturii, care ar putea să înainteze propuneri sau obiecții, care, la necesitate și după caz, pot fi notate în registrul bunurilor imobile. Obiecția este valabilă în mod corespunzător și pentru: Articolul 31 „Autorizarea intervențiilor la monumente istorice și în zona lor de protecție (1) Autorizarea intervențiilor asupra monumentelor istorice și în zona lor de protecție, respectiv eliberarea actelor permissive corespunzătoare (autorizația de construire și autorizația de desființare), se realizează de către autoritatea administrației publice locale competentă teritorial, doar în baza documentației de proiect examinate și aprobate de Consiliul Național al Monumentelor Istorice la fazele schiță și proiect de execuție și în baza avizului eliberat pentru această documentație de către Ministerul Culturii. (3) Actele permissive emise de autoritățile administrației publice locale fără avizul Ministerului Culturii sunt nule de drept”; Articolul 41 „Atribuții generale (3) Autoritățile administrației publice locale emit actele permissive	procedurii de autorizare a intervențiilor asupra monumentelor istorice și asupra bunurilor imobile situate în zonele lor de protecție. Soluția este conformă reglementării existente la art. 16 alin. (2) din Legea nr. 1530/1993 privind ocrotirea monumentelor, potrivit căreia proiectele de intervenții la monumente și în zonele lor de protecție sunt aprobate de Ministerul Culturii în baza avizului pozitiv al Consiliului Național al Monumentelor Istorice. Avizul la faza schiță de proiect se eliberează anterior solicitării certificatului de urbanism pentru proiectare, iar avizul la faza proiect de execuție se eliberează anterior emiterii autorizației de construire. Prin urmare, avizele Ministerului Culturii nu constituie acte permissive pentru elaborarea documentației de proiect sau pentru executarea lucrărilor de construcție, ci reprezintă acte de specialitate prealabile, necesare pentru asigurarea respectării regimului juridic de protecție a patrimoniului cultural. Autoritățile administrației publice locale își păstrează competența de emitere a actelor permissive, în condițiile legii. Art. 41-43 au fost renumerotate
--	---	---

	privind proiectarea și executarea intervențiilor asupra monumentelor istorice și asupra bunurilor imobile din zona lor de protecție exclusiv în baza și cu respectarea condițiilor avizului emis de Ministerul Culturii”; Articolul 42 (Atribuțiile autorităților administrației publice locale de nivelul I În domeniul protejării monumentelor istorice, autoritățile administrației publice locale de nivelul I, prin autoritățile deliberative și executive, au următoarele atribuții: k) nu emit acte permise pentru intervenții asupra monumentelor istorice și asupra bunurilor imobile din zona lor de protecție fără avizul de specialitate al Ministerului Culturii sau cu încălcarea condițiilor acestuia”; Articolul 43 „Atribuțiile primarului În domeniul protejării monumentelor istorice, primarul are următoarele atribuții: a) verifică, în cadrul procesului de perfectare a documentelor de autorizare a intervențiilor asupra monumentelor istorice și în zona lor de protecție, existența avizului de specialitate emis de Ministerul Culturii”.	
Art. 33 alin. (4) Art. 37 alin. (2) Art. 40 alin. (1)	Referitor la Articolul 33 „Documentația de proiect de intervenție asupra monumentelor istorice (4) Documentația de proiect de intervenție asupra monumentelor istorice se avizează de către Ministerul Culturii în două faze majore de elaborare: schiță de proiect și proiect de execuție”, Articolul 37 alin. (2) „... În exercitarea atribuțiilor sale, Ministerul Culturii este asistat de Consiliul Național al Monumentelor Istorice, în calitate de organ consultativ” și Articolul 40 alin. (1) „Consiliul Național al Monumentelor Istorice Consiliul Național al Monumentelor Istorice (în continuare – Consiliul) este un organ consultativ, fără personalitate juridică, care exercită rolul de autoritate științifico-metodică în domeniul protejării monumentelor istorice”: considerăm necesară excluderea „avizării” de sub influența politicului, prin oferirea unui statut legal corespunzător (nu doar consultativ, pe lângă Ministerul	Nu se acceptă Propunerea privind emiterea avizelor direct de către Consiliul Național al Monumentelor Istorice nu se acceptă. Consiliul este un organ științifico-metodic, fără personalitate juridică, care examinează documentațiile și formulează opinii de specialitate, iar avizul este emis de Ministerul Culturii, în calitate de autoritate publică centrală competentă în domeniul protejării patrimoniului cultural. Cadrul normativ actual reglementează expres procedura de aprobare a deciziilor Consiliului, inclusiv termenele, condițiile de validitate și cazurile limitative în care ministrul Culturii nu aprobă proiectul de aviz sau extrasul informativ. Prin urmare, aprobarea avizului de către ministru nu

	Culturii) - Consiliului Național al Monumentelor Istorice”, astfel încât avizele să fie emise anume de către profesioniștii în domeniu din acest Consiliu Național, dar nu de către factorul politic (ministrul), care are toate șansele să fie unul părtinitor, motive din care, actuala avizare este una de durată și, deseori, contradictorie.	constituie o ingerință discreționară în opinia profesională a Consiliului, ci o etapă administrativă de verificare a legalității, motivării și regularității procedurii. În aceste condiții, nu se justifică transformarea Consiliului într-o autoritate emitentă de acte administrative, avizele Ministerului Culturii urmând să rămână acte administrative de specialitate, emise în baza examinării profesionale realizate de Consiliu. Art. 40 a devenit art. 39
Art. 33 alin. (7)	În Articolul 33 alin. (7) „Regulamentul privind conținutul-cadru și metodologia elaborării documentației de proiect de intervenție asupra monumentelor istorice, regulamentul privind conținutul-cadru și metodologia de elaborare a memoriului istorico arhitectural de fundamentare a intervențiilor la bunuri cu statut de monument, precum și alte documente normative (norme metodologice, instrucțiuni de specialitate etc.) privind investigarea monumentelor istorice și proiectarea intervențiilor asupra acestora, se aprobă de către Ministerul Culturii”: este necesară reformularea normei, astfel încât să se aprobe de către Ministerul Culturii în exclusivitate normele metodologice și instrucțiunile de specialitate, iar Regulamentele să se aprobe de către Guvern. Prin aprobarea de către Guvern se asigură un control sporit al publicității și calității actului normativ, dar în special, a consultării acestuia cu structurile reprezentative ale autorităților administrației publice locale.	Se acceptă Art. 33 alin. (7) a fost reformulat prin excluderea termenului „regulament” și utilizarea noțiunilor de „conținut-cadru”, „metodologie”, „norme metodologice”, „instrucțiuni de specialitate” și „documente tehnice”.
Art. 36	În titlul Articolului 36 „Competențele autorităților publice în domeniul protejării monumentelor istorice”: cuvintele „autorităților publice” necesită a se substitui cu cuvintele „Parlamentului și ale Guvernului”. Există mai multe articole din proiect care reglementează competențele autorităților publice. Deci, este inadecvat	Se acceptă Titlul art. 36 a fost reformulat în vederea corelării cu conținutul normei, care reglementează atribuțiile Parlamentului și ale Guvernului în domeniul protejării

	titlul actual „Competențele autorităților publice...” al art. 36.	monumentelor istorice. Astfel, titlul articolului va avea următorul cuprins: „Competențele Parlamentului și ale Guvernului în domeniul protejării monumentelor istorice”.
Art. 42 lit. e)	În Articolul 42 (Atribuțiile autorităților administrației publice locale de nivelul I În domeniul protejării monumentelor istorice, autoritățile administrației publice locale de nivelul I, prin autoritățile deliberative și executive, au următoarele atribuții: e) asigură administrarea sau gestionarea centrelor istorice urbane sau rurale cu statut de monument, prin prin structuri organizatorice proprii sau prin alte forme prevăzute de lege): este necesară excluderea cuvântului „prin”, care se dublează eronat.	Se acceptă Modificarea a fost operată Art. 42 a devenit art. 41
Art. 44 lit. d)	Referitor la Articolul 44 (Atribuțiile autorităților administrației publice locale de nivelul II și ale UTA Găgăuzia În domeniul protejării monumentelor istorice, autoritățile administrației publice locale de nivelul II și ale UTA Găgăuzia au următoarele atribuții: d) asigură evidența operativă a monumentelor istorice înscrise în Registrul național, situate pe teritoriul administrat): este necesară precizarea ce se are în vedere prin „evidența operativă” a monumentelor istorice înscrise în Registrul național, situate pe teritoriul administrativ. Actuala redacție, nu satisface criteriile de claritate și previzibilitate ale normei.	Se acceptă Cuv. „operativă” a fost exclus Art. 44 lit. d) a devenit art. 43 lit e)
Art. 45 alin (3)	În Articolul 45 (Obligațiile proprietarilor și titularilor dreptului de administrare a monumentelor istorice (3) În cazul în care un monument istoric nu are proprietar cunoscut, obligațiile prevăzute de prezenta lege revin autorității administrației publice locale pe al cărei teritoriu este situat bunul imobil respectiv, până la clarificarea situației juridice a acestuia): este necesară completarea cu textul cu următorul cuprins: „ , cu excepția monumentelor istorice de valoare națională”. Statul nu poate impune obligații legale de pază și	Se acceptă Art. 45 alin. (3) a fost reformulat în vederea delimitării obligațiilor aplicabile monumentelor istorice fără proprietar cunoscut, în funcție de categoria acestora. Art. 45 a devenit art. 44

	întreținere autorităților administrației publice locale asupra bunurilor imobile care nu îi aparțin, de drept.	
Art. 46 alin (4) lit. c)	În Articolul 46 (Obligația de protejare a monumentului istoric (4) Obligația de protejare a monumentului istoric are următoarele caracteristici: c) constituie o sarcină legală asupra imobilului, opozabilă terților, și se consemnează în dosarul cadastral al acestuia de către autoritatea competentă în domeniul cadastrului bunurilor imobile): după cuvântul „terților” necesită a se completa cu cuvintele „și subsecvenților”, iar textul „consemnează în dosarul cadastral al acestuia” se propune a se substitui cu textul cu următorul cuprins: „înscris în registrul bunurilor imobile corespunzător”.	Se acceptă parțial Art. 46 alin. (4) lit. c) a fost reformulat. Art. 46 a devenit art. 45
Art. 53 alin. (1) Art. 53 alin. (2)	În Articolul 53 „Acoperirea costului lucrărilor asupra monumentelor istorice incluse în programe aprobate prin hotărâri ale Guvernului”. În alin. (1): „Costurile lucrărilor de proiectare, expertizare, conservare, consolidare, restaurare, reabilitare sau reparare a monumentelor istorice ori a părților lor componente, aflate în proprietate publică, incluse în Programul național de restaurare, se acoperă din bugetul de stat și/sau din bugetele autorităților administrației publice locale, în condițiile legii”: necesită a se exclude textul „autorităților administrației publice” (terminologia legală constituie „bugete locale”). În alin. (2) „Lucrările prevăzute la alin. (1) constituie lucrări de interes public național, pentru care nu se percep taxe pentru eliberarea certificatului de urbanism și a autorizației de construire”: necesită a se exclude cuvântul „național”, pe motiv că în alin. (1) sunt prevăzute și lucrări de proiectare, expertizare, conservare, consolidare, restaurare, reabilitare sau reparare a monumentelor istorice ori a părților lor componente, aflate în proprietate publică, acoperite din bugetele locale, deci proprietate publică a unităților administrativ-teritoriale.	Se ia act Art. 53 din redacția anterioară a fost exclus

		CALM consideră imperios necesară luarea în considerație a obiecțiilor și propunerilor sus-menționate la promovarea proiectului, atât pentru excluderea coliziunilor criticate și respectarea intereselor publice ale comunităților locale, cât și pentru o protecție adecvată a monumentelor istorice printr-o reglementare legislativă echilibrată.	
Cancelaria de Stat Aviz nr. 30-69-4937 din 30.04.2026 Suplimentar mesaj din data 22.05.2026	Art. 37 alin (2) Art. 38 alin. (1)	Potrivit art. 37 alin. (2) instituțiile din subordine prin care Ministerul Culturii asigură implementarea politicii statului în domeniul protejării monumentelor istorice sunt Institutul Patrimoniului Cultural și Inspectoratul Național al Monumentelor. Totodată, conform prevederilor art. 38 alin. (1) Institutul Patrimoniului Cultural este o instituție bugetară cu personalitate juridică, aflată în subordinea Ministerului Culturii. Astfel, se vor considera prevederile art. 14 alin. (1) din Legea nr. 98/2012 privind administrația publică centrală de specialitate, conform căreia, pentru asigurarea implementării politicilor publice ale Guvernului în anumite subdomenii sau sfere din domeniile de activitate care îi sunt încredințate unui minister, în subordinea acestuia pot fi create autorități administrative cu forma de organizare juridică de agenții, servicii de stat și de inspectorate de stat. Prin urmare, prevederile privind faptul că Institutul „asigură implementarea politicii statului”, se vor substitui cu textul: „contribuie la implementarea politicii statului” prin activități de cercetare științifică fundamentală și aplicativă, documentare, inventariere, expertizare, contribuții la dezvoltarea formării profesionale în domeniu, elaborarea cadrului metodologic de specialitate și coordonare științifică și metodologică. Concomitent, domeniul protejării și valorificării monumentelor prevăzut la art. 38 se va corela cu domeniul indicat la art. 37.	Se acceptă parțial Art. 37 alin. (2) a fost reformulat. Având în vedere că Republica Moldova pune accent pe consolidarea domeniului cercetării, în procesul de avizare a proiectului hotărârii Guvernului cu privire la organizarea și funcționarea Instituției Publice „Institutul Patrimoniului Cultural”, cu numărul unic 364/MC/2026 și urmare a ședințelor de lucru cu Ministerul Educației și Cercetării (MEC), s-a decis transmiterea calității de fondar al Instituției Publice „Institutul Patrimoniului Cultural” către MEC. În același timp, MEC a asigurat că domeniul patrimoniului cultural nu va fi neglijat și temele de cercetare vor fi coordonate cu MC, în funcție de necesitățile sectoriale identificate și de prioritățile politicilor publice în domeniul protejării, cercetării, conservării și valorificării patrimoniului cultural. Astfel IPC a fost exclus din proiect, atribuțiile fiind transmise către Inspectoratul Național al Monumentelor (Agenția Națională a Monumentelor). Prevederea referitoare la rolul Consiliului Național al Monumentelor Istorice a fost inclusă într-un alineat distinct, cu renumerotarea corespunzătoare a alineatelor subsecvente.

Grupul de lucru al Comisiei de stat pentru reglementare a activității de întreprinzător Aviz nr. 38-78-5136 din 06.05.2026		Suplimentar avizul CS nr. 30-69-4937 din 30 aprilie 2026, cu privire la examinarea proiectului de lege privind protejarea monumentelor istorice se va completa cu următoarele. La art. 39 alin. (1) textul „în condițiile legislației privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător, după caz.” se va exclude pe motiv că Inspectoratul Național al Monumentelor nu este organ de control în sensul Legii nr. 131/2012 privind controlul de stat. În acest sens, art. 16 (1) alin. (3) din Legea nr. 1530/1993 privind ocrotirea monumentelor, prevede expres că orice verificare și solicitare de informații cu privire la monumentele de istorie, artă și arhitectură și zonele lor de protecție, care se încadrează în noțiunea de control de stat potrivit Legii nr. 131/2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător, în raport cu agenții economici, vor fi efectuate doar în comun cu Inspectoratul Național pentru Supraveghere Tehnică, conform Legii privind controlul de stat. Astfel, în cazul necesității efectuării unui control care se încadrează în noțiunea de control de stat, acesta urmează a fi efectuat de către Inspectoratul Național pentru Supraveghere Tehnică în baza unei solicitări, prin prisma art. 19 alin. (2)(1) din Legea nr. 131/2012 privind controlul de stat.	Se acceptă parțial Observația privind necesitatea corelării statutului Inspectoratului Național al Monumentelor (Agenția Națională a Monumentelor) cu Legea nr. 131/2012 privind controlul de stat se acceptă. În urma evaluării conceptuale a statutului Inspectoratului (Agenției) sub aspectul exercitării atribuțiilor de control de stat, Capitolul XII „Dispoziții finale și tranzitorii” a fost completat cu prevederi privind includerea acestuia în lista organelor de control și a domeniilor aferente din anexa la Legea nr. 131/2012. În aceste condiții, nu se acceptă excluderea din art. 39 alin. (1) a trimiterii la legislația privind controlul de stat, aceasta fiind necesară pentru stabilirea cadrului procedural aplicabil controalelor efectuate de Inspectorat. Domeniul de control al Inspectoratului (Agenției) va fi delimitat de competențele Inspectoratului Național pentru Supraveghere Tehnică, pentru evitarea suprapunerii atribuțiilor. Art. 39 a devenit art. 38
	Art. 9	Articolul 9 instituie automat zone de protecție în jurul monumentelor istorice, pe raze fixe de 100, 200 și 500 de metri, fără o analiză individuală a situației concrete și fără evaluarea impactului asupra proprietarilor sau agenților economici afectați. Problema principală constă în faptul că, odată cu înscrierea unui bun în registrul de protecție, pot fi afectate automat terenuri și imobile vecine, care nu fac parte din monument și nu aparțin proprietarului acestuia. Pentru aceste bunuri pot apărea restricții privind construcțiile, reparațiile, amenajările, schimbarea destinației sau dezvoltarea	Nu se acceptă Instituirea zonei de protecție odată cu înscrierea bunului imobil în registrul de protecție se menține, întrucât aceasta reprezintă un mecanism legal de protecție preventivă existent și în cadrul normativ în vigoare. Scopul acestei soluții este evitarea unui vid de protecție până la delimitarea exactă a zonei de protecție prin planul elaborat în baza documentării și

		unor proiecte economice. Totodată, articolul nu stabilește clar ce restricții se aplică imediat după instituirea zonei de protecție. Reglementările concrete urmează să fie stabilite ulterior, prin Planul zonei de protecție, ceea ce creează incertitudine juridică și face dificilă planificarea unei investiții. Sintagmele „integritatea percepției”, „principalele direcții de acces vizual”, „regenerarea mediului istorico-arhitectural” și „reglementări specifice” sunt formulate vag și pot permite interpretări diferite de la caz la caz. În aceste condiții, articolul 9 poate crea sarcini administrative și costuri suplimentare pentru agenții economici, precum și riscul blocării sau întârzierii proiectelor investiționale.	investigațiilor de teren. Nu se acceptă eliminarea mecanismului de instituire legală a zonei de protecție, deoarece lipsa acestuia ar permite intervenții asupra terenurilor și imobilelor din vecinătatea monumentului înainte de stabilirea reglementărilor detaliate, cu riscul afectării valorii, integrității și percepției monumentului istoric. Sintagmele „integritatea percepției vizuale”, „principalele direcții de acces vizual” și „regenerarea mediului istorico-arhitectural” etc. se mențin, întrucât reprezintă criterii de specialitate aplicabile în domeniul patrimoniului cultural imobil .
	Art. 16	Articolul 16 prevede că, la vânzarea unui monument istoric privat sau a unei părți componente a acestuia, proprietarul trebuie să notifice în prealabil Ministerul Culturii, pentru ca statul să poată exercita dreptul de preemțiune în termen de 60 de zile. Această obligație poate întârzia înstrăinarea bunului și poate reduce libertatea proprietarului de a dispune de proprietate, fără ca norma să explice clar procedura aplicabilă în cazul în care Ministerul nu răspunde în termen. Proprietarul sau agentul economic interesat de tranzacție poate rămâne într-o stare de incertitudine: nu este clar dacă lipsa răspunsului Ministerului după 60 de zile înseamnă refuz tacit, acceptare tacită sau dreptul proprietarului de a vinde liber bunul. De asemenea, articolul prevede că notificarea este nevalabilă dacă informațiile sunt incomplete sau inexacte. Nu se stabilește cine constată nevalabilitatea, în ce termen, dacă proprietarul este informat despre neajunsuri și dacă poate completa notificarea.	Se acceptă Modificările au fost operate la art. 16, prin completarea prevederilor referitoare la neexercitarea dreptului de preemțiune în cazul lipsei unui răspuns al Ministerului Culturii în termenul legal, precum și prin clarificarea condițiilor privind notificarea, inclusiv reprezentarea convențională și modificarea ofertei de vânzare.
	Art. 30	Articolul 30 prevede că intervențiile în zona de protecție a monumentelor istorice se fac potrivit Planului Zonei	Se acceptă parțial

	de Protecție, iar dacă acest plan lipsește, intervențiile pot fi inițiate doar în baza unui studiu istorico-arhitectural sau istorico-urbanistic. Norma condiționează orice intervenție din zona de protecție de existența unui plan sau, în lipsa acestuia, de elaborarea unui studiu special, fără a diferenția între lucrări importante și lucrări minore, iar agent economic care deține un imobil în zona de protecție poate fi obligat să suporte costuri și proceduri suplimentare chiar pentru intervenții obișnuite, cum ar fi reparații, amenajări, utilități sau adaptarea spațiului pentru activitate economică. De asemenea, articolul folosește expresii vagi precum „integritatea percepției vizuale”, „principalele direcții de acces vizual” și „regenerarea mediului istorico-arhitectural” - noțiuni insuficient de clare care pot fi interpretate diferit de autorități.	Art. 30 a fost ajustat pentru clarificarea aplicării studiului istorico-arhitectural și/sau istorico-urbanistic în absența planului zonei de protecție, astfel încât acesta să fie necesar pentru intervențiile care pot afecta caracteristicile protejate ale zonei, și nu pentru lucrări minore fără impact asupra monumentului sau mediului său de protecție. Sintagmele „integritatea percepției vizuale”, „principalele direcții de acces vizual” și „regenerarea mediului istorico-arhitectural” se mențin, întrucât reprezintă criterii de specialitate aplicabile în domeniul patrimoniului cultural imobil și urmează a fi concretizate prin planul zonei de protecție sau, după caz, prin studiul istorico-arhitectural/urbanistic, în conformitate cu normele metodologice aprobate de Ministerul Culturii. Totodată, Ministerul Culturii a înaintat propuneri de modificare a Codului urbanismului și construcțiilor, nr. unic 200/MIDR/2026, pentru diferențierea tipurilor de lucrări pentru care este necesar avizul de specialitate.
Art. 31	Articolul 31 prevede că autorizarea intervențiilor asupra monumentelor istorice și în zona lor de protecție se face de către APL numai după aprobarea documentației de către Consiliul Național al Monumentelor Istorice și obținerea avizului Ministerului Culturii. Problema constă în faptul că avizul Ministerului Culturii și aprobarea Consiliului Național al Monumentelor Istorice sunt instituite ca etape obligatorii/acte permissive pentru obținerea autorizației de construire sau de desființare, deși aceste acte nu sunt incluse în Nomenclatorul actelor permissive prevăzut de Legea nr. 160/2011. Potrivit Legii nr. 160/2011, autoritățile pot	Se acceptă parțial Art. 31 a fost reformulat pentru clarificarea faptului că avizul Ministerului Culturii reprezintă un act de specialitate prealabil, iar certificatul de urbanism pentru proiectare, autorizația de construire și autorizația de desființare rămân acte permissive emise de autoritatea administrației publice locale competentă. Mecanismul avizării este prevăzut și de legislația în vigoare, art. 16 alin. (2) din Legea nr. 1530/1993 privind ocrotirea monumentelor stabilind că

	solicita și elibera agenților economici doar actele permise incluse în Nomenclator, iar prevederile privind actele permise neincluse în acesta se consideră caduce. Totodată, instituirea unui act permisiv nou trebuie justificată prin riscuri concrete care nu sunt acoperite prin alte mijloace sau prin acte permise deja existente. Se recomandă revizuirea articolului 31 prin corelarea expresă cu Legea nr. 160/2011. În cazul menținerii avizului Ministerului Culturii și/sau aprobării Consiliului Național al Monumentelor Istorice ca acte obligatorii, acestea urmează a fi incluse în Nomenclatorul actelor permise, cu justificarea riscurilor acoperite, indicarea autorității emitente, procedurii, termenelor, taxelor și efectelor lipsei de răspuns. În lipsa acestor ajustări, actele respective nu pot fi solicitate ca cerințe obligatorii pentru autorizarea intervențiilor.	proiectele de intervenții la monumente și în zonele lor de protecție, examinate pe etape de execuție, sunt aprobate de Ministerul Culturii în baza avizului pozitiv al Consiliului Național al Monumentelor Istorice. Totodată, implicarea Ministerului Culturii este prevăzută expres în legea specială și se încadrează în formula existentă în Nomenclatorul actelor permise, anexa nr. 1 la Legea nr. 160/2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător, pozițiile 45 - 47, respectiv „alte autorități publice, în funcție de obiect și dacă legea prevede expres implicarea acestora”.
Art. 11	În același context, articolul 11 introduce un aviz al Ministerului Culturii pentru amplasarea elementelor precum publicitatea, siglele sau mobilierul, fără a exista o reglementare clară a acestuia ca act permisiv, ceea ce extinde suplimentar incertitudinea pentru mediul de afaceri. Totodată prevederile proiectului ce țin de publicitate necesita corelarea cu prevederile L62/2022 cu privire la publicitate în vigoare, deoarece, în redacția propusă, s-ar putea crea neconcordanțe normative, din următoarele motive: Legea publicității reglementează deja amplasarea dispozitivelor publicitare fixe, inclusiv în raport cu monumentele singulare, ansamblurile arhitecturale, siturile și zonele lor de protecție. În special, art. 35 alin. (1) lit. e) interzice amplasarea dispozitivelor publicitare fixe pe monumentele singulare și pe construcțiile situate pe teritoriul ansamblurilor arhitecturale și al siturilor, dar prevede	Nu se acceptă Amplasarea dispozitivelor publicitare fixe, firmelor etc. constituie intervenții asupra monumentelor istorice, care fiind realizate necorespunzător pot afecta integritatea vizuală, deteriora, mutila sau chiar distruge aceste bunuri de patrimoniu cultural. Astfel, art. 11 alin. (5) se menține, avizul de specialitate al Ministerului Culturii fiind necesar pentru verificarea compatibilității amplasării dispozitivelor publicitare fixe, firmelor, siglelor, elementelor de mobilier fix și altor instalații cu regimul de protecție aplicabil monumentelor istorice. Totodată atragem atenția că prevederile Legii 62/2022 cu privire la publicitate referitoare la monumentele istorice urmează a fi

	anumite excepții, inclusiv pentru firmele care indică denumirea sau tipul de activitate a persoanelor care își desfășoară activitatea în acel loc. De asemenea, art. 35 alin. (1) lit. f) permite amplasarea dispozitivelor publicitare fixe pe teritoriul monumentelor singulare, al ansamblurilor arhitecturale, al siturilor și în zonele lor de protecție, dacă acestea respectă condițiile stabilite prin regulamentul aprobat de Ministerul Culturii. Prin urmare, Legea publicității nu exclude cerințele de protejare a monumentelor istorice, ci le integrează în propriul regim de reglementare. Acest lucru este confirmat și de art. 35 alin. (4), potrivit căruia amplasarea dispozitivelor publicitare și a firmelor pe monumente, pe părțile lor componente și în zonele lor de protecție trebuie să fie conformă cu legislația în domeniul ocrotirii monumentelor. Problema apare deoarece proiectul Legii privind protejarea monumentelor istorice introduce o formulă generală potrivit căreia amplasarea, pe suprafața și terenul monumentelor istorice, a elementelor de publicitate și a siglelor de companii este interzisă „în alte condiții decât cele prevăzute în avizul Ministerului Culturii”. Această formulare nu clarifică raportul dintre avizul Ministerului Culturii și mecanismele deja prevăzute de Legea publicității. Astfel, pentru aceeași activitate — de exemplu amplasarea unei firme sau a unui dispozitiv publicitar într-o zonă protejată — pot deveni aplicabile simultan două regimuri: regimul din Legea publicității, care operează prin interdicții, excepții, notificare/autorizare și condiții stabilite prin regulament, și regimul din proiect, care pare să condiționeze amplasarea de un aviz separat al Ministerului Culturii. Această suprapunere este problematică mai ales în cazurile în care Legea	modificate, pentru a fi aduse în concordanță cu legislația de specialitate în domeniul patrimoniului cultural.
--	--	---

	publicității permite amplasarea în baza notificării. Dacă proiectul este interpretat în sensul că, pe lângă notificare, este necesar și un aviz separat al Ministerului Culturii, atunci notificarea se transformă într-o procedură de autorizare. În acest mod, proiectul modifică indirect efectele Legii publicității, fără să stabilească expres această modificare și fără să clarifice procedura aplicabilă. În plus, proiectul nu delimitează suficient între situațiile în care amplasarea unui element publicitar constituie o intervenție asupra monumentului istoric și situațiile în care este vorba doar de un dispozitiv sau o firmă supusă regimului Legii publicității. Această lipsă de delimitare poate genera dublarea procedurilor administrative și crea practici neuniforme. Totodată, este discutabilă soluția când, pentru orice amplasare de firmă, ar fi necesară parcurgerea procedurii pentru obținerea avizului.	
Art. 39	Articolul 39 prevede că Inspectoratul Național al Monumentelor exercită atribuții de supraveghere, control și constatare asupra monumentelor istorice, asupra bunurilor situate în zonele de protecție și asupra activităților realizate de persoane fizice și juridice. Însă, potrivit art. 4 alin. (2¹) din Legea nr. 131/2012, dreptul de a iniția și desfășura control îl au doar autoritățile și instituțiile publice incluse în anexa la această lege, în limitele stabilite. Inspectoratul Național al Monumentelor nu este inclus în această anexă. Astfel, proiectul instituie o competență de control care nu este corelată cu cadrul general al controlului de stat asupra activității de întreprinzător. Aceasta poate genera incertitudine juridică pentru agenții economici, riscul efectuării unor controale nelegale sau paralele și aplicarea neuniformă a măsurilor de control. Totodată, atribuțiile Inspectoratului sunt formulate larg, inclusiv dreptul de acces la imobile, solicitarea de documente,	Se acceptă Proiectul a fost completat, la Capitolul XII „Dispoziții finale și tranzitorii” art. 56 alin. (4), cu prevederi privind modificarea anexei la Legea nr. 131/2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător, prin includerea Inspectoratului Național al Monumentelor (Agenția Națională a Monumentelor) în lista organelor de control și stabilirea domeniului de control aferent. Astfel, atribuțiile de supraveghere, control și constatare prevăzute la art. 39 au fost corelate cu cadrul general al controlului de stat, urmând a fi exercitate în limitele domeniului stabilit și cu respectarea procedurilor și garanțiilor prevăzute de Legea nr. 131/2012. Art. 39 a devenit art. 38

	emiterea prescripțiilor, sistarea lucrărilor și sesizarea retragerii autorizațiilor, fără claritate asupra limitelor, procedurii, termenii și garanțiile pentru persoanele supuse controlului. De aceea, se recomandă revizuirea articolului 39 prin corelarea expresă cu Legea nr. 131/2012. Dacă se dorește atribuirea competențelor de control Inspectoratului, acesta trebuie inclus în anexa la Legea nr. 131/2012, cu stabilirea clară a domeniului de control, limitelor competenței, procedurii aplicabile și garanțiilor pentru agenții economici.	
Nota de fundamentare Secțiunea 2.2	Secțiunea 2.2 reflectă disfuncționalități ale domeniului protejării monumentelor istorice, fiind evidențiate probleme sistemice precum fragmentarea cadrului instituțional, lipsa unui sistem eficient de evidență, subfinanțarea domeniului, deficitul de specialiști și degradarea patrimoniului construit. Cu toate acestea, din perspectiva cerințelor metodologice prevăzute de HG nr. 574/2024 privind analiza impactului de reglementare, conținutul acestei secțiuni poate fi îmbunătățit pentru a asigura o fundamentare mai riguroasă și clară a necesității intervenției legislative. Aspecte care pot fi îmbunătățite: - este necesară includerea explicită a părților interesate, cu descrierea clară a acestora și, în măsura posibilului, cu estimarea dimensiunii fiecărei categorii (număr de entități/persoane, pondere, rol în domeniu). Trebuie precizat cine sunt actorii afectați direct și indirect (autorități, proprietari, mediul de afaceri, profesioniști din domeniu, cetățeni) și modul concret în care fiecare este afectat de problemele identificate. - secțiunea trebuie să includă o cuantificare mai consistentă a problemelor, prin utilizarea de indicatori și date măsurabile. Aceasta presupune, acolo unde este posibil, prezentarea numerică a fenomenelor descrise (de exemplu: numărul	Se acceptă parțial Secțiunea 2.2 a Notei de fundamentare a fost completată în vederea corelării cu cerințele metodologice privind analiza impactului de reglementare, prin precizarea părților interesate afectate direct și indirect, descrierea impactului asupra acestora, structurarea indicatorilor cantitativi disponibili și dezvoltarea scenariului de bază. Completările vizează clarificarea amplitudinii problemelor identificate, inclusiv a deficiențelor privind evidența monumentelor, aplicarea neuniformă a procedurilor, finanțarea insuficientă, deficitul de specialiști și riscurile de degradare, demolare sau intervenție neautorizată asupra monumentelor istorice. Indicatorii cantitativi au fost incluși în limita datelor disponibile, având în vedere lipsa unui sistem informațional integrat și a unei evidențe actualizate la nivel național.

	monumentelor afectate, volumul intervențiilor neautorizate, nivelul finanțării, numărul specialiștilor disponibili, durata procedurilor, costuri estimate etc.), precum și evoluția acestor indicatori în timp. - este necesară o delimitare clară între probleme și cauze. Cauzele trebuie reformulate astfel încât să reflecte disfuncționalități concrete (proceduri neclare, lipsa datelor, capacitate instituțională redusă, aplicare neuniformă a legislației), evitând formulări de tip „lipsa reglementării” sau „carențe legislative” ca explicații principale. - un element obligatoriu care lipsește este scenariul de bază („a nu face nimic”), în care trebuie descris clar cum vor evolua problemele în lipsa intervenției normative, inclusiv consecințele economice, sociale și instituționale. Trebuie inclusă explicit evoluția în timp a problemelor, inclusiv tendințele observate (degradare, reducerea numărului de monumente, creșterea intervențiilor neconforme etc.), pentru a demonstra caracterul persistent sau agravant al acestora.	
Secțiunea 3	În secțiunea 3 se prevăd obiective relevante pentru proiect, precum eficientizarea evidenței monumentelor, consolidarea cadrului instituțional, stabilirea obligațiilor proprietarilor și crearea unui sistem funcțional de finanțare. Totuși, obiectivele sunt formulate preponderent general și declarativ, fără indicatori măsurabili, termene de realizare și valori-țintă. Potrivit Hotărârii Guvernului nr. 574/2024, obiectivele trebuie să fie legate de problemele identificate, formulate ca schimbări urmărite ale situației de fapt, măsurabile, realiste, cuantificate și fixate în timp (SMART).	Se acceptă parțial Secțiunea 3 a Notei de fundamentare a fost completată pentru corelarea obiectivelor proiectului cu problemele identificate în secțiunea 2.2 și pentru reflectarea unor rezultate urmărite în procesul de implementare. Obiectivele au fost operaționalizate prin indicarea unor repere măsurabile și verificabile, inclusiv aprobarea cadrului normativ secundar, prezentarea proiectului privind Registrul național al monumentelor istorice, inițierea inventarierii, dezvoltarea Sistemului informațional „Inventarul

		monumentelor”, consolidarea atribuțiilor instituțiilor de specialitate și instituirea mecanismului dedicat de finanțare. Totodată, unele valori-țintă vor putea fi stabilite etapizat, prin actele normative subsecvente, planurile anuale de activitate și documentele bugetare aferente, în funcție de resursele financiare și instituționale disponibile.
Secțiunea 4.3.	Secțiunea 4.3. conține în linii generale impactul asupra sectorului privat, aceasta nu reflectă suficient obligațiile concrete care rezultă din proiectul de lege pentru proprietarii privați ai monumentelor istorice, investitori, dezvoltatori, proiectanți, restauratori și executanți de lucrări. Proiectul introduce cerințe cu impact direct asupra sectorului privat, inclusiv obligații de întreținere și conservare a monumentelor, notificarea prealabilă a Ministerului Culturii în cazul vânzării, avizarea obligatorie a intervențiilor, elaborarea de studii și documentații de proiect, utilizarea specialiștilor atestați și suportarea costurilor pentru repararea prejudiciilor cauzate monumentelor. Nu sunt indicate costurile pentru expertize tehnice, studii istorico-arhitecturale, documentații de proiect, avize, atestarea specialiștilor, instruirea personalului, întreținerea curentă, asigurarea bunurilor sau eventualele întârzieri în tranzacții și investiții. De asemenea, nu este diferențiat impactul asupra proprietarilor persoane fizice, IMM-urilor, investitorilor mari și operatorilor specializați.	Se acceptă parțial Secțiunea 4.3 a Notei de fundamentare a fost completată prin detalierea impactului asupra sectorului privat, inclusiv asupra proprietarilor și deținătorilor monumentelor istorice, investitorilor, dezvoltatorilor, operatorilor economici, proiectanților, restauratorilor, executanților de lucrări și specialiștilor atestați sau pasibili de atestare. S-a precizat că o parte dintre obligațiile vizate sunt deja prevăzute și de legislația în vigoare, însă proiectul urmărește clarificarea, detalierea procedurală și corelarea acestora cu cadrul normativ actual, în special în ceea ce privește avizarea intervențiilor, notificarea intenției de vânzare, exercitarea dreptului de preemțiune, controlul respectării regimului de protecție și repararea prejudiciilor cauzate monumentelor istorice. Costurile de conformare au fost indicate în limita datelor disponibile, fără stabilirea unor valori uniforme, întrucât acestea depind de starea tehnică a monumentului, complexitatea intervenției, amplasarea în zona de protecție și soluțiile tehnice propuse.
Compartimentul 6	Pentru corespundere cu Hotărârea Guvernului nr. 574/2024, compartimentul 6 trebuie completat cu	Se acceptă

		următoarele informații: lista părților consultate (cu denumirea organizației/instituției); metoda de consultare și perioada derulării; sumarul pozițiilor exprimate (pro și contra) pentru fiecare grup de interese; modul în care observațiile au fost integrate sau motivate dacă au fost respinse; specificarea clară dacă consultarea a vizat doar reglementarea sau și analiza de impact., conform metodologiei este obligatorie prezentarea poziției clare a reprezentanților fiecărui grup de interese majore.	Compartimentul 6 al Notei de fundamentare a fost completat conform cerințelor Hotărârii Guvernului nr. 574/2024, prin precizarea părților consultate, metodelor și perioadei consultărilor, inclusiv a ședinței publice din 22 mai 2026 și a consultărilor în cadrul Platformei consultative permanente în domeniul patrimoniului cultural. De asemenea, au fost reflectate principalele poziții exprimate de grupurile de interese, iar modul de examinare a propunerilor este prezentat în sinteza obiecțiilor și propunerilor.
Ministerul Educației și Cercetării Aviz nr. 02/280/26 din 06.05.2026	Art. 4	Analiza prevederilor proiectului relevă faptul că responsabilitatea statului, prin autoritățile publice competente, este formulată explicit în ceea ce privește asigurarea cadrului normativ și instituțional. Cu toate acestea, se constată absența unei reglementări clare și explicite a obligațiilor ce revin proprietarilor de monumente istorice, aspect esențial în practica europeană de protejare a patrimoniului, necesar a fi introdus în art. 4. Principii generale ale protejării monumentelor istorice. Un alt principiu extrem de important, ar fi: „Principiul consolidării identității naționale și a statului democratic”. Acest principiu ar permite promovarea valorilor statului democratic, a coeziunii sociale prin promovarea memoriei istorice, respectarea adevărului istoric și înlăturarea caracterului propagandistic al intervențiilor asupra patrimoniului. În acest sens, sunt inadmisibile inițiativele de edificare și menținere în spațiul public a monumentelor care promovează regimuri totalitare, ocupații străine sau mesaje contrare valorilor constituționale și interesului public.	Se acceptă parțial Art. 4 a fost completat cu principiul responsabilității partajate a autorităților publice, proprietarilor, titularilor dreptului de administrare și altor deținători ai monumentelor istorice. Totodată, propunerea privind reflectarea dimensiunii identitare și memoriale a patrimoniului cultural a fost preluată prin introducerea principiului valorii identitare și memoriale, într-o formulare corelată cu obiectul proiectului de lege și cu specificul regimului juridic al monumentelor istorice.

	Art. 58 alin. (4), lit. b)	Totodată, în scopul îmbunătățirii textului proiectului de lege și al evitării unor neclarități de ordin tehnico-juridic, propunem operarea unei corectări la art. 58 alin. (4) lit. b). Astfel, la art. 58 alin. (4), lit. b), textul „Art. 2. – Se aprobă Registrul monumentelor Republicii Moldova ocrotite de stat (se anexează).” se substituie cu textul: „Art. 2. – Se aprobă Registrul național al monumentelor istorice (se anexează).” Această propunere are caracter de corectare tehnico-juridică și urmărește asigurarea coerenței terminologice și normative a proiectului, în raport cu noțiunile și mecanismele instituite prin noua lege.	Nu se acceptă Modificările operate la Hotărârea Parlamentului nr. 1531/1993 au caracter tranzitoriu și urmăresc menținerea în vigoare a Registrului monumentelor Republicii Moldova ocrotite de stat până la aprobarea Registrului național al monumentelor istorice, prevăzut de noua lege. Substituirea denumirii actualului Registru cu denumirea „Registrul național al monumentelor istorice” nu poate fi acceptată la această etapă, întrucât ar crea confuzie între registrul existent, aprobat prin Hotărârea Parlamentului nr. 1531/1993, și noul registru care urmează a fi aprobat ulterior de Parlament, în condițiile art. 57 alin. (2) lit. b) din proiect. Prin urmare, până la aprobarea noului Registru național al monumentelor istorice, rămâne aplicabil Registrul monumentelor Republicii Moldova ocrotite de stat, aprobat prin Hotărârea Parlamentului nr. 1531/1993. Art. 58 a devenit art. 56
Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării al Republicii Aviz nr. 17-1588 din 11.05.2026	Pct. 5	Noțiuni precum „mutilare” „reabilitare”, care conține sintagma „adaptare cu caracter neinvaziv” sunt subiective. Pentru un antreprenor care deține un monument, lipsa unor criterii tehnice clare poate duce la interpretări abuzive din partea funcționarilor la emiterea avizelor. Legea nr. 235/2006 cu privire la principiile de bază de reglementare a activității de întreprinzător, stabilește ca orice reglementare să fie previzibilă și să nu creeze costuri nejustificate pentru mediul de afaceri. Recomandăm, definirea riguroasă a criteriilor tehnice în baza cărora o construcție este considerată destructurantă, pentru a evita deciziile arbitrare ale funcționarilor.	Se acceptă parțial Noțiunea „desstructurant” a fost inclusă

Art. 9	Instituirea automată a zonelor de protecție (100m/200m/500m) fără o analiză a fiecărui sit poate bloca activitatea economică pe suprafețe mari de teren care nu au nici o valoare istorică reală, încălcând principiul proporționalității. În redacția propusă norma creează sarcini administrative și costuri suplimentare pentru mediul de afaceri.	Nu se acceptă Mecanismul instituirii zonei de protecție odată cu înscrierea bunului imobil în registrul de protecție se menține, întrucât reprezintă o măsură legală de protecție preventivă, deja existentă în cadrul normativ în vigoare. Scopul acestei soluții este evitarea unui vid de protecție până la delimitarea exactă a zonei de protecție prin planul elaborat în baza documentării de specialitate și a investigațiilor de teren. Nu se acceptă eliminarea mecanismului de instituire legală a zonei de protecție, deoarece lipsa acestuia ar permite intervenții asupra terenurilor și imobilelor din vecinătatea monumentului înainte de stabilirea reglementărilor detaliate, cu riscul afectării valorii, integrității, autenticității și percepției monumentului istoric. Regimul propus nu instituie o interdicție generală de desfășurare a activităților economice, ci un mecanism preventiv și proporțional de protejare a monumentelor istorice până la aprobarea documentației speciale. Totodată atragem atenția că instituirea zonelor de protecție este un mecanism aplicat la nivel internațional și european, iar Republica Moldova și-a luat obligația să se alinieze practicilor internaționale pe domeniu.
Art. 11	Norma expusă la alin. (4) impune proprietarilor (inclusiv întreprinzătorilor) obligația de a reconstrui sau restaura monumentele istorice pe cheltuială proprie în caz de degradare, sub sancțiunea exproprierii. Așadar, art. 13 din Legea nr. 235/2006 cu privire la principiile de bază de reglementare a activității de întreprinzător obligă statul să efectueze o Analiză a Impactului de	Se acceptă parțial Nota de fundamentare/Analiza de impact a fost completată cu evaluarea impactului asupra sectorului privat, inclusiv prin indicarea obligațiilor de conformare, a categoriilor de costuri și a riscurilor aferente

	Reglementare (AIR). Impunerea unor costuri de restaurare enorme poate duce la falimentul întreprinzătorilor care dețin astfel de imobile. Exproprierea pentru „lipsă de întreținere” este o măsură excesivă care necesită o definiție mult mai clară a „abandonului” pentru a nu deveni un instrument de abuz.	intervențiilor neconforme asupra monumentelor istorice. Cu referire la estimarea costurilor, se precizează că acestea nu pot fi calculate uniform sau anticipat pentru toate cazurile, întrucât depind de starea tehnică și de conservare a monumentului, gradul de degradare, natura intervenției necesare, complexitatea documentației de proiect, soluțiile tehnice propuse, materialele utilizate și cerințele stabilite prin avizele de specialitate. Prin urmare, costurile aferente expertizării, proiectării, conservării, restaurării, reabilitării, reconstituirii sau remedierii intervențiilor neconforme se determină individual, de la caz la caz, în baza expertizelor, studiilor și documentației de proiect elaborate în condițiile legii. Totodată, măsura exproprierii a fost clarificată pentru a exclude interpretarea aplicării automate a acesteia pentru orice situație de lipsă de întreținere. Exproprierea este formulată ca mecanism excepțional, aplicabil doar în cazul neexecutării măsurilor dispuse și al existenței unui risc major de pierdere, distrugere sau afectare ireversibilă a monumentului istoric, cu respectarea legislației privind exproprierea, a principiului proporționalității și a dreptului la despăgubire justă și prealabilă.
Art. 13 alin. (2)	Norma prevede că „Monumentele istorice care nu au proprietar ori al căror proprietar nu este cunoscut se înregistrează în proprietatea statului, în condițiile stabilite de legislație”, fără a preciza dacă înregistrarea se face în domeniul public sau privat al statului. Se recomandă completarea normei cu indicarea expresă a	Se acceptă Art. 13 alin. (2) a fost completat prin indicarea expresă a domeniului proprietății publice în care urmează a fi înregistrate monumentele istorice care nu au proprietar ori al căror proprietar nu este cunoscut.

	domeniului proprietății statului în care urmează a fi înregistrate aceste bunuri.	
Art. 14	Norma introduce necesitatea obținerii unui „aviz pozitiv” de la Ministerul Culturii pentru diverse operațiuni (modificarea adresei monumentului, divizarea, separarea ori comasarea cadastrală a monumentului istoric sau a unei părți componente a acestuia, precum și comasarea acestora cu bunuri imobile fără statut de monument). Astfel, conform prevederilor art. 4 alin. (2) din Legea nr. 160/2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător, orice act care permite desfășurarea unei activități de întreprinzător trebuie să fie inclus în Nomenclatorul actelor permissive, expus în Anexa nr.1. În proiect se utilizează termeni precum „aviz pozitiv” sau „plan de protecție aprobat”, care pot institui acte permissive ascunse. Prin urmare, menționăm că în textul proiectului legii trebuie să fie specificată clar denumirea actului permisiv conform Nomenclatorului actelor permissive. Orice cerință de avizare care nu se regăsește în Legea nr. 160/2011 este nulă.	Se acceptă parțial Art. 14 alin. (3) se menține în partea ce vizează necesitatea avizului pozitiv al Ministerului Culturii, întrucât acesta reprezintă condiția de specialitate pentru verificarea compatibilității operațiunilor de modificare a adresei, divizare, separare sau comasare cu statutul și regimul de protecție al monumentului istoric. Avizul pozitiv nu substituie procedurile cadastrale și nu are ca obiect autorizarea desfășurării unei activități de întreprinzător, ci confirmă respectarea regimului de protecție aplicabil monumentului istoric. Nu se acceptă eliminarea acestei condiții, deoarece operațiunile respective pot afecta integritatea juridică, fizică și funcțională a monumentului istoric sau a părților sale componente. Mai mult, ministerul a depistat multiple cazuri de modificare parțială sau integrală a adreselor bunurilor de patrimoniu cultural imobil, fapt care a fost utilizat pentru eschivarea de la respectarea prevederilor legale în domeniul protejării patrimoniului cultural.

Art. 15	Propunem revizuirea acestuia prin completarea cu prevederi aferente realizării procesului de delimitare a bunurilor imobile proprietate publică pe domenii în conformitate cu prevederile Legii nr. 29/2018 privind delimitarea proprietății publice. La fel, propunem excluderea cuvântului „comodat” în contextul prevederilor art. 10 din Legea nr. 121/2007 privind administrarea proprietății publice care stabilește că bunurile domeniului public pot fi folosite numai conform destinației și nu pot fi transmise în comodat persoanelor fizice sau persoanelor juridice cu capital privat.	Se acceptă parțial Cuvântul „comodat” a fost exclus din text.
Art. 16	Deși alin. (3) stabilește termenul de 60 de zile pentru exercitarea dreptului de preemțiune, norma nu reglementează expres efectele juridice ale expirării acestui termen. În vederea asigurării previzibilității și securității raporturilor juridice, se impune completarea textului cu o prevedere expresă potrivit căreia neexercitarea dreptului de preemțiune în termenul legal echivalează cu renunțarea statului la exercitarea acestuia. Potrivit alin. (4), notificarea se consideră nevalabilă în cazul în care conține informații incomplete sau inexacte, considerăm că soluția este afectată de formalism excesiv, întrucât nu distinge între erori esențiale și minore și nu prevede posibilitatea completării sau remedierii notificării într-un termen rezonabil. Spre exemplu, o eroare formală în datele de contact sau o inexactitate minoră în descrierea bunului poate duce la respingerea notificării.	Se acceptă Textul art. 16 a fost completat pentru asigurarea previzibilității procedurii de exercitare a dreptului de preemțiune. Astfel, la alin. (4) s-a prevăzut expres că, în cazul în care Ministerul Culturii nu comunică, în termenul de 60 de zile, intenția de exercitare a dreptului de preemțiune, acest drept se consideră neexercitat. Totodată, alin. (5) a fost ajustat pentru a evita aplicarea excesiv formalistă a normei, fiind prevăzut că, în cazul constatării caracterului incomplet sau inexact al informațiilor prezentate, Ministerul Culturii informează proprietarul ori reprezentantul acestuia despre necesitatea completării sau corectării notificării.
Art. 20 Art. 21	Norma stabilește termene de 120-180 de zile pentru procedura de clasare, cu posibilitatea prelungirii. În acest timp, conform art. 21, bunul este blocat (regim de	Se acceptă parțial

Art. 31	protecție provizoriu). Un blocaj de aproape un an asupra unui imobil, fără o decizie finală, contravine dreptului la activitatea de întreprinzător. În acest context, recomandăm revizuirea termenelor în scopul reducerii acestora. Mai mult, se consideră oportună introducerea aprobării tacite pentru avizele de intervenție (Art. 31). Dacă Consiliul Național al Monumentelor Istorice nu se pronunță în termenul legal, proiectul ar trebui considerat avizat favorabil. Totodată, la art. 20 se încalcă principiul subsidiarității și descentralizării. Deși clasarea monumentelor de valoare locală se face de către APL, aceasta necesită coordonarea obligatorie a Institutului Patrimoniului Cultural (art. 20 alin. (6)). Această normă centralizează excesiv decizia și încetinește procesul. În cazul dat, recomandăm definirea clară a competențelor. APL ar trebui să aibă autonomie deplină asupra monumentelor de importanță locală, cu asistență consultativă, și nu cu drept de refuz din partea autorităților publice centrale.	Termenurile prevăzute la art. 20 pentru procedura de clasare se mențin, având în vedere complexitatea procesului de documentare, expertizare etc. Regimul de protecție provizorie prevăzut la art. 21 nu constituie o interdicție generală de utilizare a bunului și nu blochează activitatea economică, ci are caracter preventiv, fiind aplicabil până la adoptarea unei decizii finale privind clasarea, pentru evitarea unor intervenții care ar putea afecta ireversibil bunul în cauză. Pentru asigurarea proporționalității, proiectul prevede că termenul procedurii de clasare poate fi prelungit o singură dată și doar în baza unui raport justificativ al autorității care a inițiat procedura. Nu se acceptă introducerea aprobării tacite pentru avizele prevăzute la art. 31. Avizul Ministerului Culturii are caracter de act de specialitate și este necesar pentru verificarea compatibilității intervenției propuse cu regimul de protecție, valoarea culturală, autenticitatea și integritatea monumentului istoric. Aprobarea tacită ar putea permite intervenții cu efecte ireversibile asupra patrimoniului cultural imobil, în lipsa unei evaluări de specialitate. În ceea ce privește clasarea monumentelor istorice la nivel local, competența de aprobare rămâne la autoritățile administrației publice locale de nivelul al doilea și la UTA Găgăuzia.
Art. 21 – Art. 22	Art. 21 oferă statut de monument „nou-identificat” oricărui bun intrat în procedură de clasare. Aceasta poate fi folosită ca un instrument de blocaj administrativ împotriva oricărui proiect de dezvoltare	Se acceptă parțial Atragem atenția că norma respectivă este deja prevăzută în legislația în vigoare din domeniul protejării patrimoniului cultural.

	care deranjează anumite grupuri de interese. Pentru a respecta principiul previzibilității din Legea nr. 235/2006, recomandăm ca clasarea de urgență să fie strict condiționată de un raport de expertiză independent, nu doar de un proces-verbal simplificat (art. 22 alin. (3)), pentru a evita abuzurile împotriva proprietarilor privați.	Regimul prevăzut la art. 21 pentru bunurile intrate în procedura de clasare se menține, întrucât are caracter temporar și preventiv, fiind aplicabil doar pe durata procedurii de clasare, în scopul prevenirii demolării, degradării sau mutilării bunurilor imobile care pot avea valoare culturală. Acest regim nu instituie o interdicție generală de utilizare a bunului și nu are ca scop blocarea activității economice, ci asigurarea protecției provizorii până la adoptarea unei decizii finale privind clasarea. Totodată, pentru evitarea interpretărilor abuzive, art. 22 a fost clarificat în sensul că procedura de clasare de urgență poate fi inițiată doar în cazul existenței unui pericol iminent de demolare, degradare sau mutilare, constatat printr-un proces-verbal motivat, întocmit de autoritatea/instituția competentă, cu indicarea elementelor care justifică aplicarea procedurii urgente. Nu se acceptă instituirea obligației de prezentare a unui raport de expertiză independent la etapa inițierii clasării de urgență, deoarece această procedură are caracter excepțional și preventiv, iar condiționarea ei de o expertiză prealabilă ar putea întârzia intervenția autorităților și ar diminua eficiența mecanismului de protecție. Evaluarea completă a valorii culturale a bunului se realizează ulterior, în cadrul procedurii de clasare ordinare, potrivit normelor metodologice aplicabile.
Art. 27 alin. (5) Art. 31 alin. (3)	Normele expuse declară nule de drept autorizațiile de construire emise fără avizul Ministerului Culturii. Această prevedere creează o incertitudine juridică pentru investitori, deoarece un act administrativ emis de	Nu se acceptă Nu se acceptă eliminarea consecinței nulității actelor permissive pentru intervenții la monumente istorice și în zona lor de protecție

	o autoritate publică locală (Primărie) poate fi invalidat retroactiv din cauza unei omisiuni procedurale interne a statului. În cazul dat, se recomandă aplicarea principiului „Ghișeului Unic”, deoarece investitorul nu trebuie să poarte responsabilitatea lipsei avizului Ministerului Culturii, dacă Primăria a emis autorizația fără a consulta Ministerul Culturii.	emise fără avizul Ministerului Culturii sau cu nerespectarea condițiilor stabilite prin acesta, întrucât lipsa avizului afectează legalitatea actului permisiv și poate permite intervenții cu efecte ireversibile asupra patrimoniului cultural imobil. Pentru evitarea incertitudinii juridice, autoritatea emitentă a actului permisiv este obligată să verifice existența avizului Ministerului Culturii înainte de emiterea autorizației. Art. 27 alin. (5) a devenit art. 27 alin. (3)
Art. 30	Norma expusă prevede că, intervențiile în zona de protecție a monumentelor istorice se fac potrivit planului zonei de protecție, iar dacă acest plan lipsește, intervențiile pot fi inițiate doar în baza unui studiu istorico-arhitectural sau istorico-urbanistic. Norma condiționează orice intervenție din zona de protecție de existența unui plan sau, în lipsa acestuia, de elaborarea unui studiu special, fără a diferenția între lucrări importante și lucrări minore, iar agentul economic care deține un imobil în zona de protecție poate fi obligat să suporte costuri și proceduri suplimentare chiar pentru intervenții obișnuite, cum ar fi reparații, amenajări, utilități sau adaptarea spațiului pentru activitate economică. De asemenea, se utilizează sintagme vagi, precum „integritatea percepției vizuale”, „principalele direcții de acces vizual” și „regenerarea mediului istorico-arhitectural”.	Se acceptă parțial Art. 30 a fost ajustat pentru clarificarea aplicării studiului istorico-arhitectural și/sau istorico-urbanistic în absența planului zonei de protecție. Noțiunile „integritatea percepției vizuale”, „principalele direcții de acces vizual” și „regenerarea mediului istorico-arhitectural” se mențin, întrucât reprezintă criterii de specialitate aplicabile în domeniul patrimoniului cultural imobil și urmează a fi concretizate prin planul zonei de protecție sau, după caz, prin studiul istorico-arhitectural/urbanistic, în conformitate cu normele metodologice aprobate de Ministerul Culturii. Totodată, Ministerul Culturii a înaintat propuneri de modificare a Codului urbanismului și construcțiilor, nr. unic 200/MIDR/2026, pentru diferențierea tipurilor de lucrări pentru care este necesar avizul de specialitate.
Art. 31	Norma expusă prevede că, „autorizarea intervențiilor asupra monumentelor istorice și în zona lor de protecție se face de către APL numai după aprobarea documentației de către Consiliul Național al Monumentelor Istorice și obținerea avizului	Se acceptă parțial Art. 31 a fost reformulat pentru clarificarea faptului că avizul Ministerului Culturii reprezintă un act de specialitate prealabil, iar

	Ministerului Culturii”. Astfel, avizul Ministerului Culturii și aprobarea Consiliului Național al Monumentelor Istorice sunt instituite ca etape obligatorii/acte permise pentru obținerea autorizației de construire sau de desființare, deși aceste acte nu sunt incluse în Nomenclatorul actelor permise prevăzut de Legea nr. 160/2011. Legea nominalizată stabilește că, autoritățile pot solicita și elibera agenților economici doar actele permise incluse în Nomenclator, iar prevederile privind actele permise neincluse în acesta se consideră caduce.	certificatul de urbanism pentru proiectare, autorizația de construire și autorizația de desființare rămân acte permise emise de autoritatea administrației publice locale competentă. Mecanismul avizării este prevăzut și de legislația în vigoare, art. 16 alin. (2) din Legea nr. 1530/1993 privind ocrotirea monumentelor stabilind că proiectele de intervenții la monumente și în zonele lor de protecție, examinate pe etape de execuție, sunt aprobate de Ministerul Culturii în baza avizului pozitiv al Consiliului Național al Monumentelor Istorice. Totodată, implicarea Ministerului Culturii este prevăzută expres în legea specială și se încadrează în formula existentă în Nomenclatorul actelor permise, anexa nr. 1 la Legea nr. 160/2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător, pozițiile 45 - 47, respectiv „alte autorități publice, în funcție de obiect și dacă legea prevede expres implicarea acestora”.
Art. 33	Norma de la alin. (4) impune avizarea în două etape separate: schița de proiect și proiectul de execuție. Această dublă avizare și fragmentare a procesului dublează timpul de așteptare și numărul de dosare depuse. Pe când, art. 11 din Legea nr. 235/2006, instituie mecanisme de optimizare a proceselor decizionale. Cu titlu de recomandare, propunem comasarea avizării într-o singură etapă pentru proiectele de complexitate mică și medie. Avizarea schiței ar trebui să fie opțională (la solicitarea solicitantului), iar avizul final să fie acordat pe proiectul de execuție. Norma de la alin. (5) din proiect stabilește explicit că avizarea documentației „nu se supune procedurii	Se acceptă parțial Nu se acceptă comasarea generală a avizării într-o singură etapă, întrucât examinarea documentației în două faze, schiță de proiect și proiect de execuție, este justificată de specificul intervențiilor asupra monumentelor istorice și constituie o practică curentă la nivel internațional. Schița de proiect reprezintă o etapă preliminară, mai simplă, prin care se verifică soluția conceptuală de intervenție și compatibilitatea acesteia cu valoarea culturală, autenticitatea, integritatea și regimul de protecție al monumentului istoric.

	Ghișeului Unic”. Această prevedere este antireformistă și contravine politicii statului în domeniul digitalizării și debirocratizării. Norma impune antreprenorul să interacționeze fizic cu Ministerul Culturii înainte de a merge la autoritatea publică locală, generând riscuri de corupție și întârzieri. Art. 6 alin. (2²) din Legea nr. 160/2011, stipulează că autoritățile sunt obligate să elibereze acte permissive prin ghișeul unic electronic (SIA GEAP). Prin urmare, recomandăm eliminarea acestei excepții. Avizul Ministerului Culturii trebuie să fie o etapă internă, procesată prin sistemul SIA GEAP, unde APL va solicita avizul de la minister fără ca solicitantul să aibă un rol de „curierul” între instituții.	Proiectul de execuție este o etapă tehnică mult mai complexă, care detaliază soluțiile aprobate la nivel conceptual. Prin urmare, examinarea schiței de proiect înainte de elaborarea proiectului de execuție vine în sprijinul proiectantului și al beneficiarului, evitând situația în care este elaborată o documentație tehnică detaliată pe baza unei soluții incompatibile cu regimul de protecție, care ulterior ar trebui refăcută integral sau substanțial. Totodată, cadrul normativ în vigoare, inclusiv Regulamentul privind organizarea și funcționarea Consiliului Național al Monumentelor Istorice, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 116/2025, permite diferențierea modului de examinare a documentației, în funcție de natura și complexitatea intervenției. Cu referire la ghișeul unic, se precizează că documentația se transmite spre examinare prin mijloace electronice, iar interacțiunea ulterioară cu proiectantul are caracter tehnic și profesional, fiind necesară pentru prezentarea și explicarea soluțiilor de intervenție în cadrul Consiliului Național al Monumentelor Istorice. Avizarea Ministerului Culturii precede emiterea actelor permissive de către autoritatea administrației publice locale și nu substituie autorizația de construire sau autorizația de desființare.
Art. 39	Norma stabilește că Inspectoratul Național al Monumentelor exercită atribuții de supraveghere, control și constatare asupra monumentelor istorice, asupra bunurilor situate în zonele de protecție și asupra activităților realizate de persoane fizice și juridice. Însă,	Se acceptă Proiectul a fost completat, la Capitolul XII „Dispoziții finale și tranzitorii” art. 56 alin. (4), cu prevederi privind modificarea anexei la Legea nr. 131/2012 privind controlul de

	potrivit art. 4 alin. (2¹) din Legea nr. 131/2012 privind controlul de stat, dreptul de a iniția și desfășura controlul îl au doar autoritățile și instituțiile publice incluse în anexa la această lege, în limitele stabilite. Inspectoratul Național al Monumentelor nu este inclus în această anexă. Astfel, proiectul instituie o competență de control care nu este corelată cu cadrul general în domeniul controlului de stat asupra activității de întreprinzător. Aceasta poate genera incertitudine juridică pentru agenții economici, riscul efectuării unor controale nelegale sau paralele și aplicarea neuniformă a măsurilor de control. Totodată, atribuțiile Inspectoratului sunt formulate larg, inclusiv dreptul de acces la imobile, solicitarea de documente, emiterea prescripțiilor, sistarea lucrărilor și sesizarea retragerii autorizațiilor, fără claritate asupra limitelor, procedurii, termenii și garanțiile pentru persoanele supuse controlului. Precizăm că, orice control asupra activității de întreprinzător a proprietarului (persoană juridică) se efectuează strict în limita prevederilor Legii nr. 131/2012.	stat asupra activității de întreprinzător, prin includerea Inspectoratului Național al Monumentelor (Agenției Naționale a Monumentelor) în lista organelor de control și stabilirea domeniului de control aferent. Astfel, atribuțiile de supraveghere, control și constatare prevăzute la art. 39 (art. 38) au fost corelate cu cadrul general al controlului de stat, urmând a fi exercitate în limitele domeniului stabilit și cu respectarea procedurilor și garanțiilor prevăzute de Legea nr. 131/2012
Art. 40	Consiliul Național al Monumentelor Istorice (CNMI) are atribuții excesive, dar funcționează ca un organ consultativ fără răspundere juridică directă pentru pierderile economice cauzate de refuzuri neargumentate. Astfel, recomandăm instituirea obligativității ca orice refuz de avizare să fie însoțit de un raport tehnic justificativ detaliat, bazat pe criterii măsurabile, nu pe „aprecieri subiective”.	Se acceptă parțial Nu se consideră necesară completarea art. 40 (art. 39), întrucât mecanismul de motivare a pozițiilor exprimate de membrii Consiliului Național al Monumentelor Istorice este deja reglementat prin Hotărârea Guvernului nr. 116/2025. Potrivit Regulamentului aprobat prin HG nr. 116/2025, membrii Consiliului completează și semnează fișa de vot pentru fiecare subiect examinat, iar fișele de vot se anexează la procesul-verbal al ședinței. Opiniile separate ale membrilor se consemnează în scris în fișa de vot și/sau în

		procesul-verbal al ședinței. Astfel, refuzul sau opinia nefavorabilă nu se întemeiază pe aprecieri nemotivate, ci pe pozițiile individuale consemnate ale membrilor Consiliului, formulate în raport cu criteriile de specialitate aplicabile intervențiilor asupra monumentelor istorice.
Art. 45 alin. (1) lit. (c)	Norma impune obligativitatea încheierii contractelor de asigurare pentru monumentele istorice. Deși este o măsură de protecție, piața asigurărilor din Moldova ar putea să nu aibă produse accesibile sau rezonabile pentru clădiri cu risc seismic sau degradate, transformând această obligație într-o taxă destul de scumpă pentru agenții economici.	Se acceptă parțial Textul art. 45 (art. 44) alin. (1) lit. c) a fost reformulat pentru a evita instituirea unei obligații absolute și nediferențiate de asigurare a tuturor monumentelor istorice, indiferent de starea tehnică, categoria bunului, riscurile aferente sau disponibilitatea produselor de asigurare pe piață. Norma a fost ajustată în sensul instituirii obligației de gestionare a riscurilor, inclusiv prin încheierea, după caz, a contractelor de asigurare pentru riscurile asigurabile, în condițiile legislației privind asigurările. Astfel, obligația va fi aplicată proporțional, în funcție de circumstanțele concrete ale fiecărui monument istoric.
Art. 46	„Obligația de protejare a monumentului istoric” este definită ca un act administrativ individual. Proiectul acordă un termen de 90 de zile pentru emiterea acestuia, însă alin. (4) nu prevede ce se întâmplă dacă statul nu o emite în acest termen. Lipsa acestui act poate bloca vânzarea sau ipotecarea bunului. Se recomandă Aplicarea aprobării tacite. Dacă Inspectoratul nu emite obligația de protejare în termen 90 de zile, proprietarul ar trebui să poată utiliza imobilul conform regimului general de protecție, fără a fi penalizat pentru lipsa documentului în dosarul cadastral. Totodată, dacă eliberarea acestui act (în termen de 90 de zile) devine o condiție prealabilă pentru orice altă activitate	Se acceptă parțial Nu se acceptă aplicarea aprobării tacite, întrucât Obligația de protejare a monumentului istoric nu reprezintă un act permisiv pentru desfășurarea unei activități de întreprinzător, ci un act administrativ individual prin care se individualizează condițiile de utilizare, întreținere și intervenție asupra unui bun imobil care deține deja statut de monument istoric.

	economică (închiriere, vânzare), ea devine un act permisiv ascuns. În acest context, considerăm că aceasta obligație trebuie să fie generată automat de sistemul cadastral, nu să depindă de o procedură administrativă manuală care poate dura luni de zile.	Totodată, art. 46 (art. 45) a fost completat pentru a clarifica faptul că neemiterea sau necomunicarea Obligației de protejare în termenul prevăzut nu suspendă exercitarea dreptului de proprietate, folosință sau dispoziție asupra monumentului istoric și nu împiedică încheierea actelor juridice privind bunul imobil, cu condiția menționării statutului de monument istoric și a respectării regimului general de protecție prevăzut de lege. Propunerea privind generarea automată a Obligației de protejare prin sistemul cadastral nu se acceptă la această etapă, întrucât actul are conținut individualizat și presupune descrierea monumentului, a părților componente și a condițiilor concrete de utilizare, întreținere și intervenție, care nu pot fi generate automatizat, fără documentare de specialitate.
Art. 48	Evaluarea prejudiciului include nu doar dauna fizică, ci și costul reconstituirii integrale. În cazul unei clădiri ruinate, costul reconstituirii poate depăși cu mult valoarea de piață a terenului și a imobilului. Această prevedere poate duce la falimentul proprietarilor de bună-credință care nu au resurse pentru restaurări costisitoare. Astfel, prejudiciul trebuie limitat la valoarea de inventar a bunului sau statul trebuie să preia imobilul prin expropriere dacă proprietarul va demonstra incapacitatea financiară de a-l restaura conform standardelor (evitând astfel „pedeapsa prin restaurare”). Aceasta este cea mai punitivă norma a proiectului de lege, transformând distrugerea patrimoniului într-o obligație financiară ce poate depăși cu mult valoarea de piață a activului.	Se acceptă parțial Textul art. 48 (art. 47) și art. 49 (art. 48) a fost ajustat pentru a clarifica faptul că evaluarea și repararea prejudiciului nu se aplică automat și nediferențiat proprietarului monumentului istoric, ci se determină de la caz la caz, în funcție de natura prejudiciului, starea tehnică, gradul de degradare, intervențiile necesare și caracterul imputabil al acțiunilor sau inacțiunilor care au generat prejudiciul. Nu se acceptă limitarea prejudiciului la valoarea de inventar sau la valoarea de piață a bunului, întrucât monumentele istorice au o valoare culturală, istorică, arhitecturală și identitară care nu se reduce la valoarea economică a terenului sau

		În concluzie, menționăm că proiectul de lege privind monumentele istorice supus avizării este un act normativ important și necesar pentru protecția identității naționale, orientat spre conservare evidență, documentare, întreținere, restaurare și punere în valoare a monumentelor istorice, însă mai multe prevederi acestuia instituie restricții, avize, aprobări și atribuții de control care pot afecta proprietarii (persoane juridice), care nu sunt corelate cu prevederile Legii nr. 160/2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător, Legii nr. 235/2006 cu privire la principiile de bază de reglementare a activității de întreprinzător, precum și Legii nr. 131/2012 privind controlul de stat. În redacția propusă, acesta riscă să creeze un regim de autorizare paralelizat și costisitor pentru mediul de afaceri. Este imperativ ca textul să fie revăzut astfel, încât să simplifice mecanismele administrative pentru a nu bloca dezvoltarea urbană și investițiile private în clădirile istorice.	a construcției. Costurile de restaurare, reconstituire sau remediere se stabilesc individual, în baza actului de constatare, a evaluării prejudiciului cauzat și a documentației de proiect elaborate în condițiile legii. Totodată, textul a fost clarificat în sensul că repararea prejudiciului se pune în sarcina persoanelor cărora le este imputabilă producerea acestuia, inclusiv proprietarului, gestionarului sau titularului altor drepturi reale doar în cazul în care prejudiciul a fost cauzat prin acțiunile sau inacțiunile acestuia, inclusiv prin neexecutarea obligațiilor legale de întreținere și protejare. Propunerea privind preluarea automată a imobilului de către stat prin expropriere în cazul incapacității financiare a proprietarului nu se acceptă, întrucât exproprierea constituie o măsură distinctă, excepțională, aplicabilă numai în condițiile legislației privind exproprierea pentru cauză de utilitate publică.
Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale al Republicii Moldova Aviz nr. 12-2558 din 12.05.2026	Art. 5	La art. 5, este necesară argumentarea și definirea noțiunii de „localitate istorică” prin prisma cadrului legal aplicabil, inclusiv sub aspectul existenței și atribuirii unui asemenea statut în Republica Moldova. În acest context, urmează a fi avut în vedere că existența unui centru istoric urban sau rural, ori a unui parcurs istoric al localității nu poate constitui, de sine stătător, temei juridic suficient pentru atribuirea statutului de „localitate istorică”.	Se acceptă
	Art. 8	La art. 8, privind stabilirea hotarelor monumentelor istorice, în contextul prevederilor art. 39 alin. (4) lit. a), b), c), d), e), f) și o) din Codului urbanismului și construcțiilor nr. 434/2023, componenta reglementatoare a planului urbanistic general (PUG)	Se acceptă parțial Art. 8 a fost revizuit. Nu se acceptă stabilirea hotarelor monumentelor istorice exclusiv în cadrul documentațiilor de urbanism și

	conține prevederi care vizează: delimitarea teritoriului intravilan al localității; delimitarea zonei centrale a localității; delimitarea zonelor funcționale; stabilirea și delimitarea zonelor pentru construcții; stabilirea și delimitarea zonelor cu interdicție temporară sau definitivă de construire; regimul de construire, prin stabilirea: aliniamentului stradal; regimului de înălțime; distanței dintre construcții; indicilor urbani (a procentului de ocupare a terenului, coeficientului de utilizare a terenului) și planul de acțiuni privind realizarea obiectivelor planului urbanistic general, prin care sunt reglementate activitățile de urbanism, amenajare a teritoriului, elaborare a documentației de proiect, autorizare a lucrărilor de construcție, precum și intervențiile asupra bunurilor imobile cu valoare de patrimoniu. Reieșind din cele expuse, stabilirea hotarelor monumentelor istorice urmează a fi efectuate doar în contextul elaborării documentațiilor de urbanism și aprobării acestora în conformitate cu cadrul legal, având în vedere că acestea urmează a fi luate în considerare la emiterea actelor permise pentru construcția și reconstrucția obiectivelor atât cu statut de monument istoric cât și din zona de protecție a acestora. Totodată, conform art. 39 alin. (9) lit. g) din Cod, în componența PUG se elaborează studiile de fezabilitate aferente planului urbanistic general, cu luarea în considerare a rezultatelor evaluării patrimoniului natural, monumentelor istorice și siturilor arheologice, monumentelor de for public, precum și a zonelor de protecție ale acestora. Prin urmare, orice delimitare sau stabilire a zonelor de protecție aferente construcțiilor, teritoriilor, zonelor construite protejate sau limitelor intravilanului, inclusiv reflectarea acestora în registrul bunurilor imobile, urmează a fi realizată exclusiv în contextul elaborării și aprobării documentației de urbanism și amenajare a teritoriului, în conformitate cu cadrul normativ aplicabil.	amenajare a teritoriului, întrucât hotarul monumentului reprezintă un element esențial al dosarului de clasare, inventariere și evidență a bunului protejat. Condiționarea stabilirii hotarului de existența sau actualizarea PUG ar putea amâna nejustificat aplicarea regimului de protecție, în special în localitățile în care documentațiile de urbanism nu sunt elaborate sau nu sunt actualizate. Totodată, hotarele monumentelor istorice și zonele lor de protecție urmează a fi reflectate și integrate în documentațiile de urbanism și amenajare a teritoriului pentru a asigura aplicarea unitară la emiterea actelor permise și în procesul de administrare a teritoriului.
--	--	---

	Subsecvent, în vederea asigurării coerenței normative și aplicării uniforme a cadrului legal, se recomandă revizuirea și uniformizarea terminologiei utilizate în proiect cu noțiunile consacrate de Codul urbanismului și construcțiilor nr. 434/2023, în special în partea ce ține de: documentația de urbanism și amenajare a teritoriului; intervențiile asupra construcțiilor existente; zonele construite protejate; regimul de autorizare a lucrărilor de construcție. De asemenea, se recomandă corelarea proiectului cu prevederile legislației conexe din domeniul urbanismului și al construcțiilor Codul urbanismului și construcțiilor nr. 434/2023 și domeniul cadastrului, inclusiv Legea nr. 29/2018 privind delimitarea proprietății publice.	
Art. 29	Suplimentar, cu referire la art. 29 privind intervențiile asupra centrelor istorice urbane și rurale cu statut de monument, urmează a fi avut în vedere prevederile art. 39 din Codul urbanismului și construcțiilor nr. 434/2023, potrivit cărora intervențiile în aceste zone se realizează cu respectarea regimului de protecție a patrimoniului cultural construit și în baza documentației de urbanism și amenajare a teritoriului aprobate conform legii. Subsidiar, urmează a fi avut în vedere că documentația de urbanism se aprobă numai după emiterea avizelor prevăzute la art. 55 și anexa nr. 24 din Codul urbanismului și construcțiilor nr. 434/2023, acestea fiind stabilite prin tema-program elaborată conform prevederilor legale. În acest sens, competențele privind protejarea, coordonarea și avizarea intervențiilor asupra centrelor istorice urbane și rurale cu statut de monument revin autorităților administrației publice competente în domeniul urbanismului și patrimoniului cultural, în condițiile Codului urbanismului și construcțiilor nr. 434/2023 și ale Legii nr. 1530/1993 privind ocrotirea	Se acceptă parțial Art. 29 a fost ajustat prin clarificarea faptului că intervențiile în localitățile istorice se realizează cu respectarea documentațiilor de urbanism și amenajare a teritoriului aprobate conform legii, precum și a regimului de protecție a patrimoniului cultural. Nu se acceptă condiționarea elaborării Planului de referință exclusiv de procedura elaborării PUG, întrucât acesta reprezintă o documentație de specialitate în domeniul patrimoniului cultural, necesară pentru fundamentarea măsurilor de protecție, regenerare și integrare a intervențiilor în cadrul localităților istorice. Totodată, textul a fost clarificat în sensul că Planul de referință nu substituie documentațiile de urbanism, ci fundamentează și se integrează în acestea, la elaborarea, modificarea sau actualizarea lor, în condițiile Codului urbanismului și construcțiilor. Reglementările urbanistice

		monumentelor, având în vedere că documentația de urbanism va fi aprobată doar după emiterea avizelor în conformitate cu art.55 și anexei nr. 24 la Codul urbanismului și construcțiilor nr. 434/2023 și care sunt stabilite în tema-program.	locale se aprobă prin documentațiile de urbanism și amenajare a teritoriului, cu integrarea prevederilor de specialitate privind protejarea patrimoniului cultural.
		Totodată, atragem atenția că deși în proiectul de lege nu este reglementat expres, în Nota de fundamentare se indică despre Agenția de Inspectare a Monumentelor și controlul comun cu INST. Potrivit avizului MIDR la nr. unic 33/MC/2026, s-a propus evaluarea conceptuală a statutului Agenției de Inspectare a Monumentelor sub aspectul exercitării atribuțiilor de control de stat.	Se ia act Proiectul a fost completat, la Capitolul XII „Dispoziții finale și tranzitorii” art. 56 alin. (4), cu prevederi privind modificarea anexei la Legea nr. 131/2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător, prin includerea Inspectoratului Național al Monumentelor în lista organelor de control și stabilirea domeniului de control aferent.
CONSULTARE CU MEDIUL DE AFACERI - ședința din 22.05.26			
	Mediul de afaceri	A fost formulată observația potrivit căreia instituirea dreptului de preemțiune al statului asupra monumentelor istorice ar putea afecta dreptul de proprietate, libera circulație a bunurilor și securitatea juridică a tranzacțiilor, prin instituirea unor condiții suplimentare la înstrăinarea bunurilor imobile cu statut de monument istoric.	Se acceptă parțial Dreptul de preemțiune nu constituie o limitare disproporționată a dreptului de proprietate și nu echivalează cu exproprierea, întrucât nu lipsește proprietarul de dreptul de a dispune de bun. Acesta reprezintă un mecanism juridic de protecție a interesului public, aplicabil doar în cazul în care proprietarul decide să înstrăineze monumentul istoric. Instituirea dreptului de preemțiune urmărește oferirea statului posibilitatea de a interveni în cazurile în care achiziția publică este justificată. Pentru asigurarea previzibilității procedurii, proiectul stabilește termenul în care Ministerul Culturii poate comunica intenția de exercitare a dreptului de preemțiune, precum și efectul neexercitării acestuia. Astfel, mecanismul propus asigură un echilibru între dreptul de proprietate privată

				și interesul public privind protejarea patrimoniului cultural.
			Reprezentanții au exprimat îngrijorări privind instituirea zonelor de protecție ale monumentelor istorice, inclusiv riscul limitării dezvoltării urbane, întârzierii proiectelor investiționale și apariției unor costuri suplimentare pentru proprietari și investitori.	Nu se acceptă Mecanismul instituirii zonei de protecție odată cu înscrierea bunului imobil în registrul de protecție se menține, întrucât reprezintă o măsură legală de protecție preventivă, necesară pentru evitarea unui vid de protecție până la delimitarea exactă a zonei de protecție prin planul elaborat în baza documentării de specialitate și a investigațiilor de teren. Totodată, această soluție nu constituie o reglementare nouă, fiind prevăzută și în cadrul normativ în vigoare, prin Legea nr. 1530/1993 privind ocrotirea monumentelor. Proiectul de lege urmărește actualizarea, clarificarea și corelarea acestui mecanism cu noile instrumente de evidență, avizare, urbanism și protecție a monumentelor istorice. Nu se acceptă eliminarea sau restrângerea acestui mecanism, deoarece lipsa unei zone de protecție instituite de drept ar permite intervenții asupra terenurilor și imobilelor din vecinătatea monumentului înainte de stabilirea reglementărilor detaliate, cu riscul afectării integrității, autenticității și percepției monumentului istoric. Regimul propus nu instituie o interdicție generală de desfășurare a activităților economice și nu blochează investițiile, ci stabilește un mecanism preventiv și proporțional de protejare a monumentelor istorice până la aprobarea documentației speciale privind zona de protecție. Instituirea zonelor de protecție corespunde practicilor europene și internaționale în domeniul

				protejării patrimoniului cultural și obligațiilor asumate de Republica Moldova prin convențiile internaționale la care este parte.
			A fost formulată observația potrivit căreia declararea nulității de drept a autorizațiilor de construire emise fără avizul Ministerului Culturii ar putea crea incertitudine juridică pentru investitori, în special în situația în care autorizația a fost emisă de autoritatea administrației publice locale fără solicitarea sau obținerea avizului respectiv. Totodată, s-a propus aplicarea principiului ghișeului unic, astfel încât beneficiarul/investitorul să nu suporte consecințele omisiunilor procedurale ale autorității emitente.	Se acceptă parțial Observația privind aplicarea principiului ghișeului unic se reține pentru etapa de implementare a mecanismelor procedurale aferente emiterii actelor permissive. Totodată, nu se acceptă eliminarea cerinței privind avizul Ministerului Culturii și nici a consecințelor juridice ale emiterii actelor permissive fără acest aviz sau cu încălcarea condițiilor stabilite prin acesta. Avizul Ministerului Culturii reprezintă o condiție legală specială, necesară pentru protejarea monumentelor istorice și a bunurilor imobile situate în zona lor de protecție. Proiectul de lege nu stabilește modalitatea tehnică de organizare a procedurii administrative de emiterie a actelor permissive și nu exclude aplicarea mecanismelor de ghișeu unic, în măsura în care acestea asigură obținerea avizului de specialitate anterior emiterii autorizației de construire sau de desființare. Nulitatea actelor permissive emise fără avizul Ministerului Culturii nu urmărește sancționarea beneficiarului, ci protejarea interesului public și prevenirea intervențiilor ireversibile asupra monumentelor istorice.
			S-a invocat faptul că aplicarea proiectului de lege ar putea genera blocaje administrative, inclusiv prin proceduri suplimentare de avizare, control și coordonare interinstituțională, existând riscul întârzierii proiectelor de intervenție, al aplicării neuniforme a normelor și al creșterii sarcinilor administrative pentru	Se acceptă parțial Proiectul de lege a fost ajustat în vederea consolidării mecanismelor instituționale de aplicare, prin clarificarea atribuțiilor Ministerului Culturii, Agenției Naționale a

			proprietari, investitori și autoritățile administrației publice locale.	Monumentelor și autorităților administrației publice locale. Agencia Națională a Monumentelor este fortificată ca autoritate administrativă de specialitate, cu atribuții de monitorizare, supraveghere, inspectare, control și constatare, precum și cu atribuții de evidență, documentare și administrare a Sistemului informațional „Inventarul monumentelor”. Aceste mecanisme urmăresc reducerea aplicării neuniforme a legii și creșterea capacității administrative în domeniul protejării monumentelor istorice. Totodată, proiectul reglementează integrarea datelor privind monumentele istorice și zonele lor de protecție în documentațiile de urbanism și amenajare a teritoriului, precum și notarea calității de monument și a amplasării în zona de protecție în registrul bunurilor imobile, în condițiile legislației cadastrale. Prin urmare, procedurile prevăzute de proiect nu au ca scop blocarea inițiativelor investiționale, ci asigurarea unui cadru previzibil, coordonat și fundamentat profesional pentru intervențiile asupra monumentelor istorice și asupra bunurilor imobile situate în zona lor de protecție.
			A fost formulată observația potrivit căreia sintagmele „integritatea percepției”, „principalele direcții de acces vizual”, „regenerarea mediului istorico-arhitectural” și „reglementări specifice”, utilizate la art. 9, ar avea un caracter general și ar putea genera interpretări diferite în procesul de aplicare. Totodată, s-a menționat că utilizarea acestor noțiuni ar putea crea sarcini administrative suplimentare, costuri pentru titularii de	Nu se acceptă Sintagmele indicate reprezintă noțiuni de specialitate utilizate în domeniul protejării patrimoniului cultural imobil, urbanismului și amenajării teritoriului. Acestea sunt necesare pentru evaluarea impactului intervențiilor asupra monumentului istoric, asupra cadrului construit sau natural în care acesta se află și

			drepturi și riscul întârzierii sau blocării unor proiecte investiționale.	asupra relațiilor vizuale relevante pentru perceperea valorii sale culturale. Caracterul tehnic al acestor noțiuni nu echivalează cu lipsa de previzibilitate juridică. Aplicarea lor se realizează prin documentații de specialitate, planul zonei de protecție, documentațiile de urbanism și amenajare a teritoriului, precum și prin normele metodologice aprobate de Ministerul Culturii. Noțiunile respective nu instituie interdicții generale și nu blochează activitatea investițională, ci stabilesc criterii de evaluare a compatibilității intervențiilor cu regimul de protecție al monumentului istoric. Evaluarea de la caz la caz este inerentă domeniului patrimoniului cultural, întrucât monumentele istorice diferă prin amplasament, stare de conservare, context urbanistic și relații vizuale. Prin urmare, menținerea acestor noțiuni este necesară pentru asigurarea unei protecții efective, proporționale și fundamentate profesional a monumentelor istorice și a zonelor lor de protecție.
			S-a propus stabilirea unor criterii tehnice mai clare pentru intervențiile asupra monumentelor istorice și asupra bunurilor imobile situate în zona lor de protecție, astfel încât proprietarii, proiectanții și investitorii să poată anticipa condițiile de avizare și limitele admisibile ale intervențiilor.	Se acceptă parțial Proiectul de lege stabilește cadrul juridic general privind intervențiile asupra monumentelor istorice și asupra bunurilor imobile situate în zona lor de protecție, inclusiv obligația respectării regimului de protecție, a valorii culturale, a autenticității, integrității și contextului istoric al monumentului. Detalierea criteriilor tehnice urmează a fi realizată prin norme metodologice,

				regulamente, planuri ale zonelor de protecție, documentații de urbanism și alte documente de specialitate aprobate în condițiile legii. Soluția este necesară deoarece intervențiile asupra monumentelor istorice nu pot fi reglementate uniform în lege, fiind determinate de starea de conservare, amplasament, caracterul zonei, tipul intervenției și impactul asupra cadrului construit sau natural. Stabilirea tuturor criteriilor tehnice direct în lege ar rigidiza excesiv cadrul normativ și ar limita posibilitatea aplicării unor soluții diferențiate, fundamentate profesional. Totodată, pentru asigurarea previzibilității, proiectul prevede elaborarea normelor metodologice de specialitate și consolidarea rolului documentațiilor de specialitate în procesul de avizare.
EXPERTIZARE				
	Ministerul Finanțelor Aviz nr 07/1-03/90/1039 din 30.06.2026	Art. 51 alin. (1)	la alin. (1) textul „ca mecanism financiar bugetar constituit în cadrul bugetului de stat, prin bugetul Ministerului Culturii, cu respectarea Legii finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr. 181/2014” se exclude;	Se acceptă Modificarea a fost operată. Totodată au fost operate modificări în conformitate cu expertiza MJ
		Art. 51 alin. (4)	alin. (4) de expus în redacția următoare: „() Fondul național este parte componentă a bugetului de stat și se aprobă prin legea anuală a bugetului de stat, în corespundere cu prevederile Legii finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr.181/2014.”.	Se acceptă Modificarea a fost operată. Totodată au fost operate modificări în conformitate cu expertiza MJ, iar conținutul alin. (4) este prezentat în alin. (2)
		Art. 51	de completat articolul cu alineate noi cu următorul cuprins:	Se acceptă Art. 51 a fost completat, propunerile sunt prezentate la alin. (7) și alin. (4)

	„() Propuneri noi de proiecte mari de investiții capitale publice, înaintate spre finanțare din contul Fondului național, se examinează, se evaluează și se selectează conform modului stabilit de Guvern. () Distribuirea anuală a mijloacelor Fondului național se efectuează de către Agenția Națională a Monumentelor.”.	
Art. 5	Totodată, în contextul modificărilor efectuate de autor, înaintăm următoarele propuneri de îmbunătățire: la art.5 noțiunea „programul național de restaurare a monumentelor istorice” de formulat mai detaliat/explicit, întru evitarea precizării lucrărilor ca parte componentă a Programului dat la art.51 alin.(1) lit. c);	Se acceptă Noțiunea de la art. 5 a fost completată pentru a preciza conținutul Programului național de restaurare – pct. 19. Art. 51 alin. (6) lit. c) a fost reformulate. Prevederea privind caracterul de interes public al lucrărilor și neperceperea taxelor pentru certificatul de urbanism și autorizația de construire a fost transferată la art. 31 alin. (9)
Art. 18 alin. (4)	la art.18 alin. (4) de expus în următoarea redacție: „(4) În cazul localităților istorice care fac parte integrantă din Rezervații istorico-culturale sau cultural-naturale, măsurile privind protejarea valorilor istorice, urbanistice și peisajere se realizează de către Rezervația istorico-culturală sau cultural-naturală în coordonare cu autoritățile administrației publice locale.”. Obiecția dată este determinată de faptul că, potrivit redacției art.18 alin. (1) din proiect Rezervația este o instituție publică. Astfel, Rezervația administrează/gestionează toate obiectele ce fac parte a sitului respectiv, și este responsabilă pentru realizarea măsurilor necesare de protejare. Mai mult, potrivit art.50, autoritățile administrației publice locale, inclusiv UTA Găgăuzia, asigură, în limitele bugetelor aprobate, finanțarea măsurilor de protejare a monumentelor istorice aflate în proprietatea, administrarea sau gestionarea acestora.	Se acceptă Modificarea a fost operată

Art. 51 alin. (1) lit. c)	la art. 51 alin.(1) lit. c) de exclus textul „inclusiv acoperirea costurilor lucrărilor de proiectare, expertizare, conservare, consolidare, restaurare, reabilitare sau reparare a monumentelor istorice ori a părților lor componente incluse în Program”, care nu a fost inclus la avizare anterioară, precum și ținând cont de obiecția expusă la art.5.	Se acceptă Art. 51 alin. (6) lit. c) a fost reformulat. Prevederea privind caracterul de interes public al lucrărilor și neperceperea taxelor pentru certificatul de urbanism și autorizația de construire a fost transferată la art. 31 alin. (9)
Art. 56 alin. (1)	la art.56: la alin.(1) de prevăzut data intrării în vigoare la 1 ianuarie 2028	Se acceptă parțial Propunerea privind intrarea în vigoare a întregii legi la data de 1 ianuarie 2028 nu a fost acceptată integral, întrucât ar amâna aplicarea unor norme care nu generează impact bugetar direct și care sunt necesare pentru consolidarea cadrului juridic și instituțional în domeniul protejării monumentelor istorice.
Art. 56 alin. (2)	alin. (2) de expus în redacția următoare: „La data intrării în vigoare a prezentei legi la articolul 6 alineatul (1) din Legea nr. 12/2024 privind Fondul național al culturii (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2024, nr. 70–72, art. 96), cu modificările ulterioare, literele g)–i) se abrogă.”, ținând cont că o hotărâre a Guvernului nu poate depăși limitele competenței instituite printr-un act normativ de nivel superior, și anume Legea nr. 12/2024.	Se acceptă Modificarea a fost operată. Totodată, urmare a expertizei MJ, a devenit alin. (5)
Art. 57 alin. (2) lit. a) și lit. e)	La art.56 alin.(2) conținutul lit. a) și lit. e) se dublează și urmează a fi comasat.	Se acceptă parțial La art. 57 alin. (2), lit. a) și lit. d), care reglementau obligații similare privind revizuirea și aducerea actelor normative ale Guvernului în concordanță cu prevederile prezentei legi, au fost comasate. Totodată textul lit. e), referitoare la aprobarea actelor normative noi necesare pentru aplicarea legii, a fost menținut, având un obiect de

				reglementare diferit. Totodată acestea au fost transferate la art. 56 alin. (4)
		Nota de fundamentare	Suplimentar, reiterăm necesitatea aducerii în concordanță compartimentului 4.2 din Nota de fundamentare în conformitate cu cerințele stabilite prin Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr.181/2014 și Metodologia de analiză a impactului de reglementare, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr.574/2024. În concluzie, Ministerul Finanțelor insistă asupra luării în considerare a observațiilor și propunerilor formulate.	Se ia act
	Centrul Național Anticorupție Expertiza nr. 06/2/11973 din 02.07.2026	III. Analiza detaliată a factorilor de risc și a riscurilor de corupție Art. 38 alin. (7) Art. 38 alin. (8) Art. 44 alin. (1) lit. g)	Articolul 38. Agenția Națională a Monumentelor [...] (7) Agenția are dreptul, în condițiile legii, de acces la monumentele istorice, monumentele de for public, inclusiv la bunurile imobile situate în zonele de protecție ale acestora și la bunurile imobile aflate în cadrul ansamblurilor, siturilor istorice, rezervațiilor istorico-culturale, rezervațiilor cultural-naturale, localităților istorice și în zona lor de protecție, [...]. (8) În exercitarea atribuțiilor sale, Agenția poate solicita informații și documente de la autorități publice, persoane fizice și juridice, în condițiile legii. Persoanele solicitate au obligația de a furniza informațiile și documentele relevante în termenul stabilit de Agenție, care nu poate fi mai mic de 15 zile calendaristice, cu excepția cazurilor urgente justificate. Articolul 44. Obligațiile proprietarilor și titularilor dreptului de administrare a monumentelor istorice (1) În scopul protejării monumentelor istorice, proprietarii, titularii dreptului de administrare sau ai altor drepturi reale asupra acestora au următoarele obligații: [...] g) să asigure elaborarea documentațiilor de intervenție și executarea lucrărilor de conservare, consolidare, restaurare sau reabilitare exclusiv de către persoane fizice sau juridice atestate în domeniu, în condițiile legii, și să includă în contractele încheiate	Se acceptă parțial Art. 38 a fost revizuit prin completarea prevederilor privind exercitarea dreptului de acces al Agenției. Textul stabilește elementele esențiale ale procedurii, inclusiv notificarea prealabilă, termenul și conținutul notificării, excepția pentru cazurile urgente, respectarea dreptului de proprietate și a inviolabilității domiciliului, precum și consecințele refuzului nejustificat de a permite accesul. Totodată, prevederile privind solicitarea informațiilor și documentelor au fost completate prin indicarea formei scrise a solicitării, a categoriilor de informații relevante, a termenului de prezentare, a obligației de motivare a refuzului și a posibilității de contestare în condițiile Codului administrativ. Art. 44 alin. (1) lit. g) a fost corelat cu art. 32, fiind precizat că documentațiile de intervenție și lucrările asupra monumentelor istorice se realizează de persoane atestate de Ministerul Culturii în domeniul protejării monumentelor istorice, potrivit Regulamentului de atestare aprobat de Guvern. Detaliile privind

		condițiile și termenele prevăzute în avizele de specialitate; [...]. Obiecții: Proiectul utilizează în mai multe dispoziții sintagma generică „în condițiile legii”, fără a indica actul normativ concret la care se face trimitere și fără a reglementa elementele esențiale necesare exercitării competențelor sau executării obligațiilor instituite. Astfel, art. 38 alin. (7) prevede că Agenția Națională a Monumentelor are dreptul de acces la monumente istorice și la bunurile situate în zonele de protecție „în condițiile legii”, fără a preciza procedura de exercitare a acestui drept, condițiile în care accesul poate fi refuzat, modalitatea de autorizare a accesului, obligația de notificare prealabilă sau garanțiile procedurale acordate proprietarilor și deținătorilor bunurilor. Deși textul face referire la respectarea dreptului de proprietate și a inviolabilității domiciliului, aceste garanții sunt formulate generic și nu înlocuiesc reglementarea unei proceduri clare. În mod similar, art. 38 alin. (8) stabilește că Agenția poate solicita informații și documente de la autorități, persoane fizice și juridice „în condițiile legii”, însă nu indică actul normativ aplicabil și nici nu delimitează categoria informațiilor ce pot fi solicitate, condițiile refuzului motivat, modalitatea de contestare a solicitării sau consecințele juridice ale neexecutării acesteia. În lipsa unor reguli clare, întinderea competenței Agenției rămâne susceptibilă unor interpretări diferite. De asemenea, art. 44 alin. (1) lit. g) obligă proprietarii să contracteze exclusiv persoane fizice sau juridice atestate pentru elaborarea documentațiilor și executarea lucrărilor, „în condițiile legii”, fără ca proiectul să indice actul normativ care reglementează atestarea și fără a stabili criteriile minime, procedura, autoritatea competentă, drepturile solicitanților sau mecanismele de contestare a refuzului ori retragerii atestării. În	criteriile, procedura de atestare, suspendare, retragere și contestare urmează a fi reglementate în actul normativ subsecvent, cu respectarea Codului administrativ și a principiului proporționalității.
--	--	--	--

		contextul în care proiectul instituie doar Registrul specialiștilor și competența Ministerului de a emite certificate de atestare (art. 37 lit. 1), iar Agenția organizează procesul de atestare (art. 38 alin. (5) lit. i)), lipsa unei reglementări clare poate crea premise pentru aplicarea neuniformă a procedurii și restrângerea discreționară a accesului la activitatea profesională. Din perspectiva tehnicii legislative și a principiului securității juridice, utilizarea sintagmei „în condițiile legii”, fără indicarea expresă a actului normativ incident sau fără reglementarea elementelor esențiale ale procedurii, este de natură să genereze incertitudine juridică și riscuri de aplicare neuniformă, prin lărgirea excesivă a marjei de apreciere a autorităților competente. Prin comparație, proiectul utilizează și trimiteri normative determinate, precum „în condițiile legislației privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător” (art. 38 alin. (1) și alin. (7)) sau „cu respectarea legislației privind finanțele publice și responsabilitatea bugetar-fiscală” (art. 49 alin. (2)). Aceste formulări sunt precise deoarece permit identificarea cadrului normativ aplicabil și limitează posibilitatea interpretărilor arbitrare. Recomandări: Se recomandă revizuirea art. 38 alin. (7), art. 38 alin. (8) și art. 44 alin. (1) lit. g) prin înlocuirea sintagmei generale „în condițiile legii” cu trimiteri exprese la actele normative aplicabile sau, după caz, prin completarea proiectului cu reglementarea elementelor esențiale ale procedurilor aplicabile.	
	Art. 39 alin. 11	Articolul 39 alin. (11) prevede că membrii Consiliului „au obligația de a declara și de a evita situațiile de conflict de interese în procesul de examinare a documentațiilor, în condițiile legii”. Norma are un caracter declarativ și nu reglementează modalitatea	Se acceptă parțial Art. 39 alin. (11) a fost revizuit prin precizarea obligației membrilor Consiliului de a declara conflictul de interese real și de a se abține de la examinarea, dezbateră și

	concretă de aplicare a obligației respective în activitatea Consiliului. Or, art. 12 din Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale instituie un regim juridic detaliat al conflictelor de interese. Astfel, potrivit art. 12 alin. (3), „Conflictul de interese real apare în cazul în care subiectul declarării este chemat să rezolve o cerere/un demers, să emită un act administrativ, să încheie direct sau prin intermediul unei persoane terțe un act juridic, să ia o decizie sau să participe la luarea unei decizii în care are interese personale sau care vizează persoane ce îi sînt apropiate, persoanele fizice și juridice cu care are relații cu caracter patrimonial și care influențează sau pot influența exercitarea imparțială și obiectivă a mandatului, a funcției publice sau de demnitate publică”. În asemenea situații, art. 12 alin. (4) instituie două obligații imperative: informarea organului competent despre conflictul de interese și neparticiparea la luarea deciziei până la soluționarea conflictului de interese. Mai mult, pentru organele colegiale, legiuitorul a instituit o regulă specială. Art. 12 alin. (5¹) prevede expres că membrul organului colegial aflat într-un conflict de interese real informează organul colegial despre natura conflictului și nu participă la luarea deciziei. Totodată, art. 12 alin. (6) impune înregistrarea declarației privind conflictul de interese în Registrul declarațiilor privind conflictele de interese, iar art. 12 alin. (10) califică drept conflict de interese consumat participarea la adoptarea unei decizii cu încălcarea obligației de abținere. Prin comparație, proiectul nu prevede obligația expresă de neparticipare la examinarea și votarea	votarea subiectului vizat, cu consemnarea declarației și a abținerii în procesul-verbal al ședinței. Totodată, s-a făcut trimitere expresă la Legea nr. 133/2016 și la regulamentul de organizare și funcționare a Consiliului. Hotărârea Guvernului nr. 116/2025 prevede deja norme procedurale privind conflictul de interese în activitatea Consiliului, inclusiv cazurile de conflict, obligația de abținere, consemnarea în procesul-verbal, examinarea cererilor privind conflictul de interese și consecințele participării unui membru aflat în conflict de interese la adoptarea deciziei Consiliului. Prin urmare, detalierea procedurii urmează să fie menținută la nivelul regulamentului prevăzut la art. 39 alin. (2).
--	--	---

documentației, procedura de declarare a conflictului de interese în cadrul ședinței Consiliului, consemnarea conflictului de interese în procesul-verbal sau într-un registru special, procedura aplicabilă în cazul în care membrul refuză să se abțină și nici efectele juridice ale participării la adoptarea avizului cu încălcarea obligației de abținere.

Această omisiune este relevantă deoarece, potrivit art. 39 alin. (8), Consiliul examinează documentații privind intervenții asupra monumentelor istorice, proiecte urbanistice și proiecte de restaurare elaborate de arhitecți, proiectanți și restauratori care provin din același mediu profesional din care sunt desemnați membrii Consiliului. În practică, pot exista situații în care un membru este autorul proiectului supus examinării, este asociat sau angajat al persoanei juridice care l-a elaborat ori are interese patrimoniale directe în proiect.

Deși art. 39 alin. (11) face trimitere la sintagma „în condițiile legii”, aceasta nu poate substitui reglementarea unor reguli procedurale specifice funcționării Consiliului. Legea nr. 133/2016 stabilește obligațiile generale aplicabile membrilor organelor colegiale, inclusiv obligația de informare și de neparticipare la luarea deciziei, însă nu reglementează modul concret de aplicare a acestor obligații în cadrul ședințelor Consiliului, procedura de consemnare a declarației în actele ședinței, modalitatea de soluționare a situațiilor în care existența conflictului este contestată sau membrul refuză să se abțină, precum și alte reguli procedurale specifice funcționării Consiliului.

În lipsa unor norme procedurale care să particularizeze, pentru activitatea Consiliului, mecanismul prevăzut la art. 12 alin. (4), alin. (5¹), alin. (6) și alin. (10) din Legea

	nr. 133/2016, proiectul nu oferă garanții suficiente pentru asigurarea imparțialității procesului decizional. Această lacună normativă poate genera incertitudini privind modul de declarare și soluționare a conflictelor de interese și poate conduce la participarea, la examinarea și adoptarea avizelor a unor membri aflați în conflict de interese, cu afectarea imparțialității procesului decizional și cu riscul contestării legalității avizelor emise. Recomandări: Se recomandă completarea art. 39 cu norme procedurale privind gestionarea situațiilor de conflict de interese în cadrul activității Consiliului, inclusiv în ceea ce privește declararea conflictului de interese, abținerea de la participarea la examinarea și adoptarea avizelor, precum și consecințele nerespectării acestor obligații.	
Art. 38 alin. (6) lit. e) corelat cu Art. 37 alin. (4) lit. l)	Articolul 38. Agenția Națională a Monumentelor [...] (6) Agenția exercită următoarele atribuții de supraveghere, control și constatare: [...] e) emite prescripții și sesizează autoritățile competente în vederea suspendării dreptului de desfășurare a activităților de proiectare și executare a lucrărilor de intervenție, precum și înaintează Ministerului Culturii propuneri privind suspendarea sau retragerea atestării specialiștilor, în cazul constatării nerespectării prevederilor legale; [...]" Articolul 37. Ministerul Culturii [...] (4) În domeniul protejării monumentelor istorice, Ministerul Culturii are următoarele atribuții: [...] l) instituie Registrul specialiștilor în domeniul protejării monumentelor istorice (pe domenii de activitate) și emite certificate de atestare pentru acești specialiști; [...]. Obiecții:	Se acceptă parțial Art. 37 alin. (4) a fost revizuit prin clarificarea competenței Ministerului Culturii în domeniul atestării specialiștilor, fiind precizat că acesta ține Registrul specialiștilor atestați, emite certificatele de atestare și decide, după caz, suspendarea sau retragerea atestării. Totodată, art. 38 a fost corelat cu competența Ministerului Culturii, fiind precizat că Agenția înaintează Ministerului propuneri motivate privind suspendarea sau retragerea atestării, în baza constatărilor efectuate în exercitarea atribuțiilor sale de supraveghere, control și constatare. Reglementarea detaliată a criteriilor, termenelor, procedurii de examinare, dreptului la audiere, prezentării probelor, motivării deciziei, suspendării și retragerii atestării, precum și a căilor de contestare va fi

	Din analiza art. 38 alin. (6) lit. e) rezultă că Agenția Națională a Monumentelor are un rol exclusiv de inițiere în materia suspendării sau retragerii atestării specialiștilor, prin emiterea de prescripții și sesizarea autorităților competente, precum și prin înaintarea de propuneri către Ministerul Culturii. Totuși, norma nu stabilește în mod expres autoritatea publică competentă pentru adoptarea deciziei finale de suspendare sau retragere a atestării, ceea ce generează incertitudine cu privire la lanțul decizional și la responsabilitatea administrativă efectivă. În același timp, proiectul nu reglementează elementele esențiale ale procedurii administrative aplicabile unei măsuri cu efecte juridice semnificative asupra dreptului de exercitare a unei activități profesionale reglementate, respectiv: criteriile obiective și exhaustive care pot justifica suspendarea sau retragerea atestării, standardele de probă și condițiile de constatare a încălcărilor, procedura de examinare a cazului, termenele de soluționare, precum și condițiile de proporționalitate a măsurii în raport cu gravitatea faptei imputate. De asemenea, lipsesc garanțiile procedurale esențiale pentru persoana vizată, inclusiv dreptul expres la audiere, dreptul de a prezenta probe și argumente în apărare, obligația de motivare detaliată a deciziei administrative și stabilirea unor căi efective de contestare, inclusiv suspendarea efectelor actului administrativ pe durata examinării contestației, după caz. Corelativ, art. 37 alin. (4) lit. 1) stabilește competența Ministerului Culturii de a institui Registrul specialiștilor și de a emite certificate de atestare, ceea ce ar putea sugera că Ministerul ar avea rolul de	realizată prin Regulamentul de atestare aprobat de Guvern, cu respectarea Codului administrativ și a principiului proporționalității.
--	---	--

autoritate decizională în materia atestării și, implicit, a suspendării sau retragerii acesteia. Totuși, această ipoteză nu este confirmată expres de norma analizată, ceea ce accentuează lipsa de coerență internă a mecanismului instituțional. Această neclaritate generează un vid procedural normativ, în condițiile în care suspendarea sau retragerea atestării reprezintă o măsură cu impact direct asupra dreptului de exercitare a profesiei și asupra accesului la piața serviciilor de proiectare și executare a lucrărilor de intervenție asupra monumentelor istorice.

Prin urmare, lipsa unei proceduri administrative clare și complete, precum și lipsa delimitării explicite a competențelor decizionale, sunt de natură să genereze riscuri de aplicare neuniformă a normei, discreție administrativă extinsă și posibilitatea unor intervenții selective în raport cu specialiștii atestați. În plus, în absența unor criterii legale clare și a unor garanții procedurale efective, mecanismul de suspendare sau retragere a atestării poate deveni vulnerabil la utilizare discreționară, inclusiv ca instrument indirect de influențare a activității profesionale sau de restrângere a accesului pe piață, cu potențial impact asupra concurenței în domeniul intervențiilor asupra patrimoniului cultural.

Recomandări:

Se recomandă completarea proiectului de lege cu reglementări exprese privind procedura de suspendare și retragere a atestării specialiștilor, inclusiv stabilirea clară a autorității competente, a condițiilor de aplicare a măsurii, a garanțiilor procedurale și a căilor de contestare, în vederea asigurării securității juridice, previzibilității normei și respectării principiului proporționalității.

		IV. Concluzia expertizei Proiectul de lege privind protejarea monumentelor istorice (număr unic 363/MC/2026) a fost elaborat în scopul consolidării cadrului normativ în domeniul protejării patrimoniului cultural imobil al Republicii Moldova, prin reglementarea unitară a mecanismelor de evidență, protecție, conservare, restaurare și valorificare a monumentelor istorice, precum și prin întărirea rolului instituțiilor publice responsabile de administrarea și controlul acestui domeniu. În urma analizei proiectul, se constată că, în ansamblu, acesta instituie un cadru normativ complex și relevant pentru domeniul vizat, însă anumite intervenții legislative sunt formulate la un nivel ridicat de generalitate, cu utilizarea frecventă a trimiterilor de tip „în condițiile legii” și a unor enunțuri cu caracter declarativ, fără dezvoltarea suficientă a mecanismelor procedurale de implementare. Analiza detaliată evidențiază existența unor deficiențe de tehnică legislativă și a unor lacune normative care pot afecta claritatea, previzibilitatea și aplicarea uniformă a prevederilor proiectului, în special în ceea ce privește delimitarea competențelor autorităților publice, reglementarea procedurilor administrative și stabilirea garanțiilor procedurale pentru persoanele vizate de actele administrative. Implementarea prevederilor propuse, poate contribui la realizarea interesului public vizat de proiect, fapt care nu este detrimentul interesului public general (în sensul prevăzut de prevederile Legii integrității nr.82 din 25 mai 2017), în condițiile respectării recomandărilor potrivit capitolului III al prezentului raport de expertiză.	Se ia act Observațiile formulate de CNA privind claritatea normelor, utilizarea sintagmei „în condițiile legii”, delimitarea competențelor autorităților publice, reglementarea procedurilor administrative și instituirea garanțiilor procedurale au fost examinate în cadrul obiecțiilor punctuale. În urma examinării, proiectul a fost revizuit prin clarificarea atribuțiilor Ministerului Culturii și ale Agenției Naționale a Monumentelor, completarea procedurilor privind accesul, solicitarea informațiilor și documentelor, precum și corelarea mecanismului de atestare a specialiștilor cu Regulamentul de atestare aprobat de Guvern și cu prevederile Codului administrativ. Recomandările CNA au fost valorificate în măsura în care țin de nivelul de reglementare al legii, iar aspectele tehnice și procedurale detaliate urmează a fi dezvoltate prin actele normative subsecvente prevăzute de proiect.
Ministerul Justiției	Art. 3	La art. 3, se impune revizuirea formulării obiectivelor, astfel încât acestea să fie exprimate într-o manieră	Se acceptă

Expertiza nr. 04/1/ - 7644 din 09.07.2026			unitară și coerentă. Or, se constată că unele obiective indică în mod concret rezultatul urmărit de reglementare, precum asigurarea cadrului normativ necesar, stabilirea obligațiilor și responsabilităților sau crearea unui sistem de finanțare, iar altele utilizează noțiuni generale. Cu titlu de exemplu, obiectivul prevăzut la lit. a) este formulat prin utilizarea noțiunii de „eficientizare”, fără a indica în mod suficient de clar rezultatul concret urmărit prin intervenția normativă. În vederea asigurării unei mai bune clarități și precizii a normei, se recomandă reexaminarea și uniformizarea modului de formulare a obiectivelor legii. Totodată, la art. 3 urmează a fi reexaminată partea introductivă, prin completarea acesteia cu un text care să asigure legătura logică și gramaticală cu enumerarea obiectivelor legii. Or, în forma actuală, dispoziția apare incompletă din punct de vedere redacțional și nu asigură continuitatea logică a dispoziției normative.	Art. 3 a fost revizuit prin completarea părții introductive și reformularea obiectivelor într-o manieră unitară, clară și coerentă, astfel încât acestea să indice rezultatele normative urmărite de proiect
		Art. 4	La art. 4, se consideră necesară reexaminarea modului de redactare a enumerării principiilor, întrucât partea introductivă a normei stabilește deja că protejarea monumentelor istorice se bazează pe anumite principii generale. În acest context, repetarea termenului „principiul” la fiecare element al enumerării este de prisos. Astfel, pentru asigurarea unei redactări concise, unitare și conforme regulilor de tehnică legislativă, urmează a fi indicată expres denumirea fiecărui principiu, fără repetarea termenului „Principiul”. Totodată, elementele enumerate sau normele subsecvete după două puncte urmează a fi redactate, de regulă, cu literă mică.	Se acceptă Art. 4 a fost revizuit sub aspect redacțional, prin excluderea repetării termenului „Principiul”
		Art. 5 Art. 13	La noțiunea „Program național de inventariere a monumentelor istorice” urmează a fi exprimată complet denumirea Registrului național în care vor fi înscrise monumentele istorice. Aceeași observație este valabilă și pentru art. 13.	Se acceptă La art. 5, noțiunea „programul național de inventariere a monumentelor istorice” a fost revizuită prin indicarea denumirii complete „Registrul național al monumentelor

			Marcajul urmează a fi revizuit, astfel încât noțiunile să fie numerotate, întrucât liniuțele pot fi utilizate doar ca marcaje subordonate, care trebuie să rezulte dintr-o marcă anterioară.	istorice”. Aceeași corelare a fost operată la art. 13. Totodată, marcajul noțiunilor de la art. 5 a fost revizuit, prin numerotarea acestora, în vederea asigurării conformității cu regulile generale de structurare a textului normativ prevăzute de Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative.
		Art. 6 alin. (2)	La art. 6, se recomandă reexaminarea normei de la alin. (2), întrucât nu este pe deplin clară relația dintre cele două teze ale normei. În acest sens, pentru asigurarea clarității și fluenței reglementării, textul urmează a fi reformulat prin integrarea celor două enunțuri într-o singură normă, după cum urmează: „Statutul de monument istoric poate fi atribuit bunurilor imobile păstrate integral, parțial (fragmentar) sau în stare de ruină, valoarea acestora ca mărturii ale istoriei prevalând asupra caracteristicilor lor estetice, funcționale și materiale.”.	Se acceptă parțial Art. 6 alin. (2) a fost reformulat prin integrarea celor două teze într-o singură normă, în vederea asigurării clarității și fluenței textului. Totodată, formularea a fost ajustată pentru a păstra relevanța valorii de mărturie istorică și culturală a bunului imobil, fără a diminua importanța caracteristicilor materiale ale monumentului pentru evaluarea autenticității și integrității acestuia.
		Art. 7 Art. 8 alin. (2)	Ar fi oportună reexaminarea prevederilor art. 7 și art. 8 alin. (2) sub aspectul corelării acestora. Or, dacă terenul și stratul cultural-arheologic constituie elemente componente ale monumentului istoric, nu este clar de ce acestea nu sunt avute în vedere în mod expres la stabilirea hotarelor monumentului, potrivit art. 8 alin. (2).	Se acceptă Art. 8 alin. (2) și alin. (3) au fost revizuite în vederea corelării cu art. 7, prin includerea expresă, la stabilirea hotarelor monumentelor istorice, a terenului legat istoric și/sau funcțional de componenta construită ori verde, precum și, după caz, a datelor privind stratul cultural-arheologic. Totodată, la alin. (2) a fost menținut reperul privind limitele cunoscute la momentul înscrierii bunului în Registrul național al monumentelor istorice ori în registrele locale, iar alin. (3) a fost completat pentru a permite stabilirea traseului exact al hotarelor în baza documentării istorice, cadastrale, arheologice și de specialitate relevante.

		Art. 8	Se recomandă reexaminarea prevederilor art. 8, întrucât criteriile de stabilire a hotarelor monumentelor istorice nu sunt suficient de precise și clar determinate. În acest sens, se impune ca reglementarea să utilizeze, pe cât posibil, criterii concrete, obiective, mai clare și mai bine determinate din punct de vedere tehnico-normativ, astfel încât stabilirea hotarelor monumentelor istorice să se bazeze pe repere precise, care să asigure o aplicare uniformă și să reducă marja de apreciere	Se acceptă parțial Art. 8 a fost revizuit prin precizarea reperelor și surselor documentare utilizate la stabilirea hotarelor monumentelor istorice, inclusiv planurile actuale și istorice, materialele de arhivă, datele cadastrale și topografice disponibile, investigațiile arheologice, istorico-documentare și istorico-arhitecturale, limitele parcelor istorice, limitele cadastrale actuale, împrejuririle, elementele construite, spațiile verzi, căile de acces istorice și alte repere naturale sau antropice identificabile. Totodată, nu se consideră oportună limitarea stabilirii hotarelor exclusiv la criterii cadastrale sau geometrice, întrucât, în domeniul protejării monumentelor istorice, hotarul trebuie determinat prin raportare la valoarea istorică, arhitecturală, arheologică, urbanistică sau cultural-naturală a bunului, precum și la necesitatea asigurării integrității acestuia. Elementele tehnice detaliate urmează să fie dezvoltate în documentațiile de specialitate și în actele normative subsecvente.
		Art. 8 alin. (5)	Nu este suficient de clară semnificația noțiunii „registru de protecție”, utilizată la art. 8 alin. (5), întrucât proiectul nu conține reglementări privind instituirea, administrarea sau gestionarea unui asemenea registru. Se impune revizuirea noțiunii și a rolului acesteia în cadrul mecanismului de protecție reglementat de proiect.	Se acceptă Art. 8 alin. (5) a fost revizuit prin substituirea sintagmei „registru de protecție” cu trimiterea expresă la „Registrul național al monumentelor istorice ori registrele locale”, în vederea utilizării unei terminologii corelate cu mecanismul de evidență reglementat de proiect
		Art. 9 alin. (4) Art. 9 alin. (6)	La art. 9 alin. (4) se constată că sintagma „se stabilesc reglementări specifice” este improprie din punct de vedere normativ, întrucât reglementările avute în vedere se concretizează, de fapt, prin prevederi incluse în	Se acceptă Art. 9 a fost revizuit în vederea uniformizării terminologiei și clarificării mecanismului de instituire și aplicare a regimului zonelor de

			documentațiile de urbanism și amenajare a teritoriului. În legătură cu obiecția de mai sus, urmează a fi reexamineate și celelalte dispoziții ale art. 9, în vederea asigurării unei terminologii unitare și al mecanismului de instituire și aplicare a reglementărilor privind zonele de protecție. La alin. (6), se va substitui sintagma „se evidențiază” cu „se înscriu”, întrucât prima nu este specifică limbajului juridic	protecție. Sintagma „se stabilesc reglementări specifice” a fost substituită cu o formulare referitoare la condițiile și restricțiile specifice privind amenajarea teritoriului, intervențiile asupra imobilelor existente și inserția construcțiilor noi, stabilite prin planul zonei de protecție și integrate în documentațiile de urbanism și amenajare a teritoriului. Totodată, la alin. (6) și alin. (8), sintagma „se evidențiază” a fost substituită cu „se înscriu”, iar la alin. (3) a fost înlocuită trimiterea la „registru de protecție” cu trimiterea expresă la Registrul național al monumentelor istorice ori la registrele locale.
		Art. 10	La art. 10, după prima teză a alin. (1) urmează o dispoziție normativă distinctă, din alineat, care nu este delimitată și numerotată corespunzător. În vederea asigurării unei structuri clare și a respectării exigențelor de sistematizare a normei, se recomandă separarea acestor reglementări în alineate distincte. Totodată, se constată că textul care urmează imediat după alin. (1) referitor strategiile și programele de stat au un caracter redundant în raport cu alin. (1), care consacră deja integrarea protejării monumentelor istorice în strategiile de dezvoltare durabilă la nivel național și local. În acest context, se propune eliminarea dispozițiilor respective. În opinia noastră, se impune reexaminarea oportunității menținerii art. 10, întrucât detalierea expresă a strategiilor și programelor de stat nu este caracteristică unui act normativ de nivelul legii, acestea ținând de domeniul politicilor publice și al competențelor executive ale autorităților, iar elaborarea și aprobarea documentelor de politici publice rezultă din capit. V și VI privind competențele autorităților administrației publice. În acest sens, prevederile au un caracter declarativ și nu adaugă elemente normative proprii, motiv pentru care se recomandă eliminarea acestora.	Se acceptă parțial Art. 10 a fost revizuit prin eliminarea dispozițiilor cu caracter declarativ și redundant privind aprobarea și implementarea strategiilor și programelor de stat, precum și prin sistematizarea prevederilor în alineate distincte. Totodată, nu se acceptă eliminarea integrală a articolului, întrucât acesta stabilește obligația-cadru de integrare a protejării monumentelor istorice în documentele de politici publice și în documentațiile de amenajare a teritoriului și de urbanism, necesară pentru corelarea regimului de protecție a monumentelor istorice cu procesul de planificare teritorială. Prevederea privind includerea bunurilor de patrimoniu cultural imobil și a zonelor lor de protecție în documentațiile de planificare a fost reformulată, prin referire la utilizarea datelor privind monumentele istorice, hotarele acestora și zonele lor de protecție la elaborarea, modificarea și actualizarea

			Cât privește includerea bunurilor de patrimoniu cultural imobil și a zonelor lor de protecție în planurile de amenajare a teritoriului național, ale unităților administrativ-teritoriale și ale unității teritoriale autonome Găgăuzia, precum și în planurile urbanistice ale localităților, aceasta rezultă deja din prevederile speciale ale proiectului care stabilesc conținutul acestor documentații pentru fiecare situație în parte. În acest sens, dispoziția are un caracter redundant, neaducând un plus de reglementare și dublând norme deja prevăzute.	documentațiilor de amenajare a teritoriului și de urbanism, în condițiile prezentei legi, ale Codului urbanismului și construcțiilor nr. 434/2023 și ale actelor normative adoptate pentru aplicarea acestuia.
		Art. 11 alin. (4)	Se impune reexaminarea denumirii, întrucât conținutul acestuia nu se limitează la instituirea unor restricții generale în legătură cu monumentele istorice. Pe lângă interdicții, articolul reglementează obligații de restaurare și reconstituire, atribuții ale autorităților competente, precum și consecințe juridice aplicabile în anumite situații. În acest context, denumirea nu exprimă în mod corespunzător conținutul normativ al articolului. Se constată lipsa de corelare terminologică între alin. (1) și (2), în ceea ce privește autoritatea competentă și tipul documentației avizate. Astfel, la alin. (1) se face referire la „Ministerul Culturii”, iar la alin. (2) la „autoritatea publică centrală responsabilă de domeniul patrimoniului cultural”, fără a rezulta dacă este vorba despre aceeași entitate. De asemenea, nu este clar dacă „documentația de specialitate” și „documentația de proiect” au același regim juridic. În acest sens, se recomandă uniformizarea terminologiei și clarificarea raportului dintre cele două prevederi. Se impune reexaminarea conținutului în întregime, întrucât acestea utilizează noțiuni și expresii imprecise, fără a stabili criterii suficiente pentru aplicarea uniformă a normei. În acest sens, cu titlu de exemplu, sintagme precum „funcțiuni care pun în pericol stabilitatea tehnică”, „termen rezonabil de conformare”, „risc major de pierdere, distrugere sau afectare ireversibilă” sau „moduri care pot conduce la	Se acceptă parțial Art. 11 a fost revizuit sub aspect terminologic și procedural, inclusiv prin uniformizarea trimiterii la Ministerul Culturii și la documentația de proiect avizată. Alin. (4) a fost reformulat pentru a preciza mecanismul de notificare a proprietarului, termenul de conformare și condițiile în care poate fi inițiată procedura de expropriere pentru cauză de utilitate publică. Totodată, trimiterea la art. 4 lit. d) din Convenția europeană pentru protecția patrimoniului arhitectural al Europei, adoptată la Granada la 3 octombrie 1985 și ratificată prin Legea nr. 533/2001, a fost menținută, întrucât aceasta fundamentează, la nivel convențional, posibilitatea intervenției autorității publice, inclusiv prin expropriere, în cazul inacțiunii proprietarului față de un bun protejat.

			distrugerea, degradarea sau afectarea integrității” pot admite dificultăți de interpretare și aplicare neunitară. Astfel, deducem că unele interdicții sunt formulate într-o manieră excesiv de generală sau extensivă, ceea ce poate genera dificultăți de interpretare în practică. În vederea asigurării previzibilității normei, se recomandă detalierea criteriilor relevante sau reglementarea acestora prin acte normative subsecvente. Se constată că alin. (4) are un conținut diferit de cel al celorlalte dispoziții ale articolului, întrucât nu instituie o restricție de utilizare, ci reglementează un mecanism de intervenție a autorității, inclusiv exproprierea, în caz de degradare a monumentului. În acest sens, se recomandă reanalizarea încadrării normei și, după caz, separarea acesteia într-un articol distinct sau corelarea mai clară cu obiectul reglementării.	
		Art. 12	Prevederile art. 12 au un caracter general și nu indică normele care reglementează măsurile de prevenire, intervenție și cooperare în situații de risc. În acest caz, se propune reexaminarea menținerii acestuia ca articol distinct, întrucât nu conține reguli concrete de aplicare. Se recomandă fie integrarea prevederilor în alte articole relevante ale proiectului, fie reformularea acestora, în vederea unei sistematizări mai coerente a reglementării.	Se acceptă parțial Art. 12 a fost reformulat în vederea concretizării măsurilor aplicabile monumentelor istorice în situații de risc, prin includerea măsurilor de identificare, evaluare, prevenire și reducere a riscurilor, pregătire, intervenție, stabilizare și recuperare, precum și prin corelarea cu cadrul normativ general privind protecția civilă, apărarea împotriva incendiilor și gestionarea situațiilor de urgență. Totodată, nu se acceptă eliminarea articolului, întrucât cadrul normativ general în domeniul situațiilor de urgență nu reglementează în mod specific protejarea patrimoniului cultural imobil. Menținerea unei norme distincte este necesară pentru integrarea monumentelor istorice în mecanismele de management al riscurilor, în conformitate cu abordările europene privind identificarea, prevenirea și reducerea

				riscurilor, reziliența patrimoniului cultural la schimbările climatice și cooperarea intersectorială în situații de urgență. În acest sens, textul a fost completat cu prevederi privind integrarea măsurilor de management al riscurilor în documentele de politici publice, programele, planurile de management, documentațiile de amenajare a teritoriului și de urbanism și alte documente de planificare relevante, precum și privind cooperarea autorităților publice, proprietarilor și deținătorilor de monumente istorice cu instituțiile responsabile de gestionarea situațiilor de urgență.
		Art. 13 alin. (4)	Din considerente de redactare, se recomandă reexaminarea conținutului art. 13 alin. (4), în vederea asigurării uniformității categoriilor de subiecți enumerați. Astfel, norma face referire atât la autorități publice (Guvernul și consiliile unităților administrativ-teritoriale), cât și la unitatea teritorială autonomă Găgăuzia, care reprezintă o unitate administrativ-teritorială și nu o autoritate publică. Astfel, în vederea asigurării unei exprimări coerente, se recomandă stabilirea autorității competente din cadrul unității teritoriale autonome Găgăuzia care exercită atribuțiile respective. Sub aspectul coerenței terminologice, se sugerează reexaminarea utilizării noțiunilor „administrare” și „gestionare” în cuprinsul proiectului. Astfel, art. 13 alin. (4) reglementează administrarea monumentelor istorice aflate în proprietate publică, art. 15 alin. (4) utilizează noțiunea de „gestionar al monumentului istoric transmis”, iar art. 17 face referire atât la administrarea localităților istorice, cât și la gestionarea acestora. În condițiile în care proiectul nu delimitează conținutul juridic al acestor noțiuni și nici raportul dintre ele, nu este clar dacă termenii respectivi	Se acceptă Art. 13 alin. (4), art. 15 alin. (4) și art. 17 au fost revizuite în vederea uniformizării terminologiei utilizate în proiect. Noțiunea „administrare” este utilizată pentru desemnarea atribuțiilor autorităților publice competente, iar noțiunea „management” este utilizată în legătură cu Planul de management al localității istorice. Totodată, la art. 15 alin. (4), noțiunea „gestionar” a fost substituită cu indicarea expresă a titularului dreptului de folosință, concesionarului sau locatarului monumentului istoric transmis, iar consecințele nerespectării obligațiilor de protejare au fost formulate prin raportare la natura juridică a actului de transmitere.

			desemnează activități distincte sau sunt utilizați cu aceeași semnificație. În vederea evitării dificultăților de interpretare și asigurării unei terminologii unitare, se recomandă precizarea sau uniformizarea termenilor utilizați.	
		Art. 14 alin. (1) Art. 14 alin. (3) Art. 14 alin. (5)	La art. 14 alin. (1) se recomandă reexaminarea textului, întrucât redacția actuală nu este clară sub aspect terminologic, în special prin utilizarea sintagmei „obligația de protejare”, care nu este definită în mod explicit în cuprinsul dispoziției, fiind reglementată ulterior în cuprinsul proiectului, precum și a expresiei „orice act referitor la circuitul civil”, care are un caracter prea larg și imprecis. În acest sens, se impune reformularea normei prin utilizarea unei terminologii juridice precise și prin indicarea expresă a tipurilor de acte juridice avute în vedere. Suplimentar, la alin. (3) și (5), se consideră necesară reexaminarea sintagmei „avizului pozitiv al Ministerului Culturii”, întrucât aceasta nu este suficient de clară din punct de vedere juridic. În limbaj juridic avizul se emite fie favorabil, fie nefavorabil. În acest sens, se recomandă utilizarea sintagmei „avizul Ministerului Culturii” sau, după caz, „aviz favorabil al Ministerului Culturii”, pentru asigurarea clarității normei.	Se acceptă parțial Art. 14 a fost revizuit în vederea clarificării terminologiei utilizate și a limitării expresiei cu caracter general „orice act referitor la circuitul civil”. Textul a fost completat prin indicarea expresă a actelor juridice prin care se transmite dreptul de proprietate ori se constituie sau se transmite dreptul de administrare, folosință, concesiune, locațiune, comodat sau un alt drept asupra monumentului istoric ori asupra unei părți componente a acestuia. Sintagma „Obligația de protejare a monumentului istoric” a fost menținută, întrucât aceasta este reglementată distinct la art. 45 al proiectului, fiind introdusă trimiterea expresă la acest articol. Totodată, pentru situațiile în care Obligația de protejare nu a fost încă emisă sau comunicată, a fost prevăzută obligația includerii în actul juridic a mențiunii privind respectarea regimului juridic de protecție și preluarea Obligației de protejare de la data comunicării acesteia. La alin. (3) și alin. (5), sintagma „aviz pozitiv al Ministerului Culturii” a fost substituită cu „aviz favorabil al Ministerului Culturii”. De asemenea, alin. (4) a fost reformulat pentru a preciza că bunurile rezultate în urma modificării adresei, divizării, separării sau comasării își păstrează statutul de monument istoric ori de parte componentă a monumentului istoric.

		Art. 15 alin. (3) Art. 15 alin. (4)	Atragem atenția că alin. (3) continuă alin. (2) și nu se redă din rând nou, motiv pentru care se impune corectarea redactării. Alin. (4), urmează a fi revizuit, inclusiv prin prisma observațiilor formulate la art. 13 privind utilizarea terminologiei aferente administrării și gestionării monumentelor istorice. În forma actuală, utilizarea sintagmei „gestionar al monumentului istoric transmis” nu asigură identificarea clară a persoanei căreia îi revin obligațiile de protejare și a cărei conduită poate constitui temei pentru „rezilierea” actului de transmitere. Totodată, se va ține cont că Codul civil nu mai operează cu termenul „reziliere”, iar se rezoluționează contractele, dar nu actele de transmitere.	Se acceptă Art. 15 a fost revizuit sub aspect redacțional și terminologic. Titlul articolului a fost ajustat pentru a reflecta faptul că norma vizează monumentele istorice aflate atât în domeniul public, cât și în domeniul privat al statului ori al unităților administrativ-teritoriale.
		Art. 16 alin. (6)	La art. 16 alin. (6), se recomandă precizarea expresă a referirii la notificarea prevăzută la alin. (2), în vederea evitării ambiguităților și asigurării corelării dispozițiilor. Totodată, norma nu stabilește conținutul minim al notificării și al ofertei de vânzare anexate, necesare exercitării dreptului de preemțiune, iar din sintagma „alte condiții esențiale ale ofertei” nu se pot identifica în mod clar elementele a căror modificare atrage obligația reluării procedurii de notificare. De asemenea, nu este stabilit expres mecanismul de constatare a nevalabilității notificării și nici rolul Ministerului Culturii, inclusiv sub aspectul unei eventuale proceduri de informare și completare a documentației înainte de aplicarea sancțiunii. Se impune reglementarea mecanismului intermediar prin care Ministerul Culturii urmează să informeze solicitantul cu privire la eventualele lipsuri ale notificării/ofertelor și să acorde un termen pentru completarea acestora, înainte de a interveni sancțiunea nevalabilității. În același timp, se constată o necorelare cu alin. (7), care prevede nulitatea de drept a actelor	Se acceptă Art. 16 a fost revizuit în vederea clarificării procedurii de exercitare a dreptului de preemțiune, inclusiv pentru monumentele istorice înscrise în registrele locale. A fost precizat că dreptul de preemțiune se exercită de către stat, prin Ministerul Culturii, pentru monumentele înscrise în Registrul național al monumentelor istorice, iar pentru monumentele înscrise în registrele locale – de către unitatea administrativ-teritorială, prin autoritatea administrației publice locale competentă. Totodată, a fost indicat conținutul minim al notificării și al ofertei de vânzare, a fost reglementat mecanismul de completare sau corectare a notificării incomplete ori inexacte și s-a precizat că termenul de 60 de zile curge de la data recepționării notificării complete și corecte.

			juridice în cazul unei notificări care nu conține informațiile prevăzute la alin. (5), ceea ce impune precizarea și corelarea expresă a efectelor juridice.	De asemenea, au fost precizate condițiile esențiale ale ofertei a căror modificare impune repetarea procedurii de notificare, iar prevederile privind nulitatea actelor juridice de vânzare au fost corelate cu noul mecanism de notificare și exercitare a dreptului de preemțiune. Articolul a fost completat și cu obligația notarului de a verifica respectarea condițiilor ofertei comunicate autorității competente.
		Art. 18	Se consideră necesară revizuirea sintagmei „act normativ specializat” utilizate la alin. (1), întrucât aceasta nu reprezintă o categorie consacrată de acte normative și nu permite identificarea cu claritate a actului juridic prin care se atribuie statutul respectiv. În măsura în care intenția autorului este de a face trimitere la reglementări speciale în domeniu, se va utiliza o formulă consacrată de legislație. În contextul observației privind utilizarea neuniformă a noțiunilor „administrare”, „gestionare”, „gestiune” și „gestionar” în cuprinsul proiectului, se recomandă reexaminarea textului de la alin. (2), care utilizează sintagma „administrarea sau gestiunea Rezervațiilor”. În lipsa unor precizări privind conținutul și raportul dintre aceste noțiuni, nu este clar dacă acestea desemnează activități distincte ori sunt utilizate cu aceeași semnificație, fapt ce poate genera dificultăți de interpretare și aplicare a normei.	Se acceptă Art. 18 a fost revizuit în vederea clarificării terminologiei utilizate. La alin. (1), sintagma „act normativ specializat” a fost substituită cu trimiterea expresă la hotărârea Guvernului, ca act prin care poate fi instituită o rezervație istorico-culturală sau cultural-naturală. Totodată, alin. (1) a fost reformulat pentru a evita atribuirea statutului de instituție publică sitului propriu-zis, fiind precizat că rezervația se instituie prin hotărâre de Guvern, cu organizarea unei instituții publice responsabile de administrarea acesteia. La alin. (2), sintagma „administrarea sau gestiunea Rezervațiilor” a fost reformulată, fiind utilizată terminologia unitară privind administrarea bunurilor transmise Rezervațiilor în administrare, folosință sau cu alt titlu prevăzut de lege.
		Art. 19	Se consideră necesară revizuirea alin. (4), întrucât reglementarea potrivit căreia „Registrul național și registrele locale se actualizează în bază de monumente nou- identificate” nu exprimă corect operațiunea juridică avută în vedere. În vederea asigurării preciziei normei, se recomandă reformularea textului astfel încât să rezulte expres că actualizarea registrelor se realizează prin înscrierea monumentelor nou-identificate sau ca	Se acceptă Art. 19 a fost revizuit în vederea clarificării regimului Registrului național și al registrelor locale ale monumentelor istorice. A fost precizat că Registrul național se aprobă prin hotărâre a Parlamentului, iar registrele locale se elaborează, se actualizează și se aprobă, cu avizul Ministerului Culturii, de către

			urmare a identificării unor noi monumente istorice. Totodată, utilizarea textelor „datele/informațiile” și „modifică/completează” nu este specifică limbajului normativ și nu corespunde exigențelor unei redactări clare și unitare, fiind recomandabilă utilizarea unor termeni și exprimări explicite. Sub aspectul coerenței terminologice, se recomandă reexaminarea alin. (5), care utilizează atât noțiunea de „ținere a evidenței”, cât și pe cea de „gestionare” a registrelor. În vederea asigurării unei terminologii unitare pe parcursul proiectului, se impune uniformizarea sau clarificarea termenilor utilizați. La alin. (7), se va reformula norma potrivit căreia registrele monumentelor istorice „constituie baza legală” pentru includerea acestora în alte registre și documente de planificare. În condițiile în care registrele reprezintă instrumente de evidență și nu au caracter constitutiv, sintagma utilizată nu exprimă corect rolul juridic al acestora în cadrul mecanismului de protecție a monumentelor istorice.	autoritățile administrației publice locale de nivelul al doilea, precum și, în cazul UTA Găgăuzia, de către autoritățile competente ale acesteia. Terminologia privind ținerea evidenței registrelor a fost uniformizată, iar sintagma „constituie baza legală” a fost substituită cu o formulare care reflectă rolul registrelor ca instrumente oficiale de evidență utilizate pentru notările în registrul bunurilor imobile și pentru integrarea datelor în documentațiile de amenajare a teritoriului și de urbanism, documentele de politici publice și alte documente de planificare relevante.
		Art. 20	Potrivit rigorilor tehnicii, se impune substituirea sintagmei „act normativ adoptat de Parlament” cu indicarea expresă a categoriei actului juridic prin care se aprobă clasarea bunurilor imobile în Registrul național. Utilizarea unei formulări generice nu permite identificarea cu suficientă claritate a instrumentului juridic avut în vedere de legiuitor. Se sugerează revizuirea prevederilor alin. (8) și (13), întrucât nu este suficient de clar locul și rolul includerii bunului imobil în registrul monumentelor în cadrul procedurii de clasare. Astfel, deși alin. (8) lit. b) include această operațiune printre etapele procedurii, alin. (13) prevede că procedura se încheie la data publicării actului normativ privind clasarea. Prin urmare, nu rezultă cu claritate dacă înscrierea în registru reprezintă o etapă distinctă a procedurii sau un efect al clasării.	Se acceptă Art. 20 a fost revizuit în vederea clarificării categoriei actului juridic prin care se aprobă clasarea bunurilor imobile în Registrul național, fiind indicată expres hotărârea Parlamentului. Totodată, alin. (7) a fost reformulat prin substituirea sintagmei „bunuri imobile propuse de a fi înscrise” cu „bunuri imobile propuse spre clasare”, iar alin. (8) și alin. (13) au fost revizuite pentru a delimita etapele procedurii de clasare de efectele acesteia. S-a precizat că procedura de clasare se încheie la data intrării în vigoare a actului de clasare, iar înscrierea bunului imobil în Registrul național sau, după caz, în registrul local se

			La alin. (7), norma necesită a fi revizuită în vederea corelării cu celelalte dispoziții ale articolului. În măsura în care clasarea reprezintă premisa includerii bunului imobil în Registrul național sau în registrele locale, referirea la bunuri imobile „propușe de a fi înscrise” în registru nu exprimă cu suficientă exactitate obiectul procedurii reglementate.	efectuează în temeiul actului de clasare, după intrarea în vigoare a acestuia.
		Art. 21 Art. 22 Art. 34	Se propune reexaminarea și corelarea prevederilor alin. (1) și (2), întrucât acestea indică momente diferite pentru producerea efectelor juridice ale inițierii procedurii de clasare. În forma actuală, nu rezultă clar de la ce dată regimul de protecție și obligațiile aferente acestuia devin opozabile persoanelor vizate. Din punct de vedere al sistematizării reglementării, se recomandă examinarea oportunității menținerii art. 21 în cadrul capit. II „Evidența și clasarea monumentelor istorice”. Deși norma este conexă procedurii de clasare, aceasta reglementează în principal efectele juridice ale inițierii procedurii și regimul de protecție aplicabil bunurilor vizate. În acest context, urmează a fi evaluată oportunitatea încadrării acesteia în capitolul consacrat regimului juridic al monumentelor istorice. În cazul menținerii normei în structura actuală, se recomandă reexaminarea denumirii articolului, astfel încât aceasta să redea conținutul reglementării acestuia. Din coroborarea prevederilor art. 21 și 22 rezultă o lipsă de claritate în ceea ce privește diferențele dintre procedura obișnuită de clasare și procedura de clasare de urgență, nefiind delimitate în mod suficient condițiile de aplicare și efectele juridice ale fiecărei proceduri. În acest sens, se recomandă delimitarea expresă a celor două proceduri distincte sub aspectul regimului juridic aplicabil. Totodată, se impune reexaminarea conceptului de „clasare de urgență” prin raportare la definiția noțiunii de „clasare” prevăzută la art. 5 și la reglementările art. 20. Astfel, dacă clasarea reprezintă procedura de	Se acceptă parțial Art. 21 și art. 22 au fost revizuite în vederea clarificării efectelor juridice ale inițierii procedurii de clasare și a delimitării procedurii ordinare de clasare de procedura de clasare de urgență. Denumirea art. 21 a fost reformulată, iar textul a fost completat pentru a preciza că bunurile imobile pentru care a fost inițiată procedura de clasare beneficiază de regim de protecție provizorie de la data emiterii ordinului ministrului Culturii sau, după caz, a deciziei autorității administrației publice locale competente ori a autorității competente a UTA Găgăuzia. Totodată, s-a precizat că obligațiile devin opozabile proprietarului, titularului dreptului de administrare sau altui deținător cu orice titlu de la data comunicării actului de inițiere. Art. 22 a fost reformulat pentru a stabili că procedura de clasare de urgență reprezintă o procedură excepțională de inițiere a clasării și de instituire a protecției provizorii de urgență asupra unui bun imobil aflat în pericol iminent de demolare, degradare, mutilare. Totodată, a fost clarificată competența de inițiere a clasării de urgență: Ministerul Culturii pentru bunurile propuse spre clasare în Registrul național, respectiv autoritățile administrației publice locale de nivelul al

			atribuire a statutului de monument istoric unui bun imobil și de includere a acestuia în registrul corespunzător, art. 22 reglementează clasarea de urgență a unui „bun imobil istoric”, redactare din care se poate deduce că bunul vizat beneficiază deja de un statut și de un regim juridic de protecție. Din reglementarea propusă nu rezultă expres dacă procedura prevăzută la art. 22 reprezintă o formă specială a clasării sau un mecanism distinct de protecție aplicabil în situații de risc iminent. Alin. (4) prevede elaborarea actului normativ de înscriere a bunului în Registrul național sau în registrele locale după aplicarea procedurii de clasare de urgență. În cazul dat, nu este clar dacă procedura reglementată de acest articol vizează bunuri care beneficiază deja de statutul de monument istoric sau bunuri pentru care acest statut urmează a fi atribuit. Suplimentar, se constată lipsa corelării dintre art. 22 și 34, întrucât nu este clar dacă, în cazul unui bun aflat în procedură de clasare de urgență, pot fi aplicate intervențiile de urgență prevăzute la art. 34, ceea ce poate genera dificultăți de aplicare.	doilea sau autoritățile competente ale UTA Găgăuzia pentru bunurile propuse spre clasare în registrele locale. Art. 22 a fost completat cu prevederi privind comunicarea ordinului de inițiere emis de Ministerul Culturii către proprietar, deținător și autoritățile publice competente, precum și cu obligația autorităților administrației publice locale de nivelul al doilea și a autorităților competente ale UTA Găgăuzia de a informa Ministerul Culturii despre inițierea procedurii de clasare de urgență pentru registrele locale. Art. 34 a fost corelat cu art. 21 și art. 22, prin precizarea faptului că intervențiile de urgență pot fi aplicate și bunurilor imobile aflate în procedură de clasare sau în procedură de clasare de urgență.
		Art. 23	La art. 23, se consideră necesară revizuirea reglementării instituției „declasării”, sub aspectul coerenței conceptuale și al clarității procedurale. Astfel, alin. (1) definește declasarea ca radierea unui bun imobil din Registrul național sau din registrele locale. Or, potrivit art. 5, clasarea reprezintă procedura de atribuire a statutului de monument istoric unui bun imobil, iar potrivit art. 20 aceasta are ca finalitate includerea bunului în registrul corespunzător. Prin urmare, nu rezultă în mod clar dacă declasarea presupune exclusiv radierea din registru sau implică și încetarea statutului de monument istoric al bunului. În vederea asigurării coerenței dintre instituțiile clasării și declasării, se recomandă determinarea conținutului juridic al noțiunii de „declasare”.	Se acceptă Art. 23 a fost revizuit în vederea clarificării conținutului juridic al declasării. S-a precizat că declasarea reprezintă procedura prin care încetează statutul de monument istoric al unui bun imobil și se dispune radierea acestuia din Registrul național sau, după caz, din registrul local. Totodată, au fost concretizate temeiurile și etapele procedurii de declasare. Textul a fost reformulat prin raportare la dispariția sau distrugerea integrală a monumentului istoric ca urmare a calamităților naturale, cazului fortuit ori forței majore.

			Totodată, alin. (2) prevede că declasarea urmează aceeași procedură ca cea prevăzută pentru clasare, fără a preciza care dintre etapele și regulile acestei proceduri se aplică în mod corespunzător. În condițiile în care cele două proceduri au finalități diferite, din redactarea normei nu rezultă care sunt actele și operațiunile procedurale necesare declasării. În acest sens, se recomandă concretizarea normelor aplicabile procedurii de declasare sau reglementarea distinctă a acesteia.	Procedura de declasare a fost reglementată distinct, prin includerea etapelor privind întocmirea raportului de constatare, documentarea fotografică și tehnică, examinarea de către organul consultativ de specialitate competent și elaborarea proiectului actului de declasare. Totodată, s-a menținut regula potrivit căreia demolarea, degradarea sau mutilarea totală ori parțială a monumentului istoric sau a părților sale componente, ca urmare a acțiunii ori inacțiunii umane, nu poate constitui temei pentru declasare, ci atrage aplicarea măsurilor de răspundere juridică, repararea prejudiciului și, după caz, inițierea procedurii de expropriere pentru cauză de utilitate publică.
		Art. 24	La art. 24 urmează a fi reexaminat alin. (1), întrucât din redactarea acestuia nu rezultă clar că registrul bunurilor imobile are un rol exclusiv de evidență, respectiv de consemnare a informațiilor privind statutul de monument istoric și amplasarea în zona de protecție, fără a produce efecte de instituire sau modificare a acestui statut juridic. În acest sens, se propune reformularea normei pentru a evidenția expres că în registrul bunurilor imobile se notează informațiile privind statutul de monument istoric și amplasarea bunului în zona de protecție, dar nu statutul ca atare.	Se acceptă Art. 24 alin. (1) a fost reformulat pentru a preciza că în registrul bunurilor imobile se notează informațiile privind statutul de monument istoric al bunului imobil, inclusiv calitatea de parte componentă a unui monument istoric, precum și informațiile privind amplasarea bunului imobil în zona de protecție. Totodată, s-a precizat că notarea în registrul bunurilor imobile are caracter de evidență și publicitate și nu constituie temei de atribuire, modificare sau încetare a statutului de monument istoric ori a regimului juridic de protecție. Alin. (2) și alin. (4) au fost ajustate terminologic în vederea corelării cu această abordare.
		Art. 26	Alin. (1) prevede obligația marcării monumentelor istorice cu însemn distinctiv, însă executarea acestei obligații este condiționată de alocarea resurselor	Se acceptă Art. 26 a fost revizuit în vederea clarificării obligației de marcă a monumentelor

		financiare „în limitele bugetelor aprobate”. În lipsa unei precizări suplimentare, nu este clar modul în care obligația urmează să fie pusă în aplicare în situația insuficienței fondurilor necesare. Alin. (2) se referă la folosirea însemnului distinctiv Scutul Albastru (Blue Shield) pentru monumentele istorice și alte bunuri culturale imobile, în sensul Convenției de la Haga din 14 mai 1954. Din modul de redactare nu este suficient de clar dacă textul se aplică doar bunurilor care intră sub incidența acestei convenții sau are în vedere o sferă mai largă, ceea ce poate crea neclarități la aplicare. Se propune reformularea textului astfel încât să se precizeze expres domeniul de aplicare, respectiv dacă acesta vizează exclusiv bunurile culturale imobile protejate potrivit Convenției de la Haga din 1954. Totodată, la alin. (2) se constată că sintagma „adițional celui menționat la alin. (1)” nu este adecvată din perspectiva tehnicii legislative, fiind neclară și neconformă uzanțelor normative. Prin urmare, în vederea asigurării clarității și coerenței textului, se impune reformularea acesteia. Referirea din alin. (3) la „protecția informațiilor sensibile” necesită a fi reexaminată, întrucât noțiunea utilizată nu este corelată cu terminologia consacrată de cadrul normativ național în materia accesului la informație și a protecției informațiilor. În vederea asigurării clarității și previzibilității normei, se recomandă utilizarea terminologiei prevăzute de legislația relevantă sau indicarea expresă a categoriei de informații avute în vedere.	istorice cu însemn distinctiv și inscripție informativă. Textul a fost completat pentru a preciza că, în cazul insuficienței resurselor financiare, marcarea se realizează etapizat, cu prioritate pentru monumentele istorice expuse riscului de degradare, intervenții neautorizate, vandalizare sau afectare a integrității. Totodată, alin. privind utilizarea însemnului Scutul Albastru a fost reformulat pentru a preciza expres că acesta se aplică bunurilor culturale imobile care intră sub incidența Convenției de la Haga din 14 mai 1954 pentru protecția bunurilor culturale în caz de conflict armat. Sintagma „adițional celui menționat la alin. (1)” a fost substituită cu o formulare normativă clară. De asemenea, referirea la „protecția informațiilor sensibile” a fost înlocuită cu terminologia utilizată de cadrul normativ național, respectiv legislația privind accesul la informațiile de interes public, protecția datelor cu caracter personal, secretul de stat și alte informații cu accesibilitate limitată prevăzute de lege.
	Art. 27	Alin. (1) face trimitere la „regulamentele, normele și metodologiile în domeniul protejării monumentelor istorice”, fără a preciza actele normative avute în vedere și autoritățile competente pentru elaborarea și aprobarea acestora. În acest context, este necesară precizarea nivelului de reglementare și a autorităților emitente,	Se acceptă Art. 27 alin. (1) a fost reformulat în vederea precizării nivelului de reglementare aplicabil intervențiilor asupra monumentelor istorice, asupra părților componente ale acestora și asupra bunurilor imobile situate în zonele lor

			pentru a asigura determinarea cadrului normativ aplicabil. Alin. (2) necesită revizuire, întrucât redacția actuală este neclară și poate fi înțeleasă în sensul că se referă la intervenții deja realizate. În realitate, norma trebuie să vizeze interzicerea efectuării intervențiilor în condiții care nu respectă prevederile legii.	de protecție. Textul a fost completat prin trimitere la prezenta lege, la actele normative aprobate de Guvern și la normele metodologice aprobate de Ministerul Culturii în domeniul protejării monumentelor istorice. Totodată, alin. (2) a fost revizuit pentru a exprima clar interdicția efectuării intervențiilor în lipsa documentației de proiect, a avizului Ministerului Culturii sau, după caz, a actelor permissive prevăzute de lege, precum și cu nerespectarea condițiilor stabilite prin acestea.
		Art. 28	La alin. (2) modul de redactare nu este suficient de clar în ceea ce privește condițiile de admisibilitate a intervențiilor prin construcții noi. Nu rezultă clar dacă condițiile prevăzute sunt stabilite ca o listă completă sau dacă pot fi completate prin alte dispoziții ale legii ori prin acte normative subsecvente. În acest context, se impune precizarea și, după caz, restructurarea textului, prin evidențierea distinctă a criteriilor de admisibilitate, pentru a asigura o interpretare și aplicare unitară. Norma de la alin. (4) interzice divizarea vizuală sau fizică a terenului unui monument istoric, în situația în care acesta este împărțit în mai multe adrese sau parcele, prin amenajarea de bariere, garduri sau alte elemente de separare. Din modul de redactare nu este suficient de clar delimitat conținutul noțiunii de „divizare vizuală”, ceea ce poate conduce la interpretări diferite în aplicare	Se acceptă Art. 28 a fost revizuit în vederea clarificării condițiilor de admisibilitate a intervențiilor prin construcții noi pe terenul monumentelor istorice singulare și al ansamblurilor. Alin. (2) a fost restructurat prin indicarea distinctă a criteriilor cumulative care trebuie respectate, inclusiv caracterul excepțional al intervenției, limitarea suprafeței, volumului și regimului de înălțime, protejarea autenticității și integrității monumentului, compatibilitatea cu mediul istorico-arhitectural sau natural și existența unei legături funcționale directe cu protejarea, valorificarea sau utilizarea compatibilă a monumentului. Totodată, textul a fost completat pentru a preciza că aceste criterii pot fi detaliate prin norme metodologice aprobate de Ministerul Culturii, fără a diminua nivelul de protecție stabilit prin lege. Alin. privind interdicția divizării vizuale sau fizice a terenului monumentului a fost reformulat pentru a evita interpretările neunitare. S-a precizat că sunt interzise

				barierele, gardurile sau alte elemente de separare care fragmentează fizic terenul monumentului ori afectează percepția unitară a acestuia, inclusiv prin blocarea perspectivelor, traseelor istorice de acces sau relațiilor vizuale dintre părțile componente ale monumentului.
		Art. 29	Norma de la alin. (2) stabilește condițiile în care pot fi realizate intervențiile prin construcții noi în cadrul localităților istorice, însă criteriile avute în vedere par a fi dezvoltate și detaliate prin Planul de referință reglementat la alin. (6)–(10). În acest context, se consideră oportună corelarea expresă a acestor dispoziții, în vederea asigurării unei aplicări mai clare și uniforme a normei. La alin. (3) este utilizată sintagma „funcțiuni urbane”, fără ca din conținutul normei să rezulte clar categoria activităților, construcțiilor sau amenajărilor avute în vedere. În vederea evitării dificultăților de interpretare, se consideră necesară concretizarea acestei noțiuni.	Se acceptă Art. 29 a fost revizuit în vederea corelării condițiilor de admisibilitate a intervențiilor prin construcții noi în localitățile istorice cu Planul de referință istorico-arhitectural. Alin. (2) și alin. (3) au fost reformulate pentru a preciza că intervențiile prin construcții noi se realizează cu respectarea caracteristicilor mediului istorico-arhitectural, a principiilor istorice de organizare spațială, a parcelării, scării, volumetriei, regimului de înălțime, ritmului fronturilor construite, materialelor, cromaticii și relațiilor vizuale specifice, în conformitate cu Planul de referință, documentațiile de urbanism și amenajare a teritoriului și avizul Ministerului Culturii. Totodată, sintagma „funcțiuni urbane” a fost concretizată prin referire la activitățile, utilizările, construcțiile, amenajările și echipamentele aferente locuirii, comerțului, serviciilor, turismului, culturii, activităților administrative, mobilității urbane și rețelelor edilitare. Textul a fost completat pentru a preciza că activitățile, utilizările, construcțiile sau amenajările incompatibile, care pot conduce la degradarea, distrugerea ori alterarea caracteristicilor istorice, se amplasează sau se transferă în afara localităților istorice ori, după caz, în afara zonei lor de protecție.

		Art. 30	La art. 30, din punct de vedere al clarității reglementării, se sugerează revizuirea alin. (4), întrucât instituirea obligației de notificare prealabilă a Agenției Naționale a Monumentelor nu este însoțită de prevederi referitoare la procedura și efectele juridice ale acesteia. Se impune determinarea expresă a rolului notificării în mecanismul reglementat de normă.	Se acceptă Art. 30 alin. (4) a fost revizuit pentru a clarifica rolul notificării prealabile a Agenției Naționale a Monumentelor. Textul a fost completat cu prevederi privind termenul de transmitere, conținutul minim al notificării și efectele acesteia. S-a precizat că notificarea are rol de informare și verificare prealabilă și nu substituie avizul favorabil al Ministerului Culturii sau actele permissive prevăzute de lege, atunci când acestea sunt necesare. Totodată, a fost prevăzut că, în cazul în care lucrările propuse pot afecta regimul de protecție al zonei, Agenția informează solicitantul despre necesitatea parcurgerii procedurii de avizare.
		Art. 31	Din același considerent, se propune revizuirea normei de la art. 31, întrucât noțiunea de „acte permissive” este utilizată fără a fi individualizate actele la care se referă norma. Astfel, nu sunt prevăzute expres care sunt actele administrative a căror emitere este condiționată de examinarea documentației de proiect și de avizul Ministerului Culturii.	Se acceptă Art. 31 a fost revizuit prin individualizarea actelor permissive, fiind indicate expres autorizația de construire și autorizația de desființare, care se emit numai în baza documentației de proiect examinate de Consiliul Național al Monumentelor Istorice și avizate favorabil de Ministerul Culturii. Totodată, articolul a fost completat cu prevederi privind amplasarea dispozitivelor publicitare, firmelor, inscripțiilor, sistemelor de afișaj și altor elemente vizibile din spațiul public, care se realizează cu avizul favorabil al Ministerului Culturii, indiferent de regimul de autorizare, notificare sau evidență aplicabil.
		Art. 32	Alin. (1) prevede că desfășurarea anumitor activități este condiționată de atestarea profesională, însă nu precizează în mod complet specializările pentru care	Se acceptă Art. 32 a fost revizuit pentru clarificarea activităților pentru care este necesară

			această cerință este obligatorie, întrucât enumerarea nu este exhaustivă, fiind utilizată sintagma „etc.”, ceea ce nu permite identificarea exactă a domeniilor vizate. De asemenea, se constată că marcajul utilizat în cadrul alin. (1) este incorect, motiv pentru care se impune restructurarea textului prin utilizarea unei enumerări cu litere, în locul marcării actuale cu liniuțe. Alin. (3) necesită revizuire sub aspect redacțional, întrucât referirea la „specialiștii menționați la alin. (1) și (2)” nu este corelată în mod corespunzător cu conținutul acestor alineate, care fac trimitere la domenii de activitate și specializări, fără a individualiza o categorie de specialiști. În acest sens, este necesară corelarea terminologiei utilizate pentru asigurarea coerenței normei. Alin. (4) necesită revizuire sub aspect redacțional, întrucât trimiterea la „Regulamentul prevăzut la alin. (3)” poate genera dificultăți de interpretare în lipsa unei denumiri complete a actului normativ vizat. În acest sens, se recomandă utilizarea unei trimiteri explicite și unitare la Regulamentul de atestare a specialiștilor, pentru asigurarea clarității normei.	atestarea profesională în domeniul protejării monumentelor istorice. Enumerarea neexhaustivă marcată prin sintagma „etc.” a fost eliminată, iar textul a fost restructurat prin utilizarea unei enumerări cu litere. Totodată, s-a precizat că activitățile de cercetare, proiectare, verificare, expertizare, execuție, dirigenție, supraveghere, monitorizare și urmărire a comportării în timp a monumentelor istorice se realizează de persoane atestate de Ministerul Culturii, potrivit Regulamentului de atestare a specialiștilor cu activitate în domeniul protejării monumentelor istorice, aprobat de Guvern.
		Art. 33	În textul alin. (2), sintagma „Soluțiile adoptate” este formulată generic și poate genera dificultăți de interpretare, întrucât norma nu precizează la ce anume se referă. În vederea asigurării clarității și previzibilității normei, se recomandă reformularea dispoziției. La alin. (3) lit. d), sintagma „în cazul unor proiecte complexe” are un caracter imprecis, întrucât norma nu stabilește criteriile în baza cărora un proiect este calificat drept complex. Se recomandă precizarea acestor criterii sau trimiterea la normele care le reglementează. Suplimentar, la alin. (3), partea introductivă stabilește componentele documentației de proiect de intervenție, însă lit. d) prevede posibilitatea elaborării unui „concept	Se acceptă Art. 33 a fost revizuit în vederea clarificării conținutului documentației de proiect de intervenție asupra monumentelor istorice. Sintagma „soluțiile adoptate” a fost înlocuită cu indicarea soluțiilor arhitecturale, structurale, artistice, tehnice, funcționale și de organizare a lucrărilor. Totodată, alin. (3) a fost restructurat prin enumerarea clară a componentelor documentației de proiect, iar referirea la „conceptul de intervenție” a fost exclusă, pentru a evita neclaritățile privind statutul juridic al acestuia.

			de intervenție”, fără a preciza expres dacă acesta constituie o componentă distinctă a documentației. Se recomandă corelarea dispozițiilor pentru a asigura coerența normei. La alin. (4), sintagma „două faze majore de elaborare” este imprecisă, întrucât norma nu reglementează și nu distinge alte faze de elaborare. Se recomandă reformularea textului prin indicarea directă a fazelor în care se realizează avizarea. La alin. (5), propunem revizuirea dispoziției, prin stabilirea expresă a condiției ca actele permissive să se emită numai după avizarea documentației de proiect de intervenție de către Ministerul Culturii. La alin. (6), sintagma „aprobat de Ministerul Culturii” se va revizui, întrucât actele administrative se emit, după caz, de conducătorul autorității publice. Astfel, urmează a fi indicat ministrul ca autoritate competentă. Aceeași observație o reiterăm și pentru alin. (7). La alin. (7), sintagma „alte documente tehnice” are un caracter imprecis, nefiind clar delimitate categoriile de documente care pot fi aprobate. Se recomandă eliminarea sintagmei sau precizarea expresă ori definirea categoriilor de documente vizate.	Alin. (4) și alin. (5) au fost reformulate pentru a preciza că documentația se avizează de Ministerul Culturii în faza schiței de proiect și în faza proiectului de execuție, iar autorizația de construire și autorizația de desființare se emit numai după avizarea favorabilă a documentației de proiect. La alin. (6) și alin. (7), sintagma „aprobat de Ministerul Culturii” a fost substituită cu formula „aprobat prin ordin al ministrului Culturii”, iar sintagma „alte documente tehnice” a fost eliminată
		Art. 34	La alin. (1), sintagma „cu notificarea prealabilă sau, după caz, imediată a Ministerului Culturii” este neclară, întrucât nu rezultă în ce situații se realizează notificarea prealabilă și în ce situații este permisă notificarea ulterioară, respectiv nu este determinat criteriul de aplicare a celor două modalități de notificare. La alin. (2), utilizarea abrevierii „etc.” indică faptul că lista intervențiilor de urgență nu este completă, însă nu este clar până unde se pot extinde aceste intervenții. În lipsa unor limite sau criterii, nu se poate înțelege cu suficientă precizie ce alte lucrări sunt permise. La alin. (3), dispoziția privind încheierea contractelor prin procedura de negociere fără publicarea prealabilă a unui anunț de participare nu precizează în mod suficient	Se acceptă Art. 34 a fost revizuit în vederea clarificării regimului intervențiilor de urgență. Textul a fost completat pentru a delimita situațiile în care notificarea se transmite prealabil de cazurile de risc iminent, în care notificarea poate fi transmisă de îndată, dar nu mai târziu de 24 de ore de la începerea intervenției. Totodată, a fost eliminată abrevierea „etc.”, iar măsurile de urgență au fost delimitate prin criterii clare: caracter provizoriu, reversibil, minimal și strict necesar pentru punerea în siguranță.

			condițiile de aplicare ale acestei excepții, limitându-se la o trimitere generală la legislația achizițiilor publice. În lipsa unei precizări clare, norma poate admite dificultăți de interpretare și aplicare neunitară, precum și riscul unei extinderi nejustificate a excepției	
		Art. 35	Se remarcă o lipsă de corelare terminologică între art. 5 (noțiunea „intervenții”) și art. 8 alin. (4), unde se utilizează sintagma „investigare arheologică”, și art. 35, unde se utilizează sintagma „cercetare arheologică”, nefiind clar dacă acestea desemnează aceeași noțiune sau noțiuni distincte, ceea ce afectează coerența în reglementare. Se constată o redactare neunitară a articolului, întrucât un enunț cu caracter normativ este introdus în continuarea alin. (1) fără a fi marcat ca alineat distinct, ceea ce afectează structura și claritatea reglementării. La alin. (1), din modul de redactare rezultă o limitare a obligației de efectuare a cercetării arheologice la cazurile prevăzute, însă această intenție nu este suficient de clar și expres formulată în text. Astfel, din conținutul părții introductive nu rezultă în mod neechivoc dacă obligația este limitată exclusiv la situațiile enumerate sau dacă poate exista și în alte situații, ceea ce poate genera neclarități în aplicare. Totodată, la alin. (1), considerăm că dispoziția finală în care se prevede mențiunea „în baza sarcinilor formulate de elaboratorul documentației de proiect” nu este corelată cu caracterul „obligatoriu al cercetării”, nefiind stabilit raportul dintre obligația instituită prin lege și rolul elaboratorului documentației în stabilirea conținutului concret al cercetărilor. Astfel, nu este clar dacă „sarcinile formulate de elaboratorul documentației de proiect” stabilesc doar detalii tehnice sau pot influența obligația de efectuare a cercetărilor, ceea ce poate crea neclarități în aplicare. La alin. (1)-(3), nu există o corelare clară între utilizarea noțiunii generale de „cercetare arheologică” în	Se acceptă Art. 35 a fost revizuit pentru uniformizarea terminologiei, prin utilizarea consecventă a sintagmei „cercetare arheologică” și corelarea cu legislația privind protejarea patrimoniului arheologic. Totodată, articolul a fost restructurat pentru a delimita cazurile în care cercetarea arheologică este obligatorie și pentru a clarifica raportul acesteia cu documentația de proiect. Referirea la „sarcinile formulate de elaboratorul documentației de proiect” a fost înlocuită cu o formulare privind stabilirea obiectivelor, întinderii și metodologiei cercetării în funcție de natura intervenției, caracteristicile monumentului și riscurile asupra stratului cultural-arheologic. De asemenea, a fost precizat că cercetările arheologice sistematice constituie activități științifice distincte de cercetările necesare fundamentării unei intervenții concrete asupra monumentului istoric.

			contextul stabilirii cazurilor obligatorii și introducerea, la alin. (3), a sintagmei „cercetări arheologice sistematice”, nefiind clar dacă aceasta din urmă reprezintă un tip distinct de cercetare sau se încadrează în noțiunea generală, ceea ce poate genera neclarități în aplicare.	
		Art. 36	La alin. (1), din punct de vedere stilistic, utilizarea verbului „țin” nu este adecvată în acest context normativ. Se sugerează reformularea normei „De competența Parlamentului țin următoarele atribuții” cu o exprimare specifică limbajului juridic, de tipul „Parlamentul are următoarele atribuții” sau „În competența Parlamentului intră următoarele atribuții”. Aceeași observație este valabilă și pentru alin. (2). La alin. (2), propunem o exprimare într-un mod general a competenței Guvernului de a aproba documente de politici publice în domeniul reglementat, fără enumerarea expresă a acestora, nefiind necesară detalierea actelor concrete în textul legii. Aceeași observație o reiterăm și pentru art. 37 alin. (4) lit. b). La alin. (4), includerea unor dispoziții detaliate privind emiterea avizelor de către Ministerul Culturii este nejustificată, întrucât repetă atribuții deja prevăzute în alte articole ale legii, încarcă inutil textul normativ și poate crea suprapuneri sau interpretări neunitare. Se consideră necesară includerea unei norme cu caracter general privind competența de emitere a avizelor, în condițiile stabilite de lege.	Se acceptă Art. 36 a fost revizuit sub aspect redacțional, prin substituirea formulei „de competența Parlamentului/Guvernului țin” cu o exprimare specifică limbajului juridic normativ. Totodată, atribuțiile Guvernului privind aprobarea documentelor de politici publice și a programelor în domeniul protejării monumentelor istorice au fost formulate într-o manieră generală, fără enumerarea actelor concrete.

		Art. 37	La alin. (4) lit. k), atribuția Ministerului Culturii de inițiere a procedurii de expropriere pentru cauză de utilitate publică trebuie corelată cu prevederile Legii de expropriere pentru cauză de utilitate publică nr. 488/1999, întrucât declararea utilității publice și inițierea procedurii se realizează exclusiv în condițiile stabilite de acest act normativ. În acest sens, se recomandă introducerea unei trimiteri exprese la legea menționată, pentru a asigura concordanța cu cadrul normativ general aplicabil.	Se acceptă Art. 37 alin. (4) a fost revizuit prin formularea mai clară și mai generală a atribuțiilor Ministerului Culturii. Atribuțiile privind elaborarea și implementarea documentelor de politici publice și a programelor naționale au fost comasate într-o formulă generală, iar prevederile detaliate privind emiterea avizelor au fost substituite cu o normă generală potrivit căreia Ministerul Culturii emite avizele prevăzute de prezenta lege și de actele normative adoptate pentru aplicarea acesteia. Totodată, atribuția privind inițierea procedurii de expropriere a fost corelată cu Legea exproprierii pentru cauză de utilitate publică nr. 488/1999. Prevederile privind termenul de valabilitate al avizului au fost transferate în articolul care reglementează procedura de avizare a documentației de proiect. Textul stabilește regula generală potrivit căreia avizul este valabil 3 ani, precum și excepția pentru documentațiile aferente misiunilor diplomatice, oficiilor consulare și altor reprezentanțe oficiale ale statelor străine, pentru care termenul de valabilitate este de 5 ani, ținând cont de specificul procedurilor de coordonare aplicabile acestora.
		Art. 38	La alin. (1) se va avea în vedere că utilizarea formulei abreviate pentru „Agenția Națională a Monumentelor” este admisă doar după explicarea la prima folosire în text (art. 54 alin. (1) lit. i) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative). La alin. (3), se va elimina norma propusă, deoarece nu este corelată cu structura generală a reglementării privind accesul la funcții publice sau cele de demnitate	Se acceptă Art. 38 a fost revizuit redacțional, fiind uniformizată utilizarea denumirii „Agenția Națională a Monumentelor” pe întreg parcursul proiectului, fără introducerea unei formule abreviate. Alin. (3), în redacția inițială, a fost exclus, întrucât norma privind interdicția de ocupare

			publică, în care sunt stabilite mai întâi criteriile de eligibilitate, iar ulterior sunt prevăzute situațiile de incompatibilitate sau neeligibilitate. În forma actuală, norma instituie direct o interdicție de numire, fără a fi integrată într-un cadru juridic aplicabil condițiilor de acces la funcția de demnitate publică. Aceeași observație este valabilă și pentru art. 39 alin. (4). La alin. (4), se sugerează reformularea sintagmei „poate presta contra plată servicii”, în vederea utilizării unui limbaj normativ mai adecvat. Astfel, dispoziția urmează a fi corelată cu art. 25 din Legea nr. 98/2012 privind administrația publică centrală de specialitate, consacrat funcțiilor de bază ale autorității administrative centrale.	a funcției de director nu era corelată cu regimul general aplicabil condițiilor de acces la funcții publice sau de demnitate publică. În același sens a fost ajustat și art. 39 alin. (4). Totodată, prevederea privind prestarea serviciilor contra plată a fost reformulată într-un limbaj normativ adecvat, prin corelarea acesteia cu atribuțiile Agenției și cu cadrul normativ aplicabil serviciilor prestate contra plată, cu excluderea activităților de control, constatare și aplicare a măsurilor administrative.
		Art. 39	La alin. (7), norma este neclar structurată din punct de vedere al tehnicii legislative, întrucât nu este formulată în mod clar o excepție de la regula caracterului public al ședințelor Consiliului, iar utilizarea noțiunii de „derogare” nu este adecvată în acest context. În același alineat, regula generală și excepția pot fi prevăzute împreună, însă trebuie delimitate explicit, astfel încât în cadrul aceluiași enunț să fie stabilită mai întâi regula generală, iar ulterior să fie prevăzute situațiile în care ședințele nu sunt publice. În consecință, se impune reformularea dispoziției în vederea asigurării clarității și coerenței normei. La alin. (8) lit. g), sintagma „aviz valabil” este imprecisă din punct de vedere normativ. Se propune evitarea utilizării acestei formule și stabilirea expresă a condițiilor în care avizul emis pentru schița de proiect produce efecte în etapa proiectului de execuție. La alin. (10), competențele Consiliului urmează a fi reglementate prin stabilirea expresă a atribuțiilor acestuia în cuprinsul legii, evitându-se reglementările de excludere a unor competențe.	Se acceptă Art. 39 a fost revizuit în vederea clarificării regimului de desfășurare a ședințelor Consiliului. Norma a fost reformulată prin stabilirea expresă a regulii generale privind caracterul public al ședințelor și a excepției aplicabile documentațiilor care implică informații cu accesibilitate limitată, inclusiv cele aferente misiunilor diplomatice, oficiilor consulare, obiectivelor ce țin de securitatea națională sau infrastructura critică. Totodată, sintagma „aviz valabil” a fost exclusă, fiind precizate condițiile în care proiectul de execuție poate fi examinat: depunerea acestuia în termenul de valabilitate al avizului favorabil emis pentru schița de proiect și corespunderea soluțiilor propuse cu condițiile stabilite prin acest aviz. Atribuțiile Consiliului au fost reformulate prin comasarea prevederilor privind examinarea documentațiilor de intervenție asupra monumentelor istorice și în zonele lor de protecție, iar norma formulată prin excluderea unei competențe a fost eliminată,

				competențele Consiliului fiind reglementate în mod pozitiv.
		Art. 44	La alin. (1) lit. a), pentru asigurarea plenitudinii reglementării, se recomandă indicarea expresă a faptului că obligația privind protejarea monumentului istoric este prevăzută la art. 45. La alin. (1) lit. d), utilizarea sintagmei „de îndată” nu este însoțită de precizarea momentului de la care începe să curgă obligația de notificare, ceea ce poate genera neclarități în aplicare și interpretare. La alin. (2) lit. c), utilizarea sintagmei „și/sau” în raport cu „autentificării și/sau înregistrării contractelor” este incorectă din punct de vedere al regulilor tehnicii legislative, întrucât introduce ambiguitate în determinarea momentului de la care curge termenul. Astfel, se va utiliza redacția „autentificării sau înregistrării contractelor”, pentru a determina corect caracterul alternativ al situațiilor juridice vizate. La alin. (4), prevederea privind atragerea răspunderii civile, contravenționale sau penale este inutilă, întrucât răspunderea pentru nerespectarea obligațiilor este deja reglementată la nivel general pentru întreaga lege (art. 55). Astfel, reiterarea acestei reguli la nivel de articol este redundantă și nu adaugă valoare normativă, motiv pentru care se propune excluderea acesteia.	Se acceptă Art. 44 a fost revizuit în vederea clarificării obligațiilor proprietarilor, titularilor dreptului de administrare și ale altor deținători ai monumentelor istorice. La alin. (1) lit. a), prevederea a fost corelată cu art. 45, fiind indicat expres că obligația de protejare a monumentului istoric este cea prevăzută la articolul respectiv. La alin. (1) lit. d), obligația de notificare a fost precizată prin indicarea momentului de la care aceasta începe să curgă, respectiv de la constatarea sau luarea la cunoștință despre modificarea ori degradarea stării fizice a monumentului sau despre descoperirea întâmplătoare a unor elemente necunoscute. La alin. (2) lit. c), sintagma „autentificării și/sau înregistrării” a fost înlocuită cu „autentificării sau înregistrării”, pentru eliminarea ambiguității privind momentul de la care curge termenul de comunicare. Alin. (4) a fost exclus, întrucât răspunderea pentru încălcarea prevederilor prezentei legi este reglementată la art. 55. Nerespectarea obligațiilor prevăzute la art. 44 rămâne supusă răspunderii civile, contravenționale sau penale, potrivit normei generale privind răspunderea juridică.
		Art. 45	La alin. (4), reglementarea nu este suficient corelată cu natura juridică a „Obligației de protejare a monumentului istoric”, stabilită la alin. (1) ca act administrativ individual, întrucât conținutul dispoziției este redactat într-o formulare specifică normelor cu caracter general, ceea ce generează neclarități de sistematizare și aplicare. Astfel, în partea introductivă,	Se acceptă Art. 45 a fost revizuit în vederea corelării conținutului normei cu natura juridică a Obligației de protejare a monumentului istoric, definită ca act administrativ individual. Normele privind întocmirea, aprobarea, comunicarea Obligației de

			propunem a fi prevăzută norma în redacția: „Obligația de protejare a monumentului istoric cuprinde următoarele elemente:”. Pornind de la această soluție, dispozițiile subsecvente urmează a fi reformulate corespunzător, astfel încât să fie clar că „Obligația de protejare a monumentului istoric”, în calitate de act administrativ individual, stabilește conținutul și efectele juridice aplicabile fiecărui caz concret. Spre exemplu, la lit. a), se propune reformularea normei în sensul stabilirii regulii privind întocmirea și aprobarea actului de către autoritățile competente, precum și a termenului de realizare de 90 de zile, corelat cu data înscrierii bunului imobil în registrul respectiv. La lit. c), utilizarea sintagmei „obligație legală” este redundantă, întrucât obligațiile stabilite prin lege au, prin definiție, caracter legal. Se consideră necesară excluderea acesteia și menținerea unei formulări concise, în concordanță cu tehnica legislativă. La lit. d), sintagma „ține locul” este improprie din punct de vedere al redactării actului normativ, întrucât nu exprimă în mod clar efectul juridic urmărit în situația inexistenței Cărții tehnice a construcției. Urmează a fi reformulată dispoziția astfel încât să rezulte expres că documentul se include în Cartea tehnică a construcției, iar în lipsa acesteia se anexează la documentația tehnică de utilizare și exploatare a bunului imobil. Din același considerent, la lit. e) urmează a fi revizuită norma prin utilizarea unei exprimări precise, de tipul „se anexează la actele juridice privind dreptul de proprietate, concesiune sau închiriere”, pentru a asigura claritatea și caracterul executoriu al normei. La alin. (5), norma este redactată într-o manieră care îngreunează perceperea conținutului normativ, ceea ce afectează claritatea și accesibilitatea textului. Totodată, nu este suficient de clar determinat regimul juridic aplicabil până la emiterea și comunicarea „Obligației de protejare”, în special în ceea ce privește exercitarea drepturilor asupra bunului	protejare și efectele acesteia au fost sistematizate în alineate distincte. Totodată, sintagma „obligație legală” a fost exclusă ca redundantă. Prevederile privind includerea Obligației de protejare în Cartea tehnică a construcției și anexarea acesteia la actele juridice privind dreptul de proprietate, concesiune, locațiune sau alte drepturi asupra monumentului istoric au fost reformulate pentru asigurarea clarității normei. Alin. privind regimul aplicabil până la emiterea și comunicarea Obligației de protejare a fost simplificat, fiind precizat că drepturile asupra monumentului istoric continuă să fie exercitate în condițiile prezentei legi, cu respectarea statutului de monument istoric și a regimului juridic de protecție.
--	--	--	--	--

			imobil și condițiile încheierii actelor juridice aferente. Or, redacția „nu se suspendă exercitarea dreptului de proprietate, folosință sau dispoziție” este inutilă, motiv pentru care necesită a fi redată dispoziția într-o formă simplă și directă, astfel încât să rezulte explicit că drepturile asupra bunului imobil continuă să fie exercitate în condițiile legii, până la emiterea și comunicarea „Obligației de protejare”.	
		Art. 46	La art. 46, denumirea articolului nu corespunde conținutului normei. Astfel, deși articolul este intitulat „Prejudicierea monumentelor istorice”, dispoziția nu reglementează noțiunea sau acțiunea de prejudiciere, ci stabilește situațiile în care un monument istoric sau părțile sale componente se consideră prejudiciate. În acest context, urmează a fi corelată denumirea articolului cu conținutul acestuia sau reformularea normei, după caz.	Se acceptă Denumirea art. 46 a fost revizuită pentru corelarea cu conținutul normei.
		Art. 47	La art. 47 alin. (1), norma este redactată neclar, or, prevederea „Prejudiciul se stabilește... prin evaluarea” nu este corectă, deoarece elementele prevăzute la lit. a)–c) reprezintă baza de determinare a cuantumului prejudiciului, și nu mecanismul de evaluare propriu-zisă. Se impune reformularea dispoziției prin delimitarea distinctă a acestor aspecte și stabilirea clară a elementelor în funcție de care se determină cuantumul prejudiciului. Având în vedere că alin. (1) nu stabilește în mod clar nici criteriile, nici mecanismul de evaluare, limitându-se la enumerarea unor elemente de cost, iar alin. (2) delegă aprobarea unui ghid metodologic privind evaluarea prejudiciului, se constată o lipsă de corelare între norma primară și actul normativ subsecvent, în ceea ce privește stabilirea elementelor esențiale ale evaluării prejudiciului. În acest context, urmează a fi reanalizat conținutul articolului prin includerea în textul legii a criteriilor și principiilor de bază ale evaluării prejudiciului, urmând ca ghidul	Se acceptă Art. 47 a fost revizuit în vederea clarificării criteriilor și principiilor de bază pentru evaluarea prejudiciului adus monumentelor istorice. Norma a fost reformulată astfel încât cuantumul prejudiciului să fie determinat în funcție de natura, amploarea și efectele prejudicierii, valoarea culturală afectată, gradul de afectare a autenticității, integrității și substanței istorice, starea anterioară a monumentului și legătura cauzală dintre faptă și prejudiciu. Totodată, elementele de cost au fost delimitate distinct, ca elemente care pot fi incluse în cuantumul prejudiciului, după caz. Actul subsecvent va detalia doar modul tehnic de aplicare a criteriilor prevăzute de lege.

			metodologic să detalieze exclusiv modul de aplicare tehnică a acestora.	
		Art. 48	La alin. (2), norma poartă un caracter imprecis, întrucât nu este determinat rolul ordinului ministrului Culturii în cadrul procedurii de reparare a prejudiciului și nu rezultă corelarea acestuia cu alin. (3), din care reiese etapa reparării pe cale voluntară prin contract. Se propune de evidențiat natura și efectele ordinului în cadrul procedurii. La alin. (3) și (4), nu este asigurată o succesiune procedurală clară în cadrul procesului de reparare a prejudiciului. În special, nu este stabilit un termen în care persoanele vizate trebuie să răspundă la ordinul emis de ministrul Culturii, momentul din care se consideră neîndeplinită obligația de reparare pe cale voluntară, precum și condițiile de trecere la faza judiciară. Se recomandă precizarea etapelor și a condițiilor de sesizare a instanței de judecată. La alin. (5), norma este redactată incomplet, întrucât nu stabilește regimul juridic al sumelor achitate cu titlu de reparare a prejudiciului. În special, nu este clară autoritatea care administrează aceste sume, în sensul identificării instituției responsabile de încasarea și gestionarea lor, precum și nu este reglementată procedura sau modul concret de utilizare a acestora. Ar fi necesară completarea dispoziției prin reglementarea expresă a aspectelor enunțate mai sus, în vederea asigurării clarității și aplicabilității normei. La alin. (6), utilizarea sintagmei „Procesul de reparare a prejudiciului se consideră finalizat” este improprie din punct de vedere juridic, întrucât nu procesul, ci obligația de reparare a prejudiciului se consideră executată sau stinsă. Se impune reformularea dispoziției în acest sens, pentru corectitudine terminologică. La alin. (7), norma este inutilă, întrucât dublează de fapt prevederea generală privind răspunderea juridică pentru încălcarea prevederilor prezentei legi, deja stabilită la art. 55. Întrucât regimul răspunderii civile,	Se acceptă Art. 48 a fost revizuit în vederea clarificării procedurii de reparare a prejudiciului adus monumentelor istorice. A fost precizată natura ordinului ministrului Culturii, ca act administrativ individual prin care se inițiază procedura, se indică persoanele responsabile, prejudiciul constatat și termenul de conformare voluntară. Totodată, a fost stabilită succesiunea procedurală: comunicarea ordinului, termenul de răspuns, posibilitatea reparării voluntare prin contract și condițiile în care Ministerul Culturii se adresează instanței de judecată. Prevederile privind sumele achitate cu titlu de reparare a prejudiciului au fost completate prin indicarea destinației și modului de utilizare a acestora. Alin. privind finalizarea procesului de reparare a fost reformulat, fiind precizat că obligația de reparare se consideră executată la realizarea integrală a măsurilor stabilite. Alin. (7) a fost exclus, întrucât răspunderea juridică este reglementată distinct la art. 55.

			contravenționale și penale, precum și obligația de reparare integrală a prejudiciului sunt reglementate distinct în cuprinsul legii, dispoziția are caracter declarativ și nu adaugă elemente normative noi. Se impune excluderea acesteia pentru evitarea dublării reglementării.	
		Art. 51	La alin. (1), se consideră necesară reconsiderarea modalității de reglementare a Fondului național al patrimoniului cultural. Astfel, în locul instituirii acestuia prin sintagma „se instituie”, se consideră oportună definirea Fondului prin indicarea naturii și destinației sale, în concordanță cu reglementările aplicabile fondurilor naționale. Totodată, se constată că norma „Pentru finanțarea proiectelor, programelor și activităților din domeniul protejării patrimoniului cultural”, fără a asigura o delimitare suficient de clară a conținutului acestora în raport cu destinația mijloacelor financiare, are un caracter prea general, nefiind clar modul de aplicare al acestor categorii. În acest sens, se recomandă completarea proiectului cu definiții sau cu o concretizare a categoriilor de activități finanțabile, pentru a asigura delimitarea clară a sferei de utilizare a Fondului. Aspectele privind apartenența Fondului la bugetul de stat, aprobarea acestuia prin legea anuală a bugetului de stat și raportarea la Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr. 181/2014 ar trebui prevăzute expres la alin. (2), în vederea asigurării unei structurări clare și coerente a normei. La alin. (5): În textul părții introductive, urmează a fi eliminată sintagma „În domeniul reglementat de prezenta lege”, întrucât este redundantă și nu contribuie la claritatea normei. Se consideră necesară reexaminarea lit. b) privind finanțarea elaborării metodologiilor, normelor și altor	Se acceptă Art. 51 a fost revizuit în vederea clarificării naturii, destinației și modului de utilizare a mijloacelor Fondului național. Denumirea Fondului a fost ajustată în „Fondul național al patrimoniului cultural imobil”, pentru corelarea cu obiectul de reglementare al proiectului. Alin. (1) a fost reformulat prin indicarea destinației Fondului, cu precizarea că finanțarea și cofinanțarea proiectelor, programelor și activităților se realizează în limitele destinațiilor prevăzute de articol. Totodată, prevederea privind apartenența Fondului la bugetul de stat și aprobarea acestuia prin legea anuală a bugetului de stat a fost structurată într-un alineat distinct, în conformitate cu Legea nr. 181/2014 și cu observațiile Ministerului Finanțelor. Destinațiile mijloacelor Fondului au fost concretizate, fiind excluse prevederile privind finanțarea elaborării metodologiilor, normelor și reglementărilor, precum și formula generală privind „alte activități și programe specifice”. De asemenea, au fost precizate destinațiile aferente Programului național de restaurare și Programului național de inventariere. Articolul a fost completat cu prevederi privind beneficiarii mijloacelor Fondului, distribuirea anuală a mijloacelor de către

		documente de reglementare, întrucât aceasta nu este compatibilă cu natura Fondului. Or, elaborarea cadrului normativ reprezintă o atribuție funcțională a autorităților publice competente, dar nu o activitate de tip proiect sau program finanțabil dintr-un fond bugetar. La lit. c), în prima teză urmează a fi revizuită sintagma „implementarea Programului național de restaurare”, întrucât aceasta este prea generală și nu delimitează clar cheltuielile finanțate din Fond. De asemenea, la lit. c) se impune excluderea tezei a doua, întrucât prevederile privind caracterul de interes public al lucrărilor și scutirea de taxe pentru eliberarea certificatului de urbanism și a autorizației de construire nu constituie o destinație a Fondului, ci se referă la un alt domeniu, respectiv cel al urbanismului și autorizării executării lucrărilor de construcții. În acest sens, includerea acesteia în cadrul alin. (5) nu corespunde sub aspectul obiectului de reglementare. Se consideră necesară revizuirea lit. d), dispoziția „implementarea Programului național de inventariere” nu permite determinarea clară a activităților finanțate și necesită concretizare sub aspectul conținutului și al mecanismului de implementare. Urmează a fi eliminată lit. j), întrucât textul „alte activități și programe specifice domeniului protejării patrimoniului cultural imobil”, întrucât textul „alte activități și programe specifice domeniului protejării patrimoniului cultural imobil” nu stabilește în mod determinat și limitativ destinația mijloacelor Fondului, permițând extinderea cheltuielilor dincolo de scopurile pentru care acesta se instituie. În acest sens, destinația mijloacelor Fondului trebuie să fie stabilită clar, precis și exhaustiv la nivel de lege. Se atestă lipsa reglementării exprese a beneficiarilor mijloacelor Fondului, fapt ce creează incertitudine în aplicare, motiv pentru care se propune completarea articolului în acest sens.	Agenție, examinarea proiectelor mari de investiții capitale publice și transparența utilizării mijloacelor Fondului. Prevederea privind caracterul de interes public al lucrărilor incluse în Programul național de restaurare și scutirea de taxe pentru certificatul de urbanism și autorizația de construire a fost exclusă din art. 51 și transferată la art. 31.
--	--	--	--

			Ca concluzie, se constată că extinderea excesivă a categoriilor de cheltuieli financiare din Fond, în condițiile constituirii exclusive din bugetul de stat, afectează claritatea mecanismului de utilizare a resurselor publice, motiv pentru care se impune limitarea expresă a destinațiilor la activități strict legate de scopul Fondului. Prin urmare, se impune revizuirea destinațiilor Fondului, astfel încât acestea să fie mai clare, mai limitate și direct legate de scopul pentru care Fondul este creat.	
		Art. 56	Se observă că momentul abrogării dispozițiilor prevăzute la art. 6 alin. (1) lit. g)–i) din Legea nr. 12/2024 este raportat la intrarea în vigoare a unei hotărâri a Guvernului. Deși legiuitorul poate condiționa producerea unor efecte juridice de realizarea unui eveniment viitor, mecanismul ales trebuie să fie suficient de clar și previzibil. În cazul de față, soluția propusă poate genera neclarități cu privire la momentul exact al încetării efectelor juridice ale normelor respective și dificultăți în procesul de evidență și actualizare a legislației, întrucât abrogarea unor dispoziții legale este raportată la producerea efectelor unui act normativ subordonat. Totodată, proiectul stabilește deja un termen de 12 luni pentru adoptarea actelor normative necesare implementării legii. În acest context, se va analiza opțiunea potrivit căreia momentul abrogării să fie stabilit expres prin lege și corelat cu perioada tranzitorie prevăzută pentru implementarea noilor reglementări. În acest sens, dispozițiile art. 6 alin. (1) lit. g)–i) din Legea nr. 12/2024 ar putea fi menținute în vigoare pe durata termenului de 12 luni prevăzut de proiect, urmând să fie abrogate la expirarea acestuia, prin efectul expres al legii. La alin. (4), în ceea ce privește soluția normativă propusă la anexa la Legea nr. 131/2012 privind controlul de stat, aceasta urmează a fi reanalizată și revizuită. Astfel, se va prevedea în mod expres	Se acceptă parțial Art. 56 a fost revizuit prin stabilirea expresă a momentului abrogării art. 6 alin. (1) lit. g)–i) din Legea nr. 12/2024 privind Fondul național al culturii. Abrogarea a fost corelată cu data aplicării art. 51 privind Fondul național al patrimoniului cultural imobil, respectiv cu data de 1 ianuarie 2028, fiind exclusă raportarea acesteia la intrarea în vigoare a unui act normativ subordonat. Totodată, prevederea privind completarea anexei la Legea nr. 131/2012 privind controlul de stat a fost revizuită prin indicarea expresă a completării tabelului din anexă cu poziția 16, privind Agenția Națională a Monumentelor și domeniul aferent controlului, textul fiind redat în formă tabelară. În ceea ce privește Hotărârea Parlamentului nr. 1531/1993, modificările propuse au fost menținute, întrucât acestea au caracter tehnico-juridic și urmăresc corelarea hotărârii cu abrogarea Legii nr. 1530/1993. Modificările nu afectează aplicarea tranzitorie a Registrului monumentelor Republicii Moldova ocrotite de stat, ci permit menținerea acestuia până la aprobarea

			completarea Tabelului de la capitolul I din anexa la legea vizată cu poziția nr. 16, iar textul ce urmează a fi inserat în tabel va fi redat în formă tabelară. La actualul alineat (5), se va reevalua necesitatea modificării Hotărârii Parlamentului nr. 1531/1993, inclusiv a titlului acesteia, care vizează aprobarea Registrului monumentelor Republicii Moldova ocrotite de stat, având în vedere că proiectul prevede menținerea acestuia în vigoare cu titlu tranzitoriu până la aprobarea Registrului național al monumentelor istorice, deoarece va genera neclarități privind regimul juridic aplicabil în perioada de tranziție. Astfel, pe de o parte, norma tranzitorie prevede că, până la aprobarea Registrului național al monumentelor istorice, rămâne în vigoare Registrul monumentelor Republicii Moldova ocrotite de stat, aprobat prin Hotărârea Parlamentului nr. 1531/1993. Pe de altă parte, proiectul propune modificarea aceleiași hotărâri, inclusiv substituirea titlului acesteia și alte modificări ale conținutului. În acest context, se atestă că aceeași reglementare este, concomitent, menținută cu titlu tranzitoriu și supusă modificării prin același proiect, ceea ce poate genera neclarități cu privire la regimul juridic aplicabil în perioada de tranziție.	Registrului național al monumentelor istorice, fără menținerea trimiterilor la actul legislativ abrogat. În acest sens, art. 57 a fost corelat prin precizarea că, până la aprobarea Registrului național al monumentelor istorice, rămâne în vigoare Registrul monumentelor Republicii Moldova ocrotite de stat, aprobat prin Hotărârea Parlamentului nr. 1531/1993, cu modificările operate prin prezenta lege.
		Art. 57	În vederea asigurării unei structuri clare și coerente a proiectului, se impune reanalizarea art. 57, care cuprinde atât norme cu caracter tranzitoriu, cât și măsuri de implementare a legii. Astfel, alin. (1) și (3) reglementează situații specifice perioadei de tranziție dintre vechea și noua reglementare, iar alin. (2) stabilește obligații ale Guvernului privind elaborarea și ajustarea cadrului normativ necesar aplicării legii. Potrivit regulilor de tehnică legislativă, dispozițiile privind punerea în aplicare a legii urmează a fi reglementate distinct de dispozițiile tranzitorii și incluse în cadrul dispozițiilor finale.	Se acceptă Art. 57 a fost revizuit în vederea delimitării dispozițiilor tranzitorii de măsurile de punere în aplicare a legii. Prevederile privind obligațiile Guvernului de revizuire, elaborare și aprobare a actelor normative necesare aplicării legii au fost transferate la art. 56, în cadrul dispozițiilor finale. Art. 57 a fost păstrat exclusiv pentru reglementarea situațiilor tranzitorii, respectiv aplicarea temporară a Registrului monumentelor Republicii Moldova ocrotite

				de stat, aprobat prin Hotărârea Parlamentului nr. 1531/1993, până la aprobarea Registrului național al monumentelor istorice, precum și aplicarea actelor normative adoptate sau emise în temeiul Legii nr. 1530/1993, în măsura în care acestea nu contravin prezentei legi.
			Raportat la cele expuse, se impune revizuirea substanțială a proiectului de lege, în conformitate cu rigorile tehnicii legislative, având în vedere că este vorba despre un act normativ de o importanță deosebită. În acest sens, se va ține cont de faptul că legea reprezintă un act normativ care cuprinde norme cu caracter general, obligatoriu și impersonal, adoptate în scopul reglementării relațiilor sociale dintr-un anumit domeniu, motiv pentru care aceasta trebuie redactată cu utilizarea unui limbaj normativ adecvat, caracterizat prin claritate, precizie, concizie și previzibilitate, evitând ambiguitățile, redundanțele și dublajul legislativ.	Se acceptă Proiectul de lege a fost revizuit în ansamblu în vederea asigurării conformității cu rigorile tehnicii legislative, prin utilizarea unui limbaj normativ mai clar, precis și previzibil. Au fost operate ajustări redacționale și de structură, fiind eliminate sau reformulate prevederile cu caracter declarativ, sintagmele generale ori ambigue, dublările normative și formulările care puteau genera interpretări neunitare. Totodată, au fost clarificate competențele autorităților publice, procedurile administrative prevăzute de proiect, termenele, efectele juridice ale actelor administrative individuale și garanțiile procedurale aplicabile persoanelor vizate. Dispozițiile finale și tranzitorii au fost, de asemenea, restructurate pentru delimitarea clară a normelor de punere în aplicare de cele tranzitorii.